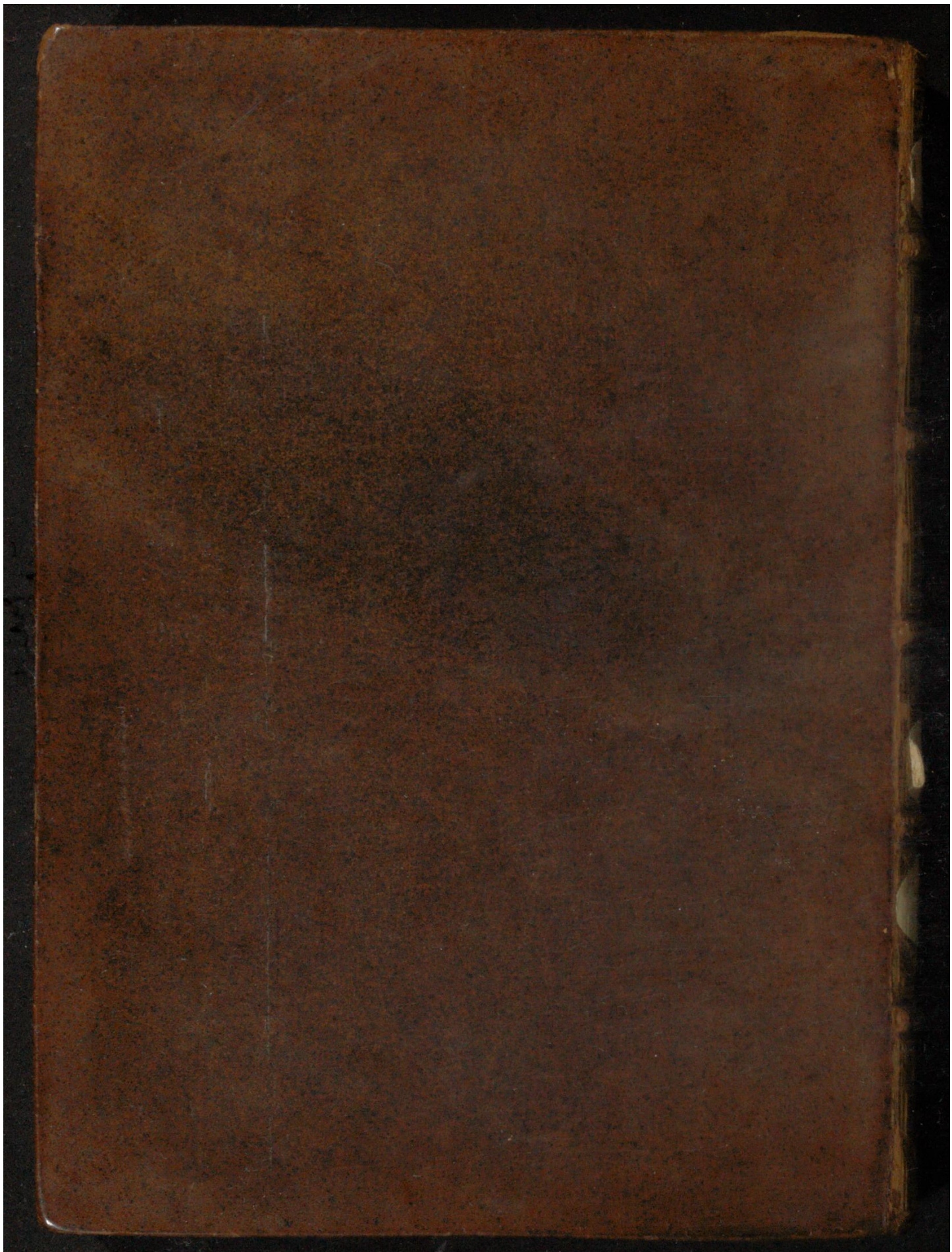

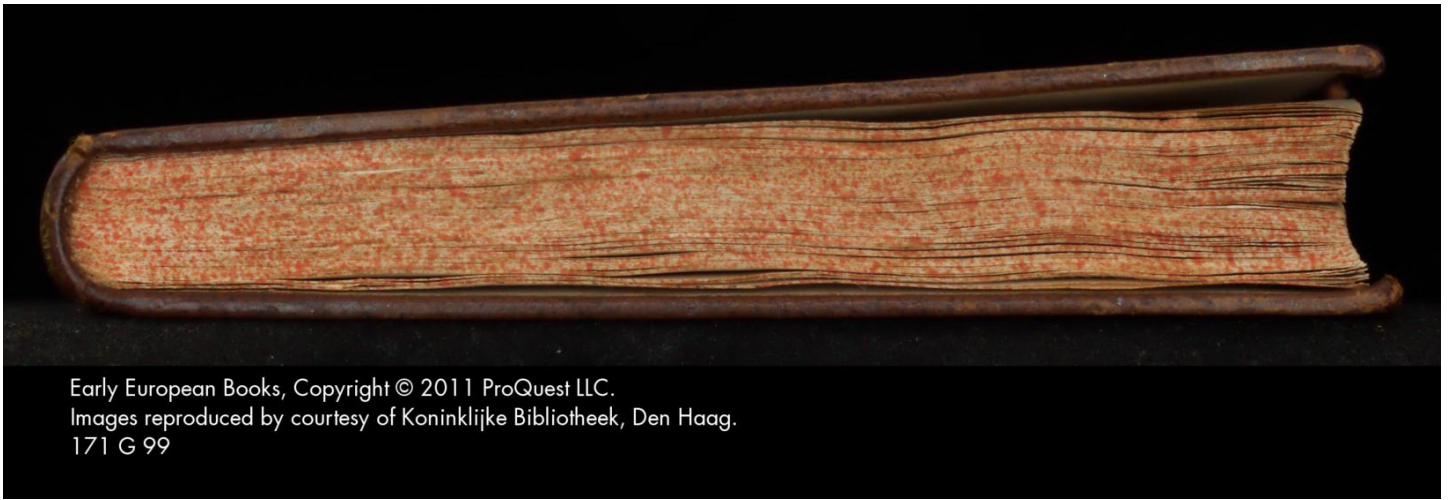

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 99

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 99

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 99

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 99

~~267~~

171

999

CA. 1163

De vloer der titelplaat komt overeen
mee die op de afdrukbrief
afgegeven in de Monumenten bij-
plaats 32.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Die passie ende dat liden ons heren Jhesu Christi
Zwoll by Pieter van Os 1489.

met zeer vele houten plaaten, welke gebruikt
zijn geweest te Haarlem door Leirens Janszoon
Koster in het werk genaamt Figurae Veteris
et novi Testamenti of Bibliae praeparum, zynde
de middelste gedeelten van de geheele plaaten
ten getaale van 47 behalven de stukken der
randen H de tytel plaat van dit boeke is
later gesneden.

raring.

M. C'est l'écriture
de Vuffet, & Copiant
Cette édition ne se
trouve pas dans la
liste. 4. Anno. 1489.

Die passye ende dat liden ons heren ihesu
cristi mitten figuren . en mit veel sconen prophe
cien ghenomen vten olden testamente bewisen
de mitten figuren opt nye testamente

*Koninklijke
Bibliotheek
te 's-Hage*

Die passy ons heren

Hier beghint dat liden en die passye ons heren die gheschiet is doer salicheyt des menschen. Wantet omoghelic was dat menschelijcke gheslacht verlost te werden god most ierste geboere werden en den doot liden voer der menschen runde. Als menichwert voer gods geboerte gheprofiteert is vanden propheten daer die heylighe geeste doer sprac. Men mochtet oec verstaen daer wt dat cayphas seyde totten ioden daer si raet hielden omme ihesum te doden. en hi self niet wetende wat hi seide. mer die heylighe geest sprac doer hem aldus Het is noet dat een mensche sterue voerden volcke. op dat alle menschen niet en vgaen. Wantet dan vanden propheten dic voersproken is gode te liden soe sal dese passy verclaert werden wed halende die prophetien vten olden testamente concozderende opt nye testamente. als hier nae figuerlijcken ghopenbaert sal werden. ¶ Aldus sal dese passye en die liden des alre goedertierenste conincs cristi ihesu. inhoudende en wtwisende wesen in figueren ende in scriften veel teykenen en miraculen die god ghe daen heuet omtrent zijne passyen ende nae dat hi verresen was soe dat die vier euangelistelisten hebben beschreuen. ende nicodemus ende ioseph van aromathia tuyghen. ghelijckerwijs als si ghesien ende seluen ghehoert hebben

Nier beghinnet alsoe als die ioden in horen rade v gaderden om ihesum te doden en zyn le ringe weder te staen want hi leerde teghen hoer wercken o dat hi bekende hoer wercken. en hoer leuen en dat si anders leefden dan si leerde Nochtans hielden si der older vaderen lere van buiten. mer niet van binnen. En hier om wast dat ihesus seyde. Ten si dat v werke oueruloedigher zyn dan die scriben en de pharizeen ghi en moghet niet comen int rike der hemelen. En die prince der priesteren hoerden dit node en pynden hem in sine woerden te vanghen hadden si ghemoghen Ende het ghelchiede dat een hoecht der ioden quam de anderde wynghe des tempels Dit en was die ierste niet noch danderde mer die derde. en dit was inden winter. Mer die ierste wynghe dat salomon den tempel wijede dat was die tiende dach vande september. En daer nae waert die tempel ghebrocken en waert weder ghemaeket vanden ioden die wt babilonien quamen en hi waert ghewijt in die lenthen des .xij. daghes vande maerte Ende daer na beroefde anthiochus den tempel. ende nam dat heylighdom ende outreynde den tempel mit afghoden. Ende iudas machabeus reynichde den tempel weder en brocht dat heylighdom weder elck op zyn stat. ende doe wijede men den tempel des vijf

tienden daghes van december. Ende in dese feestte
was ihesus ghecomen ende hi ghinc inden tempel
in dat portaet daer salomon plach te beden. en die
ioden vzaechden ihesum of hi cristus waer. **Ihūs**
antwoerde die werken die ic doe in mijns vaders
name die gheuen ghetuych van mi. En die iode die
worden toernich en wolden ihesum stenen. Mer
ihesus ghinc inden tempel. en hi ghinc ouer die ior
dane daer hem iohan ghedoept had en daer quam
een bode die martha tot hem sende en seide. Sich
den du lief habste is siet. **Ihesus** seyde. Dele siecte
en is niet totter doot. mer op dat die glorie godes
geopenbaert werde. **Ihesus** bleef noch twee dage
daer. En onder ander woerden seyde ihesus. Ia
zarus onse vrient is doot en ic verblide mi om dat
ghi ghelouet dat ic daer niet en was mer laet ons
daer gaen ic sal hem doen opstaen. Een vandē. xij
gehepten iohannes seyde. laet ons mit hem gaen.
tot inder doot. **Ihesus** seyde ic bin dat leuen gaet
mit mi te samen in bethanien. Doe martha ende
maria magdalena ihesum saghen seyden si. Ipeue
here haddestu hier gheweest onse broeder en waer
niet ghestoruen. En **ihūs** seyde onder ander woer
den. doet den steen vandē graue. **M**artha seyde he
re hi is drie daghen doot gheweest hi en ruket niet
wel. **Ihūs** seyde. geloefstu du salste die glori gods
sien. **M**artha seyde. ic gheloue dattu biste ihesus
cristus die leuende gods sone.

Job xiiij

Dutas ne
mortuus hō
rursū uiuat.

Heent ghi
nyet dat een
doot mensce
weder leuen
dich werden
mach.

Men leest

int vierde boec der coninghen . dat helyzeus v̄wec
te eenre weduwen kint dat doot was . **W**aer by
ons seer schoen bewesen wort dat die almachtige
vader sinen enighen soen ihesum xristum verwec
te des derden daghes vander doet

Daer na sloech ihesus zyn ogen op ten hemel
 waert en dancte sinen vader. ende riep mit
 lud stemmen. Lazare comt wt. En rechteuert stoe
 hi op vander doot ende loefde gode. Ende alle die
 ghene die dat saghen verwonderde hem ende loef
 den gode. Ende op een tijt waren veel luden ghe
 a iij

comen te iherusalem beden . wantet hoer hoerchtijt
naecte also dat die miraculen wyde gheopenbaert
worden . Die princen der priesteren en die pharize
en diet voerden dat ihesus dus vernoemt was gin
ghen te rade en seyden . Het volc gaet al nae iheluz
en vermaet ons leuen en ons lere . ist dat wi hem
aldus laten begaen so sullen die romeynen comen
en afdoen ons steden en neemen ons goet en ons
wpuen en verderuen ons . Doe seyde een bisschop
die caphas hiet . Weet ghi niet dattet oerbaer is
dat een mensche sterue op dat alle menschen behol
den bliuen . Van die tijt voert dochten die iode om
iheluz te vanghen en te doden . Ihesus bekede dit
en ghinc van daer om dat horen toern te bet opbla
sen soude . Want ihesus tijt en al dat die ppheten
van he gesproken hadden en was noch niet vruelt
En ihesus ghinc bi een woestine die bi eenre
stede ghelegghen was die gheheytten was effraym
en als ihesus wiste dat het tijt was der menschen
salicheyt te werken . so wolde hi weder te iherusa
lem gaen mit sinen iongheren en die van samarien
en wolden hem gheen goet vropen noch spijs noch
dranc noch oec ontfangen in hoer herbergen . wat
si benyeden al die ghene die te iherusalem ghingen
beden . En ihesus die moeste van daer gaen in eenre
ander casteel . en iacobus ende iohannes worden
doe toernich en seyden . Here laet een vuer vanden
hemel comen op dat die van samarien vbrant mo.

ghen werden. **M**er ihesus leerde hem anders dat si bid den souden voer die ghene die hert mildaden
Ende ten inganghe vanden casteel maecte ihesus tien malaetsche menschen ghelout. daer een saramitaen onder was. die weder quam en dancte gode ende loefden mit blider herten. **E**nde ihesus seyde doe onder ander woerden. **D**es menschen soen sal ghecruyft ende ghedodet werden. ende des derden daghes sal hi weder opstaen vander doot.

¶ Ende doe dit zebedeus kinder hoerden baden si hoerre moeder dat si bid den soude omme toe sitten die twe kinderen in zyn rike. die een ter rechter hant. ende die ander ter lichter hant. **E**nde ihesus antwoerde den kinderen. **M**ogestu drincken den kelck die ic drincken sal. **D**oe antworden si wij moghen. **I**hesus seyde. **M**inen kelck suldi drincken. mer te sitten tot mynre rechter ofte lichter hant dat en behoert mi niet toe v te gheuen. mer den ghenen die dat bereypt is van minen hemelschen vader van aenbeghinne der werlt **¶** Onder ander woerde so leerde hi hem. so wie die meeste wolde werden die solde des anderen dienre wesen

¶ Ende doe ihesus van daer ghinc ende nakede die stat van iherico. makede hi enen blinde siende die biden weghe sat. ende als hi inder stat ghinck van iherico. zacheus die een prince der publicanen was clam op enen hoghen boem om ihesu te sien. **E**nde ons here bekende zyn begheerte ende riepen

tot hem te comen en hi ghinc mit hem in syn huys
daer grote salicheyt gheliede. want hij waert een
sone abrahams. En doe ihesus van iherico ghinc
ende inden weghe als hi solde gaen tot bethanien
so waren daer twe arme blinde menschen de hem
aenriepen en hi maecte se siende. Ende dese volghe
de hem en loueden gode. Ende daer om soe wast
dat die pphet seyde. Die begeerte der armer heft
onse here ghehoert. Tot een ander stat staet ghe
screuen dat ons here tot moyses seyde. Want ghi
roept tot mi ghi bedroeuert alle die inden hemel zijn
so dat ic di moet horen. nochtans en roerde hi zijn
lippen niet mer zijn herte was beroert in gode. en
daer om hoerde hi hem.

Des daghes voer paelschen was ihesus we
der ghecomen tot bethanien als des later
daghes voer palmen. Bethanien was bij iheru
salem op twe mylen. daer was ihesus in simons
huys die malaetsche gheweest hadde en nochtans
die olde naem behielt hi datmen hem hiet malaetsche
simon. Het was bider ioden festdach so datter ve
le luden te iherusalem quamen beden. Doe si hoer
den dat ihesus in bethanien was quamen si ihesus
te sien en lazarum die hi verweert had vander doot
begheerden si te sien. En die princen der priesteren
ende die scriben als si dit hoerden dat al dye luden
ghinghen om lazarum te sien. en omme ihesum te
horen diemen seyde dat xristus ihesus was. doe

• vergaderden si enen raet en̄ ouerdroegen waert dz hem yemant belide dat hi cristus waer of ihesum herberghede of eten of drincken gaue die soldemen te banne doen ende werpen hem vter sinagogen. Ende als die hoechtijt gheleden waer meenden si lazarum oeck te doden. H̄j ha:eden dien simon. die malaetsche gheheten was om dat hi ihm dien de en̄ ethen gaf.

Ende dese simon bereyde onsen heer een aūmael en̄ maria was een van die daer aten. Ende daer waren ioden de lazarum vzaechde wat h̄j ghesien hadde die wyle dat hi doot was. En̄ lazarus vertelde die pine en̄ den stanck ende die diep heyt der helken die in lange tijt niet bekent en was die lazarus doe openbaerde en̄ voertkundichden. Ende maria magdalena outdede daer een alabasteren vat vol van duerbaerre saluen. en̄ stozte op ihesus hoeft. en̄ dat daer inden vate bleef daer besmeerde si zyn voeten mede ende si droechdese myt hozen hare. Dat si tot anderen tijden vut rouwe hoerre zunden hadde ghedaen. dat dede si nu vter deuocien en̄ wt minicheden want si onsen here wt al hoerre herten lief hadde. Daer omme ist dat die paeus eens armen menschen voeten wast. wantet zyn dye voeten ons herrn noch wanderede hier in der eerden. **V** Ende als iudas sach dat maria die costelike zalue die al dat huys v̄vulde mit soete roke alsoe vutstozte op ihesus hoeft doe waert hi ou

weerdich en seyde. **W**at sal dit vlies men mochte
die zalve vercoft hebben wel om .ccc. penninghen
en hebben dat ghelt den armen ghegeuen. **D**it sey
de hi daer omme want hi plach den budel te dragē
vanden ghelde datmen den discipulen gaf om ons
heren willen. en van dyen ghelde plach hi te stelen
den tienden penninck. ende dat gaf hi sinen wyue
en sinen kinderen. **M**er ons here seyde. **D**ie arme
sult ghi altoes mit v hebben. mer mi niet. daer om
en wilt dit vrouken niet lastich wesen. want si he
uet in mi een goet werck ghedaen. het is ghelciet in
der ghedenckenisse mynre begravinghe. en waer
dit euangelium gheprediket wort dat is inder ghe
denckenissen mynre begravinghe. **E**nde ons here
ontschuldichde aldus maria magdalena alsoe hi
oec op anderen tiden hadde ghedaen. **M**er iudas
bleef nochtants onweerdich. en nam daer om een
sake dat hi ihesum verraden wolde. en pijnde hem
voertan dat verlies te soecken en en wilte niet hoe
hi dat verhalen mochte dan aen sinen meyster die
hi des woensdaghes daer na verriet om .xxx. pen
ninghen die hi aen die zalve verloes die hem noch
tants niet toe en hoerde. **E**n ihus dede die vrienden
te rusten die daer waren in symons huysle. mer ve
le meer plach hi in lazarus huysle en in zynre suster
huysle te wesen. wantmen hem ende zyn iongheren
daer blidelick ontfinc. en zyne moeder mit hozen
susteren plachmen oec daer vriendelic tontfangen.

En doe ihesus van zynre begrauninghe seyde . ende maria dat selue van sinen monde hoerde . soe worden si suchtende en beuende als dattet sweert des rouwen doer hoer herte suet . dat nochtants nye mant en wiste dan ihesus allene also oetmoedelic droech si den rouwe . **E**nde al die anderen waren oec seer bedroeft ende suchten al heymelick dye een ende die ander te gader mit enen swaren ghemoede als lude plegghen die harde swaer dinghen grondere . nochtans toenden si onser lieuen here alle een blide ansichte . **E**n ons here die alle hoer herte bekende wolde dat si alle verblidet waren . en seyde . **A**ls des menschen sone gheleden heuet des derden daghes sal hi weder verrisen vander doot . ende sal mit v wesen in groter vrouden . **E**nde dan sal hi rouwen in zyn gloze . **E**n dat ghij onder malcanderen liefte holdet soe sullet ghi mit mi wesen . **E**n doe leerde hysse vriendelick ende seyde . **I**st dat ghij dit doet . soe salmen weten dat ghij mijne iongheren zijt

Ende doe onse lieue here bekende dat die tijt nakede dat hi dat wenschelijcke ghesachte verlossen solde en die dinghen te veruullen die dye propheten van hem ghesproken hadden alsoe als gheschieden solde doe bereyden hem ons here des sondaghes om te gaen in iherusalem in een wondlike maniere alst voer ghesproken was . **E**nde doe baden si hem alte samen vriendelic dat hi daer niet

en ghinghe . ende si bat hem selue alsoe vriendelike
dat hi doch in anderen steden ghinghe . om dat si
wiste dat die papen en die gheleerden so wreet op
hem waren . **O** goede ihesu hoe lief hadde si v . en
ons here seyde hoer vriendelic dattet den menscen
groet noet en orbaer waer dat hi daer ghinghe
En ons vrouwe maria sweech doe verduidelick .
en si ghinghen vriendelic mit hem . Doe si quamen
teghen bethphage ten haluen weghe des berghe
so seynde hi twee van sine iongheren en seyde . Gae
in dat casteel dat tegen v is en haestelic sult ghi vin
den een ezelinne en hoer ionc ontbintse en brenctse
mi . **E**n ist dat v yemant vragnet so segghet die he
re heeft hoer wercken te doen ende dan sullen sise
laten . brenctse mi . Die iongheren deden als hem
ihesus hiete en si ontbonden die beeste . Doe seyde
die ghene diese te verwaren hadde . Waer om ont
bindet ghi dat ionck . **E**n die iongheren antwoer
den want die here behoeuet zyn wercken . en daer
om ontbinden wyse . Ende dese ezelinne was ghe
meen allen armen menscen die selue gheen beesten
en hadden . **E**n soe wie mitter ezelinne arbeide die
ghaf hoer des daghes teten . Ende dat ionc waert
mede opghuoedet totten ghemeynen wercken . en
daer en hadde noch gheen mensche op ghereden .
Dese iongheren deden als hem ihesus beual . ende
brochtense tot hem

Canticoz. ij.

Zacharie. ix

Zacharie ix

Egrediemini si
he syon ⁊ videte
regem tuum

In ple tÿp pau
p alcendēs su
p pullū aſine.

Dicite filiē ſion
ecce rex tuus ve
nit ⁊ māſuet⁹.

Gaet vut ghÿ
dochterē van ſy
on en̄ ſiet dinen
coninck. **L**i
welken coninc
wi vſtaen xpm̄
ihelum.

Hi is op enen
eſel geſeten ge
lÿc is als een ar
me menſce en̄
niet als een co
ninc d̄ gloziē.

Segt dē doch
teren van ſion
ſiet dyn coninc
comt ſachtmo
dich. loept hem
te ghemoete

Li deſen ppheticien woerden ons bekent de wer
dicheyt die die ioden xpm̄ opten palmdach deden.

David

Filie lion ext
tet in rge luo

Die dochtere
van syon ver
blidet hoer in
haren coninc

In wē leest
int ierste boec
der coninghe
int. xvij. capit

tel. doe dauid golgas doot gheslagen had sneet hi
hem zyn hoeft af doe hi qua vande strit quamen de
prouwe en ontfingen he blidelic in ihre in Welc os
betekent dat die ioden xpm blidelic ontfingen

Ende onse here reet op die ezelinne . ende hi
ghinc corte daer nae oetmoedelic sitten op
dat ionck . En die iongheren leyden hoer clederen
daer op . Also reet die heer der heren en dpe coninc
der coninghen mit een ezelinne . O wat was dien
breydel ende gheluyde daer die barmhertighe heer

b i

mede reet. Ende in desen weghe alsoe als hÿ op
reet te iherusalem waert so waren sommighe van
hem luyden ende dochten of ihesus yet hongheren
mochte want si saghen dat hi tot enen vighboem
quam. en als hi daer niet en vant dan bladen doe
verluchte hi ende vermaledide den boem. Ende al
te hant verdorde hi. En die iongheren seyden ver
dorret hi aldus haestelick. Ihesus seyde onder an
der woerden. Waert dat ghi gheloue hadt als dij
toe behoert en ghi den berghen seyt. boert v op en
werpt v in dat diepte der zee. hi solde v ghehoersa
me wesen. Ende als ons here clam vandē berghe
van olyueten veel luyden die mit hem quamen dye
namen hoer clederen ende spreyden se inden wege.
ende lieten hem daer ouer ryden. Ende sommighe
sneden telghen van palmebomen ende olyue bomē
ende stroyden se inden weghe. Ende een grote sca
re van volcke die totten hoerheit ghetomen warē
verbliden hem seluen alte leer ende volchden hem.
ende songhen mitten ghemeynen volcke ende mit
den kinderen die tot bethanpen ghetomen waren
om ihesum te sien. Ende sommighe ander dye dit
hoerden ende hem te ghemoete quamen tot anden
berghe van olyueten ende opbuerden die telgheren
der palmbomē ende der oliuen bomen mit blijscap
pen van sanghe en ontfinghen ihesum vriendelick
En si spreyden hoer clederen ende die telghen indē
weghe en si quamen alsoe mit hem te iherusalem.

ende dye ghene die voer ghinghen en nae quamen
riepen mit luder stemmē. **O**zanna dauids sone co
ninc van israhel beholder der werlt salighe ons in
den ouersten. want du biste een god mit gode

En als die scriben en pharizeen dit hoerden so
seyden si tot ihelsum. Doet dijn iongeren swighen
en segghe den ghemeynen volke dat si niet meer en
roepen. Ende ons here seyde. Waer dat si swegē
die stenen souden roepen. Ende als die scaren dat
hoerden riepen si mit luder stemmen ende seyden.
Ghebenedijt is hi die comt inden naem des heren
een salichmaker alle der werlt. Ende als ons here
dit sach ende hoerde doe bedroefde hi hem om dat
die ghene die hem nu mit groter eren ontfinghen.
ende niet langhe daer nae hem alsoe veel schanden
lasters ende tormenten soude gheschieden vanden
seluen volcke ende inder seluer stat. **E**n die gheene
die nu hoer cleder onderen zyn voeten spreypden die
sullen selue zyne clederen vutdoen. ende gheyselen
hem en cruceu hem totter doot. **E**n als ihelus
naecte der stat van iherusalem seyde hij. **O** stat of
du bekendeste dat ic weet du soldest mit mij wenē
en screyen. **O** mensce siet hoe bitterlic en droeuelic
dat hi nu reet al schreyende om die ghenen die hem
verraden en doden souden. **E**n hi voer sach horen
ewighen doot ende hoer tytlicke droefheyt en ellen
de. **H**ier om wast dat hi so seer screyde. Ende als
die iongheren onsen here soe seer bedroeft saghen.

b ij

ende hem saghen schreyen. Och wat medeliden
hadden si doe. want si en conden hem niet onthol-
den van tranen. . Ende sommighe vanden volcke
dat daer mede ghinc en conden hem seluen niet ot-
holden van tranen. En doe ons here in dyer stede
quam waert al dat volc beroert en seyden **W**ie is
dit die hier comt. Die scaren seyden tis ihesus een
prophete van nazareth daer die ander prophete af
ghesproken hebben. Doe ons here inden tempel
quam sach hi die priesters des tempels gehenghen
datmen inden tempel cofte en vercofte. Die gheen
ghelt en hadden of die arm waren die mochten in
die wissel gaen die daer was en lenen ghelt op pa-
den of op lofte of op enighe sekerheyden die si daer
poer deden

Ozee . xi .

Eiciā oēs de
domo mea .

Ick salse
vut mynē hu
se alle werpē
dye daer ropē
en vropen . of
wiffel bācken
holden .

¶ Men leelt int derde boec machabeorum . dat iu
das machabeus den ioden gheboet dat si den tem
pel reynighen soudē . Welcke iudas wi bi vstaen
cristum ihesum die den tempel reynichde . en iaghe
de die vercopers daer wt

b ij

Ende die wisselers leenden hem dat gelt . en
de dan coften die luden nae dat si rijk wa
ren . oden of caluer of lammer of tortel duuen . **E**n
als ihesus al die dinghen sach maecte hi een ghep
sel van zelen en iagheden die beesten wt . ende der
wisselers tafel werp hi omme . **E**n totten ghenen

die die duuen vercoftē seyde hi. Doet dit van hier
ende en wilt van mijnes vaders huys gheen coop
huys maken. Ende totten ghenen die daer coften
ende vercoften den seyde hi. en wilt dat huys des
ghebedes niet maken een hol der moerdenaren. en
de hi en leet gheen dinc soe wat dat gode niet be
haghende was te draghen doer den tempel. want
een blinckende claerheyt ghinck hem wt zyn ogen
soe dat die priesters en die leuyten des tempels seer
verueert waren. Jnden tempel waren veel crepe
len ende blinden ende ander beseten luyden en mit
menigerhande siecten beladen die quamen tot ihe
sum ende hi maectese ghelont En doe quamen die
princen d priesteren mitten scriben en mitten phazi
zeen en seyden. Wat teyken bewijstu ons dat dij
dit gheoerloft is te doen. Ihesus seyde. Ontbint
desen tempel en in drien daghen sal ick den weder
maken. Si seyden. in ses en veertich iaeren is dese
tempel ghemaect. en soudestu die in drien daghen
verwercken. en si worden onweerdich. Mer si en
dorsten hem niet doen onder scaren wille die myt
hem ghecomen waren. ende ons here sach datter
veel luyden ghelt worpen in die offer kiste des tem
pels En hi sach dat een arme weduwe die een vin
gherlinc daer in werp. hi seyde dat si meer gaf dan
alle die ander want si dat van hoer noetdrift ont
houden hadde. ende die ander gauen van dat hez
b iij

ouer bleef en dat oec niet al. **E**n ihesus seide totten
ghenen die meenden dat si gherechich waren om
dat si vertienden wente dille ende comijn. ende an
der wijlen die si hadden van buten mer den gront
van binnen kende ihesus. Ende desen seyde hi een
parabel van den pharizeus ende vanden publicaen
Ende daer leerde hi mede alle die ghene die hem ver
heffen sullen vernedert werden. en die hem verdoet
moedighen die sullen verheuen werden. **E**n hi pre
dicte menighe goede lere alle den dach vut. ende hi
en at noch hi en dranc noch hem en node n iemant
Mer des auons ghinc hi mit sinen iongeren in be
thanien. **E**n des nachtes quam een prince d'pyel
teren der ioden die nycodemus hiet want hi bi da
ghe niet comen en dorste om anrte der ioden en sey
de. lieue mepster hoe salick comen int rike gods.
En ons here leerden desen mepster hoe hi soude co
men totten rike godes. **E**n mit veel reden hoemen
een nye mensche werden loude. Ende veel ander
reden die hem onse heer seyde so dat hi ihesum ghe
loefde ende een van sinen iongheren waert

¶ **E**n lazarus mit zijne twee susteren hadden spise
bereyt die de goede ihesus at ende dranc. **O** lieue
here hoe gheerne hoerden si dijn vriendelicke woer
den ende dijn soete lere. Ende hier van soe waren
si alle verblidet

Ende des anderen daghes als des manēda
ghes so stont ihesus harde vroe op ende hij

ghinc te iherusalem ende quath inden tempel. ende
sat ende leerde dat volck. Ende die pharizeen benij
den hem en leyden hem laghen of si hem yet begry
pen mochten want si wel wisten dat hi sachtmoer
dich was. en dat hi die ontfermherticheyt predicte
Ende si wisten oeck wel dat hi daer omme leer ge
mint was onder den volcke. En daer omme ver
sierden si enen raet. en brochten voer ihesum inden
tempel een wijf die begrepen was in ouerspelspel. die
nader wet gheskeent soude werden. ende si vzaech
den ihesum watmen hoer doen soude. ende waer
dat hi oerlof gaue datmen se stenen soude nad wet
dat si hem dan bespotten mochten en souden hem
heypen wezet te wesen en dat hij selue die ontferm
herticheyt niet en hadde die hi den volcke predicte.
En waert dat hi seyde datmen se quijt soude laten
ende ghenade doen dat si hem dan mochten wzoe
ghen ende oerdelen. ende legghen dat hi een viant
der wet ware. Ende ihesus bekende hoer gedach
ten ende hi antwoerde so dat si hem niet begripen
en mochten en seyde. Wie dat van v sonder zunde
is die werpe op hoer den iersten steen. Ende som
mighe scaemden hem ende ghinghen heen. en dpe
ander bleuen vzagghende. Ihesus bughede hem ne
der en screef. Die eerde wzoeghet die eerde. en doe
saghen si op hem ende dochten wat hij daer mede
meynde. Ende als ihesus dit sach doe screef hij an
derwerue soe dat een yeghehc zyn zunden bekende

ende si saghen die zwaer sententie de hem god om
hoer zunden doen mochte. **E**n een leerre seyt. dat
hi screef. **E**rde eerde du woegheste de eerde voer
den schepper des hemels ende der eerden. ende de
de ick v recht soe soude hoer die eerde op doen. en
de verflindense. **W**ant ghij zijt een onbekende eer
de. **E**nde ihesus bleef neder waert siende recht of
hij op hem niet ghemerket en hadde. **E**nde als de
ioden dit saghen want si alle gheleert waren. soe
scaemden si hem ende ghinghen vten tempel beyde
out ende ionck soe datter niemant en bleef dan ihe
sus mit sinen iongheren. ende dat wijf die si hem
ghebzocht hadden omme grote valscheyt en scalck
heyt willen ende ihesus richte hem weder op ende
seyde. **W**ijf waer zyn die ghene dye v woerchden
te veroerdelen. **E**n dat wijf seyde. here hier en is
niemant van dyen die mi oerdelen wolden. **E**nde
ihesus seyde. noch ick en sal di niet oerdelen. ganc
en en wilt niet meer zundighen. **E**n inden tempel
quam philippus mit andreas ende seyde dat daer
veel heyden ghecomen waren die ihesum begeerde
te sien. si quamen inden tempel. ende ihesus seide
Doerwaer voerwaer legge ick v het en si dat sake
dat dat weyte cozen sterue en verderuet werde an
ders soe bliuet alleerne. mer leyt dat ind eerden ghe
storuen soe brenghet veel vruchten. **E**n onder an
der woerden seyde hi. **D**ie tijt comt dat des men
schen soen verclaert sal werden. ende hi waert be

roert inden gheeste en̄ seyde. **V**ader verclaer dinen
soen. **E**en stemme quam vanden hemel ende seide
Ic hebbe hem verclaert en̄ noch sal ick hem verclae
ren. **E**n̄ dit is gheloyt vander menschelicheyt ons
heren. ick hebbe di verclaert doe di iohannes doep
te opten berch van thabor. en̄ ic sal di verclaren in
die verrisenisse ende inder opuaert ten hemelrycke
ende inden wedercomen ten oerdel inden ionxten
daghen. **E**nde sommighe die dit hoerden seyden.
het donret. en̄ sommighe ander seyden. die enghel
godes heuet hem toe ghelproken. **E**nde ons here
seyde. **D**ese stemme en quam niet tot mi. mer om
uwen wille op dat ghi ghelouet in gode. **E**nde nu
is dat oerdel. **W**ant nu sal die prince deser werelt
vutgheworpen werden. ende is dat ick verheuen
werde soe sal ic al dat mi dient mit mi nemen. **E**n̄
doet auont was ghinc ihesus in bethanien en̄ des
anderē daghes vroe quam hij weder inden tempel
en̄ leerde dat volc. **D**ie princen der priesteren ghin
ghen tot hem ende seyden. **I**n wat machten doet
ghi dit. **E**nde ihesus seyde **I**c sal v een woert vra
ghen bericht mi dat ick sal v dan berichten in wat
macht ic dit doe. **D**at doepsel iohannis was dat
van gode of niet. **H**i seyden wi en wetens nyet.
Doe seyde ihesus **I**c en sal v dit niet segghen. **E**n̄
ihesus seyde hem een parabole van twee kinderen
daer die vader toe seyde **G**aet in minen wyngaert
ende die een seyde ick sal dat doen ende hi niet dat.

ende die ander seyde ic en sal dat niet doen. en het
berouwede hem. ende hij ghinck doe inden wijngaerde.
Ende hi seyde oech eene parabole vanden
ghenen die des heren wijngaert bouweden. ende
die zyn knerchten sloeghen en dye finen soen doden
doe si om die pachten quamen. Ende noch een pa
rabel vander bzulofden des conincs. en die gheene
bzulofte cleet aen en hadde die hiet hi werpen in dye
vterste duusternisse daer scrynghe der oghen is en
knerfinghe der tanden. En die ioden sochten me
nighen raet omme ihesus te begripen ende seyden
Meister wi weten dattu gherechtich biste en nyet
aen en fietste den staet der personen segt ons ist ge
oerloft den keyser thins te geuen of niet. Ende ihe
sus seyde. Gheuet gode dat god toe hoert. en den
keyser dat den keyser toe behoert. Ende doe dye
pharizeen dat hoerden ghinghen si hen van hem.
Ende noch een ander secte diet hiet saducei die ghe
ne vrisenisse en gheloefden. Dese vzaechde ihesus
van enen wyue die seuen mannen ghehadt hadde
mit welcken man dat si verrisen soude. Ende ihe
sus bewysede hem dat mit moyses boecken dat zo
mighen gheloefden dat daer in ghescreuen stont.
Ick bin een heer der leuender ende niet der doden.
Ende ander reden die hi hem bewysede en si swe
ghen en ghinghen van hem. Ende veel pharizeen
quamen tot ihesus ende seyden. Meyster du hebt
te rechte gheantwoert. En ihesus seyde. op moy

ses stoel sitten die scriben ende die pharizeen . hoer
leringhe suldi doen . ende hoer leuen versmaeden .
Hi berispte hoer van seer veel zunden die si deden .
En daer nae seyde ihesus dat die tempel verderuet
soude werden en vanden oerdel ende vanden eyu-
de der werlt . ende vanden groten teykenen die ge-
schien soudent in die lucht ende inder sonnen en in-
der manen ende inden steernen en bedructheit des
volkes inder eerden . en veel vresen die hi hem voer
seyde dye gheschien soudent inden laetsten daghe .
Des selue ghelikes voerseyde hi sinen iongere . dat
si ghedoot soudent werden . en hoe dat hi ierst selue
ghecrust soude werden . en die iongheren waren
seer bedroeuert . **E**n doe seyde ons here dat hi optē
derden dach weder verrisen soude . ende mit hem
verbliden . ende daer nae ten hemel varen . en dan
weder comen ten oerdel . **E**nde ander woerde sey-
de hi en menighe goede lere sprack hi daer . **E**n hij
seyde alle die woerden die die propheten van des
menschen soen ghesproken hebben moetē gheschien
Dit en menich ander dinck gheschiede des dierda-
ghes . **E**n des auondes ghinc hi weder in bethani-
en mit sine iongeren en lazarus mit zyn twee suster-
ren ontfinghen hem blidelick . en ons here predicte
hem menighe goede lere . en alle die daer waren sa-
ghen hem vriendelic aen .

En laetsten stont ons vrouwe op en bad
ihesum dat hi des anderen daghes mit si

ne iongheren niet en ghinghe te iherusalem. Ende alle die anderen baden hem dit oec mit hoer omme zynre moeder wille. **E**n ihesus antwoerde. **G**hy en kent die wille mijns vaders niet. het vordert v allen dat ic gae en den wille mijns vaders volbrin ghe dye mi gheseynt heuet. **E**n doe seyde zyn lieue moed maria. **L**ieue kint bliuet doch enen dach mit mij. **E**n ihesus seyde. **A**ltoes bin ic mit di ende bi den ghenen dye v lief heuet. **D**oe vielen si al neder op horeu knyen en aenbeden hem en seyden. **L**ieue here blijft doch bi ons. ende doet den wille dynre moeder. **E**n ihesus bleef daer doe als des woensdaghes. **E**n doe seyde hy vander groter vrouden die inden ewighen leuen is ¶ **E**n doe die ouerste priesteren ende die schriben inden tempel quamen. ende ihesum niet en saghen noch en vernomen doe ghedochten si der woerden die ihesus ghesproken hadde. **G**hi sult mi soecken en niet vinden. **D**aer ick gae en moghet ghi niet comen. **E**nde in uwen zunden sult ghi steruen. **E**n doe vergaderden dye ioden inden houe cayphas en si sochten daer enen valschen raet hoe si ihesum mochten doden nochtan niet inden festdaghe op dat dan onder den volcke gheen gheruchte en come. **H**et was cayphas dye hem seyde. **G**hy en weet niet noch ghi en verstaet oeck niet dattet orbaerlick ende profitelick is. dat daer een mensche sterue op dat alle menschen behouden bliuen

Aggei. i.

Qui merce
des cōgrega-
uit

Hi die dat
quaeste loen
vergadert he-
uet.

Prover. xvi.

Qui attonitil
oculis cogitat
proua

Hij dye quaet-
denct after den
onghen ofte
after rugghe

Dauid. ij.

fiat dies ei⁹ pau-
ci ⁊ episcopatu⁹ e⁹
accipiet alter.

Hijn dagen wor-
den wenich ende
zijn heerlicheit sal
een ander oetfaen

Aldus nae wtweisen deser voerseyder prophe-
rien verstaen wi de vercopinghe cristi die de valsc-
e iudas volbrocht heuet soe dit vercolch hier na mer-
kelick out wijst en verclaert.

Zacharie .x.

**Et appēdēt
mercede .xxx
argenteis .**

**En si hebben
hem ghecoft
om een loen
van .xxx. pen
ninghen**

**Men leest in
genesi dat ia
cobs kinderen horen broeder ioseph vercoften om
xxx. penninghen . Waer bi dat ons seer suerlicke
beteykent wort die valsche vercoper iudas die sinē
meyster ihesum cristum den ioden vercoft om .xxx
penninghen**

Ende iudas was in die stat ghecomen ende
hoerde dat die princen v̄gadert waren. Doe
ghinc hi en̄ seyde als een valsche vercooper ende een
quaet verrader. Wat wilt ghi mi gheuen ende ick
sal v̄ ihesum leueren buyten der scharen. want ick
weet een houekijn daer hij des nachtes als hij in

C I

dese lande is pleghet te beden daer sult ghi hem vā
ghen . mer voerliet v datmen vast binde want het
is een seer wijs man . Ende doe die ioden dit hoer
den waren si blide ende daer waren oec luden dye
hem bedroefden ende seyden . Sullen wi enen men
sche vanghen die aldus doghende is dat hij bedet
in soe woesten stede . Ende die ander ioden die sey
den . hi en was van gode nye wantmen sal inden
tempel beden . Doe seyde daer een meyster . En is
god niet ouer al . In allen steden machmē god die
nen ende aenbeden . Die ander ioden seyden . dese
woerden heu ende seyden tot iudas . Wilstu ons
ihesum leueren . Judas seyde iae ick wat wilt ghij
mi gheuen . Die ioden seyden vanden ghemeynen
ghelde suldi . xxx . penninghen hebben . want wijt
om een ghemeen oerbaer doen . En iudas loefdent
hem dat hijt doen soude . ende hij nam een vanden
priesteren aen die een side . ende hij seyde . bereyt v
morgghen nacht mit mij te gaen . ende den ick cusse
aenden mont die bewaert datmen hem vast holde
ende die priester seyde . het sal ghelcien . En iudas
die ghiuck van daer weder in bethanpen tot sinen
meyster ende hij sach ihesum aen of hijt yet weten
mochte . Ende ons here sprack hem vriendelic toe
ende beual datmen hem teten gheuen soude . Ende
datmen hem ghewack dede . want hi naeder mael
tijt quam . Ende die moeder ons lieues heren dye
stont op en diende hem elue ende si brocht hem spi

se ende dranck. want si wiste wel dat hi toernich
was om dat maria magdalens die zalve op hoers
zoens hoeft ghestort hadde en daer om walt dat si
hem so vriendelic diende op dat hi niet hatich ofte
nidich op horen soen wesen en soude. Want si en
wiste niet dat hi hem verraden had. Ende ihesus
leerden hem minlijcke woerden die hij niet en ver
stonde. want zijn herte soe seer verdonckert was
dat hi die doechde niet en bekende dye hem ihesus
ende zijn moeder leerden mit groter liefden en min
nen **¶** Nu bekiet lieue vrienden die liefden ende de
doechden die god v en allen menschen haet bewe
sen ende oeck alle verdriet so vrendelic heeft verdra
ghen. ende wi alsoe node verdraghen willen. En
ist dat wi dat lijden of verdraghen sullen soe doen
wi dat al schromende ende niet vut rechter liefden.
Siet doch aen uwen god die die doden verwecke
de. die blinden siende maecte. die siecken ghelont.
die crepelen gaende. ende die malaetschen reynich
de. die stommen dede spreken. die douen dede ho
ren. en die duuelen verdreef en alle qualen ghenas
die den hongherighen spileden en die onwise leerde
Ende als hi alle die dogheden dede diemen bedenc
ken mocht. doe seyden die ioden het is een verlin
der der spisen ende een wyndrincker ende der zun
deren vrient. ende alle wat hij doet dat is mitten
duuel ende hij heuet den duuel binnē. ende alle die
schande die si hem doen mochten die deden si. En

de die goedertieren ihesus verdroech die vriendelic.
en hi was nochtants een schepper alre creaturen.
Had hi ghewilt hi hadde se doen verfincken mit lu
cifer int afgront vander hellen ende dat hadden zij
oock wel verdient. mer zijn grote goedertierenheit
en hatet niemant. **W**ant loe wie van hem niet be
schermet ende behoedet en worde die en mocht ne
ghens gedueren. **W**ant waer dat lucifer of enich
vanden anderen helschen duuelen die machte ghe
geuen ouer den menschen si sondense van stonden
aen den hals te breken. mer dat en mach hem niet
ghehozen ten waer dat god hem die moghentheyt
gaue.

DEs iersten daghes als der ioden feestdach
aenstaende was quamen die iongheren en
seyden. **H**ere waer wildi dat wi di bereyden dat
paelsche lam te eten. **D**oe seyde ihesus twe van si
nen iongheren ende seyde. **G**aet in die stat totten
berghe van sion daer suldi een knecht sien draghe
een vat mit water. ende daer hi ingaet volghet he
ende legget den weert vanden huse. **O**ns meyster
seynt ons tot v dat ghi ons wisen sult een camer.
daer hi mit sinen iongheren eten mach dat paelsche
lam eer hi lidet. want zijn tijt is nae bi. **E**nde dan
sal hi v wisen een bestroyde camer bereypt ons dat
paelsch lam daer. **D**ie iongheren ghinghen en von
dent als hem ihesus seyde en si bereyden hem daer
dat paelsch lam

Prouerbi. ix

Venite come
dite panē me
um

Comt en eet
mijn hemel-
sche broot.
dat ic v van
dē hemel sen-
den sal.

Bi deser fi

guren daer die ioden dat hemelsche broot aern soe
wozt ons bewesen d at cristus ihesus in setten dat
broot hes heylighen sacramentes opten wittē don-
redach en gact sinen iongheren te eten

c ij

Ende doet tyt was doe quam ons here myt
sinen iongheren ende men brocht hem voer
dat ghebraden lam. Ende als ihesus die benedixie
ghelproken hadde doe aten si dat ghebraden lam.
mit sipe van latuwe recht op staende. En si had-
den scocken in hoer handen. ende deden noch and

dinghen die inder wet geboden waren en daer na
ghinghen si sitten. en ihesus seyde mit begheerten
hebbe ic begheert desen paescen mit v te eten eer ic
lide. En ihesus nam tbroet en benedident en bract
en gaff hem en seyde. Neemt en etet dit is waerlic
mijn vleysch en daer nae nam hi den kelic en seyde.
Neemt en driucket dits waerlic mijn bloet dat ghe
stort sal werden voer veel menschen in verlatenisse
der zunden dit doet in mijn ghedenckenisse. Ihus
verluchte inden geeste en waert bedzuct ende seyde
Doerwaer een van v sal mi verraden. Dat woert
suet doer marien herte. En si lieten hoer ethen en
saghen die een opten anderen en seyden elck byson
der. Hi ict here? Ihesus antwoerde. die mit my
broot inden kelic doept die is die mi vraden sal. nij
waster die mit hem doepten inden kelic daer omme
en wiken si niet wiet was. Petrus wenckede io
hannes ende seyde. vraecht hem wiet is. want io
hannes sat ihesu naerre dan petrus daer om badt
hi hem te vraghen Johannes neyghede hem neder
op ihesus borst en seyde. here wie is die dij verra
den sal. Ihesus seyde die ic dat inghedoepte broot
gheue die sal mij verraden. En ihesus namt broot
en doeptent en ghaft iudas. Johannes sach droe
uich op iudas en bughede hem weder neder. ende
ruste op die borste cristi en hi soeck daer vut hoghe
hemel'sche dinghen die doe in zyn herte waren En
daer om walt dat hi dat peter niet en seide wie ihe

lum verraden soude. Die vradet iudas op datmē
niet meyuen en mochte dat hēt waer so en lyet hē
niet af zyn eten ende seyde. **Hiuc** ict here. **Ihūs**
seyde. Du segket. mer die mi verraden heeft sittet
mit mi ter tafelen en et. het waer hem goet hadde
hi niet ghebozen gheweest. mer des menschen soen
gaet totter doot alst ghescreuen is van hem. Mer
wee den ghenen die hem leveren sal. ¶ **En ihesus**
seyde. **Nemet** desen kelck en drincket daer af. **Ick**
seg v voerwaer dese vruchte des wyngaerts en sal
ic niet drincken eer ic gheleden hebbe en vresen bin
vander doot. **En ihesus** seyde tot iudas. **Dat**stu
doen sulste dat doet haestelick. **Doe** ghinck iudas
wt mer die discipulen meenden dat hi wat gecoft
soude hebben of datmen den armen ghegeuen sou
de hebben en lieten hem gaen. Als die iongheren
hoerden dat hi niet drincken en solde hi en waer v
resen vander doot. **Si** saghen iohannes doe rustē
op zyn borste doe vzaechden si wie die meeste solde
welen int rijke der hemelen

Ende doe ihesus dit hoerde doe stont hē op
vanden auont male ende leyde sine cleders
af en nam een linnen dwele ende ghorde hem daer
mede. **En** een kint dat menskalus hiet nam water
ende began die iongheren hoer voeten te wasschen
ende te droghen mit enen linnen clede daer hi mede
ghegordet was. **En** doe hi tot petrum quam doe

seyde peter. **H**ere salstu mijn voeten wassen **J**hūs
seyde. dat ic doe en weetstu niet. hier na saltu dat
weten **P**eter seide du en salste mijn voetē niet was
schen inder ewicheyt. **J**hesus seyde. **I**st dat ic di
niet en wassche du en salste gheen deel mit mi heb
ben. **D**oe seyde peter. here en wassche niet alleene
mijn voeten. mer oec mijn handen en mijn hoefte.
Jhesus seyde. **D**ie reyn is en behoeuet niet dat mē
zijn voeten wassche. **E**nde onder ander woerden
die ihesus seyde nam hij een ommeleet weder aen
ende ghinc sitten ter eerden en hi nam dat kint dat
hem dat water ghebrocht hadde ende sette dat int
middel van hem allen en seyde **T**en si dat ghi wer
det als kinderen ghi en moghet niet gaen int rijke
der hemelen. ende die wordt als dit kint die is die
meeste in dat rijke der hemelen ende dat kint sterf
daer nae een martelaer **E**nde als **i**hesus aldus sat
seyde hi dit onder ander woerden. **G**hi heyt mi he
re en meyster ghi segt wel en waer want ick bint.
daer om leert aen mij dat ghij die een den anderen
doet also ic v ghedaen hebbe. en ihesus seyde. ghij
praeghet mij wie die meeste onder v wesen soude.
en ihesus seyde dit onder anderen woerden. **D**ye
coninghen en die heren hebben regiment ouer dye
ander. ende die macht hebben zijn weldadich ghe
hepten. mer also en salt onder v niet wesen die loe
werde ierste eens anders knechte. en die een voer
ghangher wil wesen die werde ierste v dienre

Ihesus seyde. leert aen mi wat ick ghedaen hebbe
Ick bin int middel van v als een die daer dient. en
ick en bin niet gheromen ghedient te werden. mer
om te dienen en ghedoot te werden. **G**hy zyt dyc
mit mi ghebleuen zyt in mijn tempracie en ick ordi
nere v dat rijcke als mi mijn vader gheordiniert he
uet dat ghi moghet sitten op die stoelen der twaelf
gheslachte van israhel. **E**n ihesus seyde. **P**etre de
viant heeft di begheert te sitten als tarwe. mer ick
heb minen vader voer v ghebeden dat v dat ghelo
ue niet en ontbreke. mer alstu bekeert biste so ster
ke dyn broeders. **P**etrus seyde. Here ic bin bereyt
mit v te gaen inden kercker en inden doot **I**hesus
seyde. In deze nacht zult ghi alle ghescandalizeert
worden in mi. **D**oe seyde **p**etrus Al waert dat al
die discipulen ghelchent worden ick en zal di num
mermeer vzaaken **I**hus seyde hem. Doer waer seg
ic di eer die hane tweewerf crapet zalstu mi driewer
ue verzaket hebben. **E**nde **p**etrus seyde. Al moeste
ic mit v steruen ic en zal v niet loechenen **E**nde des
ghelics seyden oec alle die iongheren. **E**nde **i**hus
seyde. noch zal ick een corte tijt mit v zyn. ende ick
en sal v gheen weezn laten want ick sal gaen en co
men tot v. en anderwerue sal ic v sien. en v herten
zullen verbliden. en dyn vroude en zal niemant va
v nemen. ¶ **E**nde iudas quam haestelike totten
pinten der priesteren en totten scriben ende seide.
Ihus weet wel datmen hem vanghen sal. daer o

bereypt aldinc wyffelick dat hi v niet en ontgae het
Is een seer wijs man . ghij moeten vaste binden en
mit groter cracht van ifolc leyden suldyen houden
Daer is een zyn neue die iacob heyt die hem ghelyc
is daer om sal ic voer gaen en groeten hem . die ick
cusse vanghet hem en fiet dat ghi hem vast houdt
dat hi v niet en ontghae . ¶ Ende die princen der
priesteren vergaderden en ghinghen te rade om die
saken die iudas seyde . **O**vzader iudas du hpetste
den ghenen binden en vast holden die hemel en eer
de . water en lucht . zonne en mane . enghelen ende
alle creaturen ontbint en ophout in zynre mogent
heyt . **E**n ihesus seyde tot sinen iongheren . Ic heb
die werlt verwonnen . en die prince deser werlt sal
vutgheworpen werden . en des menschen soen sal
verclaert werden en die werlt sal v haten . mer we
tet dat si mi eer ghehaet heuet . Die werlt sal verbli
den ende ghij sult bedzoebet werden . **H**er v droef
heyt sal in blyscappen ghekeert werden **I**n myns
vaders huse zyn veel woninghen . **W**aert anders
ick haddet v gheleyt . want ick gae v die stede te be
reyden alsoe alst myn vader gheordineert heuet
En ihesus seyde . **A**ls ic v sende sonder scherpe . en
sonder lack ende sonder ghelchoyte en sonder gelt
plach v pet te ghebreken . **E**nde die iongheren sey
den . neent lieue here . **E**nde ihesus seide die nu een
sac hebben of een scharpe die nement op . ende des
niet en heuet die vercope sinen rock ende copet een

swaert Al dat gescreuen is van des menschen sone
dat moet veruult werden. en die iongheren seyde
Here hier zijn noch twee sweerden. Ihesus seyde.
het is ghenoch. De iongheren saghen op hore mei
ster al beuende en al luctende. en ihesus seyde. o
dat ick die ghelept hebbe soe is v herte mit bedruet
heyt veruult. Ende onder anderen woerden seide
ihesus Staet op ende laet ons gaen het naect den
tijt mijne passyen. En wie nae mi comen wil die
sal hem seluen verlaeken en zijn cruce opbueren en
volghen mij nae. en ihesus leerde al gaende inden
weghe menighe goede lere. en die iongheren ghin
ghen al dzinghende nae ihesum om zijne lere te ho
ren. een yeghelick hadde gheerne die naeste ghewe
set ¶ En doe quamen si in een doorp dat hiet geth
semani en ihesus mit sinen iongheren ghinck ouer
een water dat cedron hiere. ende daer bi stont een
houeken daer hi dicke des nachtes in plach te bedē
Ende als ihesus quam inden inganc van desen ho
ue seyde hi tot sinen iongheren. Bliuet al hier be
dende op dat ghi in gheen temptacien en valt ende
ic sal mijnen hemelichen vader voer v bidden
Ende ihesus die nam petrum ende iacobum en io
hannem als zijn heymelicke beste vrienden en sey
de mit swaren ghemoede al beuende. Mijne siel is
bedroeuuet totter doot. En hi ghinck een luttel mit
hem en seyde. lidet v een wenich hier en wake mit
mi in bedinghe

Jone . iij .

Melie michi
mozi ij viue.

Tis weerder
noot dat ick
sterue. dan le
uendich te bli
uen . ꝛc.

Men leeft
int derde boe

ke der coninghen dat die coninc van iolaphat den
prophete micheam dede vangen om dat hi hē voer
seyde doot te bliuen inden stride . Also deden de io
ben xpm om dat hi hem die waerheyt seyde

d i

Ende ihesus ghinck van hem also verre als
men werpen mocht mit enen steen om dat
si hem niet hozen en souden. Ende mit bedroefder
herten viel hi neder opter eerden en seyde ¶ O du
kelc der bitterheyt ic heb di in mi. en dat bewisde

hij aen sinen ghelate mit zuchten ende mit beuēder
heestcher stemmen . mit kryschtende woerden van
ontsprekelyckē rouwe . ende daer mede toende hij
die teder crancke menschelike nature die hi aenghe
nomen hadde . en alsoe als die leerres segghen soe
hadde ihesus meerder pijn ende rouwe om iudas
en om die vermaledide ioden dye soe grote zunden
aen hem begaen hadden . en om die vrese van sinen
iongheren die si leden als zij hem saghen vanghen
en binden ende soe wredelicke handelen .

V En als ihesus mit aldustanich misbaer op zij
ne knyen lach ende mit zyn aensichte ter eerden so
seyde hi mit bedrueter herten . **M**ijn siel is bedruet
totter doot toe . lieue vader oft moghelic is soe ne
me van mi desen kelc der bitterheyt . mer niet lieue
vader als ic wil mer alstu wilt . **E**nde ihesus de
stont op ende ghinc tot sinen iongheren en vant
se slapende . ende hi seyde tot petrum . **P**eter is dit
nu aldus . moechstu niet een vze mit mi waecken
waect en bedet . op dat ghi in gheen becoringhe en
comet . **E**nde doe seyde hi noch . lieue vrienden hoe
seer is mijn siel bedroeuēt . **E**nde als die iongheren
dat hoerden doe worden si oeck seer bedroeuēt dat
si hem niet onthouden en mochten van tranen . en
de ihesus iamerden dat ende seyde . **W**aeket en be
det . **E**n hi ghinc weder van hem in een andere ste
de ende bat dat selue ghebet dat hi voer bat . en als
hi vmoeyt was vanden ontsprekeliken rouwe dye

o ij

hadde dat hi des niet langher liden en mochte doe
stont hi op ende ghinck tot sine iongheren. ende hi
vantse noch slapende. en hi seyde verwoeket v ghe
moede ende bedet een luttel. en moghet ghi niet een
vze mit mi waken. Ende doe hi dit gheseyt hadde
doe ghinc hi weder van hem in die derde stede. en
alsoe als men seyt soe staen die drie steden noch dye
teykenen zjre godliker bedinghe. En als ihesus
daer quam so viel hi neder ter eerden. en hi crech
soe groten rouwe en also grote pijn dat hi waert
schuddende ende beuende so dat zjn zweet ver wa
delde in bloet ende ontsprekelike vut ran ende liep
op die eerde. het liep van sinen hoefde en wt sinen
oghen soe dat hi nauwe ghesien en conde. ende hi
veghede zjn lieflijck ansichte dattet bloet liep ouer
zjn lijf ende ouer zjn cleder. Ende als ons here al
dus zeer bedroeft was doe seyde hij vriendelic. Va
der oft moghelick is soe laet desen kelck der bitter
heyt van mi gaen dat ick des niet en drinke. noch
tans lieue vader niet als ic wil mer alstu wilste
En als ihesus dit seide doe quam die prince der en
ghelen michael en stont bi hem en troesten hem en
seyde. lieue here strijt nu vromelic op dat die hant
adams ghebroken werde ende ons vzoechden ver
nyet ende veruollet werden. Ende doe stont ihus
op vander eerden. ende hi ontfinc den engel vrien
delick ende zjn troestelike woerden nam hi gheer
ne van hem. nochtans wast zjn creatuere dye hij

selue gheschapen hadde. mer om dat ihesus bedroet
uet was als een mensche. daer omme troeste heren
die engel inder naturen of hi een mensche had ghe
weest als een ander. **E**n ihesus seyde. lieue vader
niet als ick wil mer alstu wilt. **D**oe stont ihesus
op vander bedinghe die hi driewerue in vutstortin
ghe des bloedes ghebedet hadde noch al natte we
sende vanden bloede dat hi ghezweet had van bit
teren anrte om dat hi voersach den swaren bitterē
doot die hi liden solde. **A**nghehien datmen nye eni
ghen sterfeliken menschen gheuonden en heuet die
om anrte des dodes bloet zwetede soe schijntet in
der waerheyt dat zyns rouwen ghelijck nye en is
gheuonden. **O** goede ihesu van waen quam al
soe deuoten innighen ghebet dijnre bedroefder sie
len om te offeren dinen hemelschen vaeder. **D**it he
uet ihesus ghedaen en ons daer mede gheleert dat
wi langhe deuote en innighe ghebeden spreken sul
len. **E**nde al ist dat ons rechteuoert gheen troeste
en comt daer omme en sullen wi niet aflaten noch
oock wanhopen. wanttet langhe was eer dye en
ghel onsen here inder naturen een ondstant was
hem te troesten ende hem te dienen.

En doe die iongheren laghen ende liepen doe
quam een enghel tot hem ende vertoende hem wat
dat ihesus in die bedinghe gheleden hadde vande
bitteren anrte ende alsoe hi zyn bloet ghestort had
de. ende dat iudas comen soude. ende hoe hem die

ioden vanghen zolden en al dat hi noch in zyn der
passyen liden soude in woerden en werken. Al de
se dinghen openbaerde hem die engel. en daer om
wast dat gheen van hoer bi hem en bleef doe si ihe
sum saghen vanghen. wat si noch alle die vrese in
hoer herten hadden. en die iongheren saghen sine
grote ontfermherticheyt en zyn oetmoedicheit dat
hi was ghelijck den vader ende dat hi was des va
ders zone ende dat hi was euen ewich als die heyl
lighe gheest. ende dat hi hem noch neder voeghede
aen te bidden den vader inden gheeste als een and
sterfelick mensche. En want die vader en die sone
ende die heylighe gheest euen ewich en onuerschey
den zyn. daer om hebben si ons aldus grote lyette
bewijst dat die een van hem drien mensche is ghe
worden. ende alsoe bitteren schandeliken doot he
uet gheleden dattet niet te wtspreken en is dat die
iongheren aen onsen heren saghen. Ende alst ihe
lus tijt docht zyn ghinck hi tot sinen iongheren en
de seyde. Slaept ghi v vleysch is cranc te beden mer
v gheest is bereypt. Ende hi seyde slaept nu een lut
tel en rust want hij wist wel dat si niet veel rusten
in horen slaep ghehadt en hadden. Die iongheren
liepen doe een luttel ende die ghoede ihe
lus wake
de ende hi was hoer herder ende behoeden dye ou
nosel scapen. En ihe
lus verdoende sine iongheren
al die vroude die si hebben soudent in zyn verrisenis
se als hi verresen waer vander doot om dat si niet

mi troeste en souden werden als si alle die toornen
ten aen hem saghen diemen hem doen soude. **Jhe**
sus seyde doe tot sinen iongheren. **Rustet**. want si
hadden doe grote ruste. **Eñ ihesus** sach iudas vā
verre comen mit een grote schare der ioden die ghe
wapent waren mit stauen zweerden eñ glauien.
eñ mit vackelen ende mit lanteernen. **Mer ihesus**
en weckede noch zyn iongheren niet eer dat si bi hē
quamen

Ende doe seyde **ihesus** staet op ghij hebt ghe
noch gheslāpen tis ghenoch. laet ons hem
te ghemoete gaen hij is hier bi die mi verraet mittē
ioden omme mi te vanghen. **Eñ** als ihesus dit ge
seyt hadde doe quam die schalcke iudas die valsc
verrader eñ ghinck ierste int houeken daer hi meen
de dat ihesus was. ende doe hi hem vant nam hi
hem in sinen armen ende cussede hem vriendelycke
segghende. **God** gruet v meyster. **Orient** sprac ihe
sus waer om bistu ghecomen. **O** iudas ouermits
een cussen verraetstu des menschen sone.

¶ Die felle ioden quaemen doe aen dat houekijn
daer die achte iongheren laghen en diepen so hem
ihesus beuolen had daer te bliuen. eñ die ioden gre
pen naden iongeren seggende. **Waer** is **ihūs**. **Als**
dat ihesus hoerde quam hi eñ seyde. **Wie** soect ghi
Dieioden riepen ihesum van nazarenen. **Eñ** ons
here bewees doe die moghentheyt zyns vaders eñ
seyde. **Jc** bint

D iij

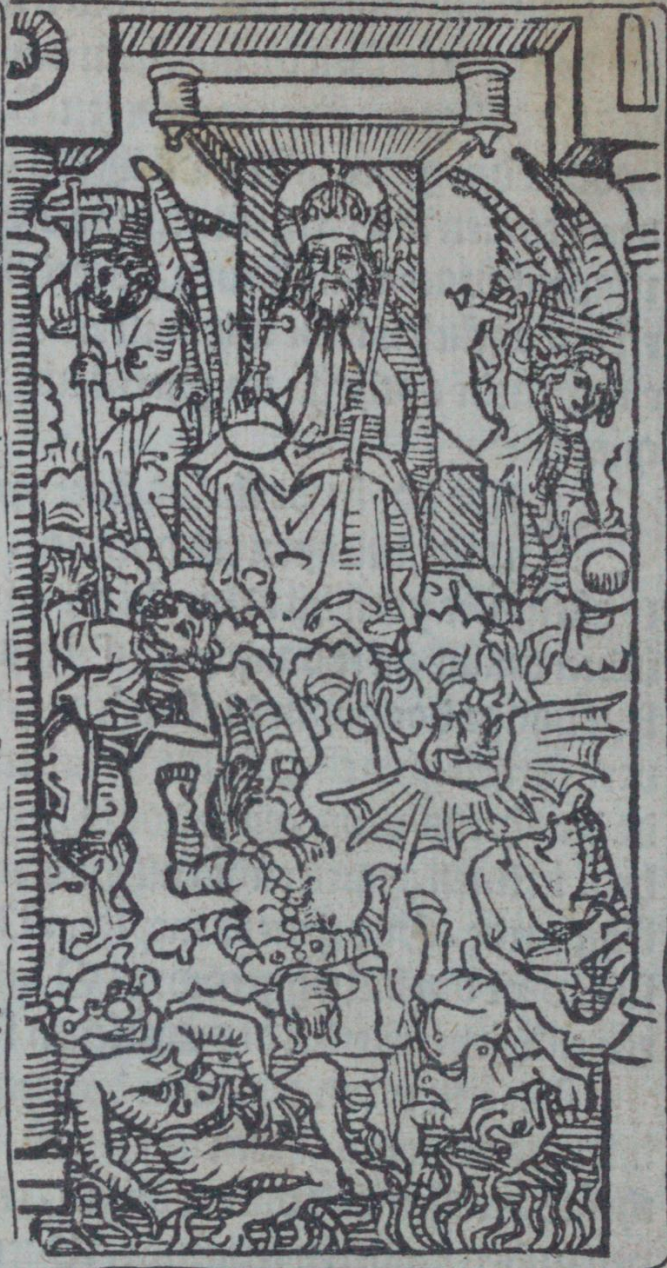
Baruch .vi.

Ceciderūt in
terzā ⁊ non re
surgunt

Si zyn geual
len inder eer
den al sondez
opstaen.

Men leest in
genisi int. xij

capittel. dat lucifer vanden hemel ghestoten wart
om zyn houerdye. Waer bi die houerdighe ioden
xpm veruolchden om zyn oetmoedichept want hi
strafte die houerdighe menschen

Ende doe die ioden die stemme hoerden . en
de dat woert des vaders donrede soe in ho
ren oren dat si neder storten in ontmachten ter eer
den recht oft si doot gheweest hadden . En ihesus
liet hem hoer crachten weder comen ende doe ston
den si weder op en saghen al op ihesum En ihesus

spzac mitter stemmen des enighen soens en̄ seyde.
Wie soecti: Die ioden riepen Ihesum nazarenum
En̄ die soen gods sprac mitten woerden des soes
dat sonder beghinne is en̄ sonder eynde bliuen sal
Ic bint. Doe die ioden dat woert des soens hoer
den ludende in horen oren doe vielē si neder totter
eerden mit groten misbaer van roepen en̄ crÿssen.
Ihesus ontfermede hem des . ende ghat hem hoer
crachten weder en̄ doe stonden si op als si ierste ge
daen hadden . ende ihesus seyde . Wien soect ghi?
Dye ioden seyden wi soecken ihelum . Doe sprack
die heylighe gheest mitten brant der godlyker min
nen die hi zond beghinne totten zone gehat hadde
en̄ inder ewicheyt beholden zal en̄ seyde Ick bint .
Ende als die ioden die wonderlicke zoete ende die
minlycke woerden hoerden die soe vriendelycke te
verstaen waren so en mochten si de waerachtighe
woerden niet horen . ende saghen neder ter eerden
mit groten zuchten ende carmen ende mit misbaer
ende mit menich wonderlic ghelate dat . si hadden
Ende ihesus sachse aen mitten oghen der ontferm
herticheyt en̄ liet hoer weder opstaen . En̄ ihesus
seyde mit zÿn menschelike stemme . Wie ist die ghi
soect . wāt die stemme des vaders noch des soens
noch des heylighen gheestes en mochten si niet ver
draghen noch horen want si waecten hem des on
weerdich . En̄ als die ioden die soete menschelyke
woerden hoerden doe spronghen si voert en̄ seyde

Ihesus nazareus ist die wi soecken. waer is hy
en si grepen nae die iongheren. **E**n ihesus seyde ic
hebbet v doch gheseyt dat ick bin. en soecti mij soe
laet alle dese andere gaen ende doet mit mi alle dat
ghi wilt. **E**n doe stonden alle die ioden en saghen
op ihesum en op zyn discipulen. **E**nde ihesus seide
Alle dese daghen hebbe ic bi v gheweest lerende in
den tempel ende ghy en vinghet mij doe niet. **M**er
dit is dye vze ende der duusternissen moghentheit
daer ghi in comen sullet. **E**nde daer sal wesen ghe
schrey van oghen wzinghen der handen. knersin
ghe der tanden. Die ioden seyden comt en segghet
dat int lichte totten ghenen die ons ghesent hebbe
Ende ihesus seyde. ick bin dat lichte die in mi ghe
louet ende mijn leringhe holdet die en sal ind duuf
ternissen niet wanderen.

Salomon
puerbi. xvij.

Qui vtit lin-
guam incidit
in malum

Die zyne ton-
ghe om keert
die valt in dz
quade.

Me leest int
tweede boec d coninghen dat ioab doot Noeth ama-
sou den hi ierst vrienſcap bewees. Dese ioab bete-
kent die valsche vraden iudas die xpm ihelum mit
een cussen des vreden valschelic verriet

Doe peter dit hoerde en der doechden dochte
 die hi sach dat zijn meyster den ioden dede.
 en si noch niet en gheloefden nam hi een zweert en
 vloech des ouersten priesters knechte ghehepte mal
 cus zyn rechter oer af dattet neder viel ter eerden.
 En ihesus seyde. Peter weetstu niet dat ic myne

vader bidden mach en hi soude mi gheuen meer dan
rij . legionen der enghelen die mi soudē verlossen
vande handen der ioden waert noot te gheschien
En ihelus nam dat oer vander eerden en maecten
den knechte heel en seyde . **V**oerwaer seg ic v peter
die mitten zweerde staet sal mitten zweerde versta
ghen werden daer om doet wech dat zweert
Ende doe petrus dat hoerde dat hi hem alsoe niet
helpen mochte doe ghinck hi wech ende hi vloech .
ende des ghelijcs deden al die anderen . **E**nde als
die ioden die iongheren wech saghen gaen soe vin
ghen si ihesum ende bonden hem de handen mit re
pen te gader also vast dat zyn handen zwart wor
den vanden bloede so dattet totten vingheren vut
liepe doer die naghelen . **E**nde dit deden die ioden
daer om want iudas hadde gheleyt datmen veste
binden soude ende voerlikenlick leyden want hi is
een wijs man . **E**n als die iongheren so iamerlick
van horen meyster ghescheidē waren doe ghedoch
ten si alle die dinghen die hem dye enghel ghetoenē
hadde die wile dat ihelus in sinen ghebeden was
en si creghen alsoe groten rouwe dat si niet en wil
ten waer te bliuen omme dat si soe gheschiet warē
van horen here en horen god . **D**oe wordē si suchte
teude en claghende . en hadden groet misbaer van
screyen ende van handen te wzinghen en dick dat
si omme saghen die daer voer waren ghelopen . en
sommighe die nae quamen als peter en iohan dye

saghen waer men hem soude brenghen. Die ioden
en̄ pylatus ridders mitten dienres vanden tempel
die leyden den here des tempels gheuanghen ende
ghebonden. si liepen mit groten haeste hem treckē
de ende stotende. en̄ si en rusten niet tot dat si qua
men in die Stadt. dat deden si daer om want doe si
ihesum vinghen en̄ die iongheren wech liepen. doe
meenden die ioden dat die iongheren om hulpe ge
lopen hadden. al hoerdē si nochtans wel dat ihus
den iongeren vboet hem te helpen nochtans warē
si verueert en̄ daer om liepen si so seer mit hem. En̄
ihesus hoerde veel smelike woerden eer si quamen
in annas huus. Ende daer bonden si hem aen een
stenen pilerne. ende sommighe vanden ioden ghin
ghen eten ende drincken ende si heten ihesum alsoe
vermoeyt staen ende vast ghebonden. En̄ vier mā
nen wachten hem. Ende doe haelden si colen ende
saten daer bij ende vermeden hem. want het seer
cout was.

Ende daer nae haelden si ihesum bi hem. en̄
verbonden hem zyn anfichte mit enen doet
en̄ si sloeghen hem op zyn ghebenedide hoeft. ende
si leyden. **P**ropheteert ons criste wie was hij die
di sloech. want du biste messyas. Du weetste alle
dinghen. du doetste die doden opstaen en̄ du maec
ste die blinden siende ende die crepelen gaende. ver
moghestu yet soe ganck van hier. En̄ die anderen
leyden. dit is die beholder der werlt die waerheyt

eñ dat leuen. dit is der werlt lichte eñ hi mach den
tempel breken eñ nae drie daghen weder maken.
dit seyden si hem in schempinghe. ende om te meer
pinen hem aen te doen. Ende petrus eñ iohannes
dye waren doe ghecomen voer des bishops hof.
ende iohannes was mitten bishop bekennet. eñ
hi ghinc in eñ sach ihesum aen eñ ghinck eñ haelde
peter inden houe. Eñ als petrus sach hoe dat men
ihesum handelde ende hoe si mit ihesum spotteden
eñ schempeden ende die spottelike woerden die si
tot hem spraken. Ende petrus stont eñ sach ende
hoerde wat men ihesum dede. ende doe vrees hem
hi ghinck eñ varmede hem biden vuere. Ende doe
hi int lichte quam doe sach hem een deerne eñ seide
Du biste eene van des mans iongheren. Ende pe
trus seyde **I**ck en ken desen mensce niet. nochtan
hadde hi selue gheseyt. **E**er ick dynes verlaecte ic
solde lieuer mit v ghaen inden kercker ende inden
doot. ende hi bleef staen varmen hem biden colen
want dat vuere der godlicker liefden ende belidens
was seer in hem vercoldet. Eñ noch een and deer
ne quam eñ seyde. **W**aerlick du biste een van des
mans iongheren ick heb v mit hem sien gaen ende
peter sach omme naeden wiue eñ seyde. ic en weet
niet wat ghi segt ick en kenne hem vimmers niet.
Ende ihesus waert zyn aensichte ondecket eñ dye
ioden seyden kent ghi den mensce pet. Doe quam
daer een man ende was malcus neue dye petrus

dat oer af sloech dat ihesus weder heelde . ende de
man seyde . en sach ic di niet mit hem inden inganc
vanden houe daer hi mijnē neue zyn oer ghenas :
wat wilstu dat missaken dū sprake maect di opē
baer dattu van galilera ditte . **Peter** seyde . **Verma**
ledyt moet ic zyn ken ic hem . **Eū** peter sach op ihe
sum of hyt hoerde . eū die hane crayde **Peter** hoer
de dat mit sinen ozen van buten eū inder hertē mit
groten rouwe eū hi sach op ihesum . eū ihesus ney
ghede hem toe eū peter schaemde hem eū ghinc vte
houe denckende op dye woerden die hem god ghe
seyt hadde . hi ghinc in een hol bitterlick seeyende
mit groten carmen eū zuchten dat hi ihesum ghelo
ghent hadde . **Eū** na dier tijt en hoerde petrus nye
hane crayen hem en liepen zyn oghen ouer van bit
teren rouwe

Ende annas vraghede ihesum van sine ion-
gheren en van sine leringhe. Ihesus seyde
ick heb openbaerlick di gheleert inden tempel ende
in die sinagoga vraghet den ghenen die dat gheho-
ret hebben wot vraghestu mij dat? Ende een van
den knapen sloech ihesus in zyn aensichte en seyde

sult ghi den bischop aldus antwoerden. **I**hesus
seyde. hebbe ick qualick gheseyt soe gheuet ghetuy
ghenisse vanden quade. ende heb ick wel gheseyt.
waer omme staetstu mi dan? Ende annas dede o
sen here ghebonden leyden tot caphas. daermen
hem veel versmadenissen deden. En daer quamen
die scriben en die pharizeen en die ouersten vanden
ioden en ghinghen te rade.

Ende caphas vraghede ihesum ende seide
Bistu gods sone? Ons here die en sprac
doe niet. Ende caphas seyde. Ic bezweer dij bij
den leuendighen god dattu mi segste oft u die soen
gods biste of neet? Ende ihesus seyde onder ande
ren woerden. Doerwaer segghe ick v ghi sult des
menschen soen sien sitten ter rechter hant des wo
ghenden godes te oerdelen leuende en doden. Cap
phas seyde. Bistu dan die leuende gods sone **I**he
sus antwoerde. Ghi segghet dat ict bin en also ist
Doe seyde caphas totten ioden. Wat dunct v van
ihesus? Die ouerste priesteren seyden. Hij is schul
dich des doots. Die scriben en die meysters vanden
wet seyden. Hi heeft hem god ghemaect ende daer
om sal hi enen schandeliken doot liden en gecruust
worden. Doe schoerde caphas zijn clederen ende
seyde. ghij hebt alle blasphemie van hem gehoert.
Wat behoeuen wi meer tughen hi heeft hier seluen
blasphemie ghesproken. Ende si spoghen hem in
e ij

zijn soete aensicht dat die engelen begeren te schouwen dat ontrepnden si mit horen beulecten lippen en sloeghen den schepper alre creaturen. . **I**hesus stont en vdroecht goedertierlic vanden ghenen de hi zelue ghelcapen hadde en zijn creaturen waren.

Voe quamen daer veel valsche ghetughen die **ihelsum** woeggheden ter doot om dat hi dye waerheyt leerde en die zunden laecte en die doechden prise ende veel goeder werken dede daer si hem om verlamden den ghenen de die vader inder godheit lief heuet. den ghenen die de enghelen inden oppersten hemel aenbeden den sloeghen si in zijn aensichte en stieten hem op zijn ribben ende togghen hem bidden hare van sinen gebenediden hoefde ende biddenbaerde. ende namen dat eynde vanden snoer daer die teder hande mede ghebonden waren en togent aen hem en stieten hem dan weder van hem. recht of si hem zyn armen wt sinen liue ghetogē souden hebben. want si waren wreet en sonder ontfermherticheyt en gheen ghenade en was in hem.

En die dienes wolden hoer heren en die princen te wille wesen wat si wisten wel dat si nidich op hem waren. ende daer om deden si hem alle dat quaet en laster ende verdriet ende pine en verlamdenisse die si ghedencken condon deden si den here der heren den coninck der coninghen. en den god der glozien **V** Ten laetsten worden die pynders en die ioden vromet vant pinighen. en die princen

waren moede van werken. Ende sommighe van
den ghenen de ihesum ghehaelt hadden warē moe
de van lopen ende van pijnen die si ihesum gedaen
hadden en si ghinghen slapen. **M**er eer si ghinghē
stieten si ihesum in een camer die mit stenen ghedec
ket was ende si bonden hem aen enen stenen pyler
ne die daer noch staet. **E**n si bonden hem mit een
pseren ketten en die ketten legghen dye pelgrims
om hozen hals die te iherusalem comē in ghedenc
kenisse ons heren lidens. **E**nde die princen der iode
deden ander ghewapende mannen comen die niet
ghewaect en hadden dat si te bet souden toe sien.
want si gheruyst quamen in de vze des dousternisse
daer gheen licht in en was van groten verdriet dat
dese hem deden. **E**n want si noch niet vermoyt en
waren soe deden si hem veel pinen daer hi ghebon
den stont aen die coude stenen pilerne schuddende
ende beuende. **E**nde menichwerue versuchte hem
ons ghebenedide verlosser omme die grote versma
denissen en laster die si hem deden diemen niet out
spreken en mach. mer int laetste oerdel salt gheope
baert werden dat si hem deden en ghedaen souden
hebben hadden si die tijt ghehad. **V** Ende aldus
brochten si toe den helen nacht mitten alre goeder
tierensten here ihesu in groter ontsprekelicker pinē
en verdriet. **D**es morghens vroe voer daghe vga
derden alle die princen der ioden. ende die pharize
en ende die meesters ende die scriben ende oeck die

gheleerden vander wet en die priesters en die leuy-
ten vanden tempel om raet te nemen wat dat men
ihesum doen soude

Ende caphas mitten princē der ioden ouer-
droghen in horen raet datmen ihesum bren-
ghen soude tot pylatum en woeghen hem voerde
richter. En caphas dede cristum ghebonden bren-
ghen tot pylatus houē. want pylatus richten doe
in iherusalem. Die ioden seyden doe tot pylatum.
Here du bist een machtich richter in iherusalem en
nu clagen wi daer omme ouer ihesum die iosephs
en marien soen is ende dese maect hem seluen god
ende een coninck van israhel. ende hij en viert den
sabothe niet die ons is gheset te houden van onsen
voeruaderen ende si seyden veel quaets van hem.
Pylatus seyde. Wat is die sake. en waer mede
breect hi v wet. Die ioden riepen. In ons wet isse
gheboden dat wi den saboth soudē vieren van al-
len hantwerken. ende deze ihesus heuet mit sinen
bosen werken op onsen saboth die blinden siende
ghemaect. en die crepelen ende die verghichtighen
ende die bezeten luden ghesout ghemaect. Pilatus
seyde. hoe mach hi dit doen mit bosen werken. en
de die ioden seyden. Hi is boos ende zyn werken
zyn duuelijcken. ende in belzebub die een prince der
duuelen is werpt hij den viant out. Ende alle dye
elementen ende teykenen der hemelen zyn hem on-

derdanich. Pilatus seyde hoe soude dat ghesceyen
dat hi mitte enen viant den anderen soude moghē
verisghen. ist dat hi aldus grote werken doet soe
doet hysse mitte moghentheyt gods. ende daer in
hebdi onrecht dat ghi ihesum wroeghet van sinen
goeden wercken. Die ioden seyden. pilatus lieue
here wi bidden uwer groter moghentheyt dat ghi
ihesum den verleyder laet comen inder vierlsaren.
ende hoert selue zyn woerden. want hi staet hyer
buten voer uwen hof. Pylatus riep een van des
keykers briefdraghers ende beual hem dat hy ihu
tot hem brenghen soude in die vierlschare in zyn te
genwoerdicheyt. Doe die bode tot ihesum quam.
viel hi neder ende aenbede hem. en die bode hadde
een siden cleet daer des keyfers wapen in gemaect
was dat hi altoes mit hem droech als hi inden be
uele ofte dienste des keyfers was. Ende die bode
nam dat cleet daer des keyfers wapen in ghemae
ket was en spreynet neder op die eerde en seyde he
re gaet hier ouer ende commet totten richter. wat
hi wil spreken. ¶ Doe die ioden saghen dat die
man dat duerbaer cleet spreynet onder ihus voeten
omme dat hy daer ouer gaen soude. doe beniden si
dat. ende seyden pylatus dat die bode des keyfers
dat duerbaer cleet spreynet onder ihesus voeten.
Pilatus riep den bode tot hem en seyde. waer om
spreydestu des keyfers wapen onder ihesus voete
doet ghi dat wt schempe des keyfers oft der ioden

also als si mi gheleyt hebben ende ick van hem ver
staen hebbe. **D**ie bode antwoorde ende seyde. **Pi**
latus lieue here doe ghij mij laetst werue sende tot
alexander den prince der ioden. doe sach ic ihesum
sitten op een ezeline ende hi reet doe te iherusalem
waert. ende doe sach ick dat veel luden hoer coste
like clederen vut toggen ende spreydense hpter eer.
den ende lieten ihesum daer ouer riden. **E**nde doe
sach ick een grote schare van mannē ende van kin
deren voer dem gaen ende nae hem comen dye ghe
meenlic zonghen. **O**zanna filio dauid **¶** **D**oe rie
pen die ioden opten bode en seyden. waer om segt
ghi dat. du en vstonste niet wat dye hebreeusce lu
den en kinderen zonghen want du bist een heyden
en die heydenen en connen gheen hebreeusche tale
Doe antwoerde die bode ende seyde. **I**ck vraghe
de dat enen hebreeuschen man diet mi beduden en
seyde. **E**n pylatus vraghede den ioden wat bedu
det **O**zanna filio dauid. **D**ie ioden seyden. **H**eer
dauids zone maect ons ghezont. ende behoet ons
inden ouersten. **P**ylatus seyde. mit onrecote ver
toernt ghi v opten bode want ghi ghetughet zelue
dat hi die luden heeft ghelont ghemaect. **E**n doe
ihesus tot pylatus quam doe stonden daer de dien
res des keplers die dat banier hielden. **E**nde daer
stonden beelden in ghemaect die des keplers teyke
nen of zyn wapenen hielden. **D**oe die ioden saghe
dat die beelden ihesum inder vier scharen toe nyge

den doe meenden si dat die dienres mitten banieren
ihesum toe neygheden . en seyden pylatus in toer
nighen moede . **Pylatus** seyde . **En** mercti niet dz
die beelden hem crommen ende toeneyghen ho sol
den dan die dienres bliuen staen . **Doe** seyden dye
ioden . **Wij** laghen dat wel mer die dienres aenbe
den ihesum welck si oiet doen en souden . **Pylat**⁹
sprack totten ioden . **Ick** vermaen v luden by des
keysers macht dat ghi zelue mannen nemet dat ba
nier te houden die ghi meent dattet best doen sullē
Ende die ioden deden dat als hem pylatus beual.
ende si namen die stercke ioden die si condē vindē
ende si gauen hem die banieren in horen handen .
en hieten hem stille staen ende vast houden
En ihesus quam weder in die vierchare ende dye
beelden crommeden hem en neghen mitten hoefde
tot ihesum . **En** doe pylatus dat sach doe waert hi
leer verueert ende ghinck wt sinen stoel ende seide
tottē ioden . **Ick** bidde v dat ghi mij niet en wilt
laten richten ouer ihesum want hi is een rechtuerz
dich man dat sie ick nu wel . **Doe** seyden die ioden
Pylatus lieue here en weest niet verueert . **Want**
ihesus doet dit al mitten duuel dat dese dinghen al
dus gheschien . **Ende** die ioden en wolden niet in
gaen in pylatus huys om dat hi een heyden was .
op dat si niet besmet en souden werden dat paelsch
lam te eten want si meenden daer grote zunde aen
te doen **Mer** ihesum te verordelen en te doden dat

en dochtre hem gheen zunde wesen. Die ioden wa
ren van hate en van nyde die si op ihu hadden so
seer verblindet dat si gheen waerheyt en kende. of
en saghen. ¶ En ons lieue here ghinc goedertier
lic als een lam waer dat si hem leyden. Die ioden
seyden to ihu. Wi weten dat ghi ghebozen zijt in
onechscap en in zunden. herodes dede menich du
sent kinder doden om v te vindē. ende die zunden
die hi daer aen dede die moetstu mede delen. Ende
wi weten wel dat dij dyn ouders voerden in egip
ten en dattu daer nae weder quaemste wonen tot
nazareth. Doe pylatus dat hoerden waert hij ver
ueert ende seyde. is hi dit doer wes wille herodes
alle die kinder dede doden? Die ioden riepen Jaet
lieue here. ende hi is te mael in zunden ghe
wonne ende ghebozen. Doe waren daer sommighe gho
de ioden en seiden dat ihu in ghenen zunden ghe
wonne en waer noch ghebozen. want wi ware
daer bi doe iosephs roede waert bloyende ende do
hi marien troude. Dit tugheden twaelf goeder io
den. als iudas lazarus asterius iacob anthonius
seras samuel plaac fines crispus amenias en agry
pa. ¶ Als pylatus dat hoerde dat alsoe veel cer
samighe ioden dit tugheden doe seyde hi totten an
deren ioden. waer om en segstu die waerheyt niet
want ick hoer wel dese wetent bet dan ghi. want
dese kenden ihesus ouders wel en zijn gheboerten
bet dan ghi. ¶ Doe seyden capphas en annas.

hi is een mensche in oneychschap ghebozen en si en
weten niet wat si seggē. **D**oe pylatus dat hoerde
seyde hi tot die twaelf noerghencende goede iode
Ick bezweer v luden bi die macht des keylers dz
ghi mi segghet of ihesus in onechte ghebozen is.
Doe seyden dye ghoede ioden. **N**een hi lieue here.
Want wi weten dat wel als wi dat voersypt heb
ben. mer ons wet verbiet ons sonder groten noot
te zweren wilstu ons niet ghelouen. of willen die
and dat zweren dat ihesus in zunden ghebozen is
wij willen dat lijf verbueren. mer wi en willen t
niet zweren. **D**oe riepen die ander bose ioden **P**y
latus lieue here en ghelouet hem niet. want ihesus
heeft hem bedrogghen. **P**ylatus seyde. waer mede
Heer richter het schijnt dat ghi hem twaleuē bet ge
loeft dan ons allen dye mitter waerheyt woeghē
ende besculdichden. en ihesus nochtans daer selue
niet teghen en seyde. **E**nde als die ioden aldus lye
pen ende riepen. ende dit in al den straten van ihe
rusalem kundich waert dat ihūs geuanghē was.
ende alsoe schandelick gheleyt waert tot pylatum
Ende doe maria dat hoerde dat ihesus hoer
gheminde kint gheuangghen was. doe ver
creech si alsoe groten rouwe ende waert so seer be
droeft dat si niet spreken noch staen en conde. si en
viel neder ter eerden. **E**n doe quamen onser lieuer
vrouwen susteren ende maria magdalena ende be
ghondense vast op te heffen vander eerden daer si

was gheuallen doe si dat ierste hoerden segghen .
Ende dese vrouwen leydense omme dat si soe seer
begheerde hoer lieue kint ihesum te sien ende te ho
ren . **E**nde als ons lieue vrouwe en dye ghene dye
mit hoer quamen ihesum laghen ghebonden ende
bepoghen ende bespot ende ghepinighet en iamer
lick versmaet en vanden iongheren ghelaten . dye
soe veel daer toe gheseyt hadden . en soe veel volcs
als daer was en niemant voer hem en sprac noch
medelijden mit hem en hadde si waren al teghens
hem . doe waert si alsoe vtermaten seere bedroeuuet
dattet niet en is te spreken . ¶ **D**oe ihesus zyn be
droefde moeder aensach ende die ander vriende de
mit hoer gecomen waren die so seer bedroeft ston
den van rouwen dat si niet spreken en condon . en
die bedroefde moeder alsoe ghepinicht was . **D**oe
waert ihesus pynen ouer al vermeerdert van dyen
rouwe zynre moeder en der ander vrienden die ihe
sum in hoer herten droeghen . **E**nde die ioden qua
men lopen om ihesum te veroerdelen nochtantes
was ihesus een richter der leuendigher en der do
den . **E**nde als ihesus in die vierchare quam ende
ghevroeghet waert vanden prince der ioden doe
hoerde pylatus wel dat ihesus van hate daer ghe
bracht was **E**nde pylatus ghinck wt totten prin
cen ende seyde . **W**at mensche is dit? **E**n die ioden
seyden . het is een ouerdadich mensche hi verkeert
dat volc en hi verbiet datmen den keyser geen try

buyt niet gheuen en sal. **E**n hi seyt dat hi is des leuende gods sone en een coninc van israhel. ende hi seyt dat hi den tempel gods breken mach en in dry en daghen weder maken. **E**n veel ander dinghen seyden si. **D**oe ghinc pylatus weder in die vier sca re en seyde. **B**istu der ioden coninc? **I**hus seyde. **D**u segstet. **P**ylatus ghinc doe weder tot en seyde. **I**c en vinde gheen sake des doots in desen mesche. **E**n die ioden riefen. en waer hi niet een wet breker en een schalc ende een verderuer des volcs ende een hoeft van allen quaden wi en hadden hez di niet gheleuert. **E**nde pylatus seyde. **N**eecht he ende oerdelt hem selue als u wet inhoudet. **¶** **D**ie princen der ioden seyden. **T**en is ons niet gheoer loft permant te doden nae onser wet. hadden wij dat moghen doen hi en waer di niet ghebrocht **D**oe ghinc pylatus tot ihelum en seyde. **B**istu de sone godes en een coninc der ioden? **I**helus seyde **M**ijn rijk en is van deser werlt niet als dye ioden u segghen. **P**ylatus seyde. bin ic een iode dat ick om dijn rijke dencke? **I**helus seyde. **W**aer mijn rijke van hier mijn dienres ende mijn onderlaten souden wel voer mi ghestreden hebben dat mi dye ioden niet gheuangen en hadden noch oeck di niet gheleuert en waer. **P**ylatus seyde bistu dan die sone godes als die ioden mi ghelept hebben? **E**n ihus seyde. **A**lstu segste soe ist. want daer om bin ic ghebozen en inder werlt ghelept van mijnē va

der dat ic die waerheyt een ghetuuch soude gheue.
en waer datmen die waerheyt sprekent daer hoert
men mijn stemme. **Pylatus** seyde. **Wat is die waerheyt?** **Ihesus** seyde. **Wie die waerheyt mint die hoert mijn stemme.** **Pylatus** seyde. **is die waerheyt opter eerden?** **Ihesus** seide. dat verstant der waerheyt sprekent totten menschen opter eerden hoemen oerdelt. en hoe dat veroerdelt sal werden vandē genen die daer wonen opter eerden. ¶ **Doe** stont **nycodemus** op en ghinck tot **pylatum** en sie seyde **Ick** hebbe den ioden en den princen der priesteren dicke gheleyt waer om dat si ihesum willen doden want hi heuet menich schoen mirikel ghedaen dye is voeruaderen niet ghedoen en condē. ende ic bat hem dat si ihm souden laten gaen wāt waren zyn wercken van gode. soe souden si wel duerachtich bliuen. ende waren si anders so souden si een quaet eynde nemen. want god heeft ons messyach gheloeft te seyn den ende hi mach dit wel zyn. **Pylatus** lieue here dit heb ic dic totten princen der ioden en totten meysters vander wet gheleyt ¶ **Doe** dit die bose menschen ende de bose ioden hoerden doe seyden si tot **nycodemus** omme dattu ihus discipel biste daer om hebstuut voer hem ghesproken. wanttu meenste dat hij waerachtich is daer om sprekstu voer hem **Nycodemus** seyde sonder beghin was die waerheyt mit hem. Die princen seyden. **Ihesus** waerheyt moet aen v becliuē

Nyodemus seyde dat ghi bidt moet mi gheschien
amen. Ende doe die ioden dat hoerden seyden si.
wt enen quaden en toernighen moede **Jhūs** waer
heyt moet aen di becliuen ende zyn vrienſcap ende
zyn verdienſten moeten aen u becliuen inden ligue
ende nae dijne doot. Nicodemus seyde dat moet
mi gheschien Amen. En doe hi dit gheſeyt hadde
ghinc pylatus totten ioden ende seyde. Ic en vin
de gheen ſake aen deſen menſche en daer en is niet
ghewzoecht dat den doot aengaet. En dye ioden
ſtarkelic roepende en cryſſende seyden. Hi heuet al
dat volck beroert van galileen en van iudeen. ende
hi doet hier des ghelycs. En als pylatus galileen
hoerde noemen doe vzaechde hi of ihelus van g.
leen waer. En die ioden seyden hi heuet meeſte al
galileen verkeert en dat volc gheloeft meeſt aen hē
17 Pylatus seyde. coninc herodes is nu in iheru
ſalem brenghet ihelum tot hem en laet hem veroor
delen alsoe ghi wilt. En die ioden namen ihelum
en leydenen tot herodes.

Ende als coninck herodes ihelum aenſach.
doe waert hi ſeer verblidet want hi langhe
begheert hadde ihelum te ſien ende mit hem te ſpre
ken. want hi meende grote teykenen ende miracu
len van hem te ſien. Ende herodes vragheden ihe
lum veel woerden ende of hi die ghene waer doer
wes wille zyn vader alle die kinderen dede doden
ende hi die ghene waer den die drie coninghen ver

sochte. Ende onder ander woerden seyde hi. doet hier tekenē voer mi ende wat ghi begheert dat sal ic doen. mer wat herodes seyde ihūs en sprac niet. Ende die princen der priesteren mitten scrijben en mitten ioden stonden stedelijcke en woerchden ihesum mit veel valsche reden die alsoe niet en waren.

V Herodes dede xpm een wit cleet aen. ende hij bespottede hem en des ghelijcs deden zijn ridders en hi gaf hem den ioden weder en seyde dattet een zot waer. en des ghelijcs seyden alle die mit hem waren. En herodes seynde hem weder tot pylatum ende danckede hem sere. En van dyen daghe voert loe zint vrienden gheworden die te vorē malcanderen herten. En die ioden leyden ihesum to pylatum en si deden hem veel verdriets onder weghen. Ende doe si pylatum saghen seyde si dat hij niet spreken en wolde. En si seyden pylatus dat hem herodes seer dancte. en dat hi hem vriendelic dede grueten. **V** Pylatus riep die princen ende die pharizeen ende die ioden ende seyde. Ghi hebt mi desen mensche ghebracht als een verkeerre des volkes siet ic en vinde gheen sake des doots in hē noch herodes oec. want ic had v mit hem daer geseynt en ghi hoerden dat hem herodes wtgaf voer enen zot en dat hi die doot niet en heeft vdiēnt. want dat hier ghewoercht is daer en heeft hi geen doot mede verdient

Ende of hi yet te nae ghesproken heuet daer
omme sal ick hem doen gheselen ende dan
laten gaen op dat hi hem wachte voertmeer tegen
v wet te doen ¶ Doe gheboet pylatus dat si hem
gheselen souden. En doe worden hem zyn cleder
vut ghedaen ende hij waert aen eene calumne ghe
bonden. daer stont dat gebenedide teder lichaeme
die heer alre heren naect ghebonden. Jonck en na
ket schamel ende schoen van ghedaente bouen alle
kinderen der menschen. en hij ontfiuck sachtmoe
delick die felle wrede slaghen der boser ioden.

Ende zyn duerbaer preciose heylighe bloet liep lan
ghes zyn ghebenedide benen. en langhes zynē ghe
benedide heylighe armen aen die calumne. daer mē
noch huden des daghes sien mach die litteykenen
des bloets aender calumnen ¶ Ende als ihesus
aldus wredelijcken sonder ontfermhertich ept ghe
ghefelt was doe leyden hem die bose quade nydi
ghe ioden totter steden daer zyn cleder laghen. En
die goedertieren ihesus ghinc al beuende omme die
grote coude die hi hadde. En doe hem ihūs meen
de te cleden doe leyden die felle ioden. Pylatus lie
ue here deze bedziegher seyt dat hij coninc is. daer
om laet dezen hoghen coninck een crone op zyn ho
uet setten en laet hem cleden ¶ Die ioden namen
doe enen ouden zynen mantel die root was. en si
dedense hem aen

David

Oes vidētes
me deriserūt
me.

Hij belpottē
mī alle de mī
saghen.

Men leest in
genisi int. ix
capittel. dat

cham sinen vader noe belpottede daer hi naect tie
pe. **H**i desen cham verstaen wi die vermalediden
ioden die xpm croenden mit doerne en gruetē hem
mit schempeliken spottelicken woerden.

Ende si setten op zyn hoeft een crone vā doer
ne ghemaect. en voert conincklike tepken ga
uen si hem een riet in zyn hant en boghen hoer kny
en en seyden. Ghegruet bistu coninck d ioden here
van israhel. si namen dat riet ende sloeghen op de

t ij

doernen crone soe dat dye doernen des croens in-
ghinghen doer die herne van sinen hoofde . dat het
bloet van sinen wanghen neder liep . En die ioden
spoghen hem in zyn aensichte en seyden . O du zot
waerstu die zoen godes du haddeste alle die dingē
bekent die op di comen . Dese en veel ander schan-
den deden si hem . Doe quam pylatus mit ihesum
in dye vierchare totten princen en meysters vand
wet en seyde

Siet nu dezen mensche en heeft hij niet wel
becoft dat hi teghen v wet sprac en hem hpe
te coninc van israhel **I**t dat hi meer teghen v wet
doet soe sal hi daer om steruen . laetten nu quijt en
vry gaen . Doe riepen die ioden . wi hebbē een wet
en nae inhoud der wet is hy schuldich te steruen .
want hi heuet hem dye sone godes ghemactt ende
hi seyt dat hij alle menschen oerdelen zal ten ionxte
daghe . Ende als pylatus deze woerden hoerden
doe vresede hi te meer om ihesum te doden .

¶ Doe ghinc pylatus weder in die vierchare en
de zyn wijf die procula hiet dye seynde een bode in
die vierlaer segghende . Pilatus lieue vrient ick be-
gheer op v dat ghi v niet en onderwynt van ihesu
die rechtueerdighe mensche ic bin seer ghequelt ghe-
weest in minen slaep om sinen wille . Doe pilatus
dat hoerde seyde hi totten ioden . Ghij weet wel
dat mijn wijf een heyden is . en opten ioden luttel
achtet si outbiet mij dat si wel weet dat ihus rechte

veerdich is **W**ant si heeftet in horen slaep ghesien
dat ghi ihesum begeert te doden . ende daer heuet si
seer mede ghepinicht gheroeest . **E**n dye ioden sey
den . **W**i hebben v wel gheleyt gheloefde ghi dat
tet een boos mensche is ende aldus quelt hij v wijf
ende ander menschen mitten viant . **D**oe seyde py
latus tot ihm . **H**oerstu wel wat dye ioden teghen
v tughen ende segghen? **I**hesus seyde . **H**et komet
sontijt vten monde dat int herte oborghen is **E**n
pylatus keerde hem omme en riep ihesum segghen
de . **W**ie bistu? **I**hesus en sprac niet . **P**ylatus sey
de . **W**aer omme en spreecstu niet . weest du niet dat
ick die macht heb di te oerdelen of quijt laten? **I**he
sus antwoerde . **D**u en hebste gheen macht in mij
ten waer v van minen vader ghegeuen mer die mi
di gheleuert hebbē die hebben die meeste zunde . **P**i
latus seyde . bistu dan die godes zone also hebben
di die ioden voer mi ghebrocht ende ghewroeghet .
ende des ghelijcke gheleyt . **W**at hebstu ghedaen?
Ihus seyde . **I**ck hebbe doden doen opstaen . cre
pelen ende blyuden . malaetsche bezeten mitten bo
sen viant stommen douen beladen mit water ofte
mit wat fietten dat si beladen waren ic maecten se
ghezont die in mi gheloefden . nochtans en spreke
ic niet van alle die doghedē die hem geschiede voer
mijn gheboorte **P**ilatus seyde . wat onderwinstu
dij des bistu dan god? **I**hesus zweech stille . **P**yla
tus ghinc vut totten ioden . ende hi wolde ihesum

quijt laten en seyde . laetet hem gaen hi is ghenoch
ghecastyt . **D**ie princen der priesteren en die phari
zeen en dye meesters der ioden seyden . **I**st datstu
desen mensche quijt laetste so en bistu des keylers
vriend niet . want daer is gheboden . soe wye hem
seluen coninck maket ofte den keyler thyns verbie
det te gheuen die doet teghen den keyler . **E**nde ist
datstu dezen mensche niet en oerdelste soe en bistu
des keylers vriend niet . **E**n ghij sult ghewroeghet
worden voerden keyler . **D**oe seyde hi . **S**iet doch
aen dinen coninck en hebt medelijden mit hem .
Doe riepen die ioden . **W**i en hebben genen coninc
dan den keyler . doet hem wech en cruyften . **P**yla
tus seyde . soude ic uwen coninc cruceu . **D**ie prin
cen der priesteren riepen . **G**hi hebt ghehoert dat hi
ons coninck niet en is doet hem hen ende cruyften
want het is een bedriegher des volcs **D**oe pilatus
dat hoerde seyde hi . **H**et is een ghewoente dat mē
v alle hoechtijt enen gheuanghen quijt laet . ic heb
barrabam die manslachtighe mensche . wildi dien
hebben of ihm diemen cristus heyt . **D**ie ioden die
sweghen . mer die princen riepen en seyden den io
den dat si barrabam bidden souden . **P**ilat⁹ seide
Wien wildi van dese twee . **D**ie princen die saghen
dat pilatus ihm gheern quijt hadde ghelaten . had
hi connen vanden luden . **E**n veel te meer riepen si
cruyften . doet hem vut onsen oghen . hi is ons last
terlick aen te sien

Mathe. v .

De qui dicunt
malum bonum
et bonum ma-
lum .

Wee den ge-
nen de quaet
goet segghen
en goet quaet

Men leest in
danieli ca. xiij. dattet volc van habilonien begeer-
den daniel te doden. Hier bi verstaen wi die quade
ioden die tot pylatum riepen en begheetden dat me
cristum ihesum crucen soude .

f iij

Ende doe pylatus dat sach dat hi niet vorde
 ren en mochte. doe nam hi water en wies
 zyn hande. voer die ioden ende syde. Ick bin on
 nosel van des gherechtighen menschen bloede. ghi
 sultet wel sien wat ghi doet. ¶ Doe riep alle dat

volck. **S**ijn bloet come op ons en op ons kinden
Ende doe gaf pylatus dat vonnisse ende ordelden
ihesum te cruce. Doe worden die princen blijde.

Ende doe iudas sach dat die princen blijde
waren. en pylatus die sentencie ghegeue
hadde en ihesum veroerdelt hadde te cruce en dat
ihesus selue niet en sprack noch gheen mirakelē en
dede en si reesscap maecten omme hem te cruce
Doe had hi des rouwe dat hi ihesum verrade had
de en brocht die. xxx. penninghen den ioden en sey
de. . Ick hebbe ghezundicht voer gode en inden he
mel dat ic dat gherechtighe bloet verraden hebbe.
Die ioden seyden. Wat gaet ons dat aen dat mo
ghestu zelue becopen. ¶ Doe boet iudas den io
den dat ghelt. mer si en woudens niet. En iudas
ghinc van daer en verhinc hem zeluen in een strick
Daer nae namen die princen die penninghen ende
seyden. Ten is niet gheerloft dit ghelt indē schat
des tempels te werpen wantet eenloen des bloets
is. ¶ Doe ghinghen dye ioden te rade en coften
daer mede ein potmakers acker. die een acker des
bloets heyt ¶ Als dat crups bereyt was quamē
der ioden kinderen en riepen. Doeten hen en buer
ten op en crupsten. Des richters knapen quamen
en deden dat rode siden cleet van ihesum dat in zij
ne wonden cleefde. en zijne wonden worden van
nyes bloedende

Flaye . liij .

Sicut ovis
ad occidendum
ductus est

In hies ter
doot gheleyt
als een onno
sel scaepken.

Men leest in
genesi . ca . xv

dat ysaac dat hout droech daer men hem mede ber
nen soude . In desen ysaac verstaen wi xpm ihu
die zyn cruce selue droech daer hi den bitteren doot
aen liden soude om onsen wille .

Ende ihesus nam zyn cleder al naect . en soe
nat vanden bloede ende toechse een en doe
leyden si hem wt ende buerden hem een swaer cru
ce op sinen hals ende dat cruce was xv. voete lanc
en aldus leyden si hem mit haeste . ende hem volge
de een grote scare van volke . Die gene die ihesum

doden souden die stieten en̄ dwonghen hem dat hi
voert ghinghe . op dat daer anders gheen gheruft
en quame onder dat volc . ¶ Die princen mitten
ouersten vander wet bespotten en̄ beschemptē ihe-
sum daer hi hen ghinc en̄ si volchden hem al lachen
de nae . om ihm̄ meerre schande te doen so namen
die ioden twe moerdenaers diemen doden soude .
die leyden si mit hem vut . Ihūs ghinc tusschē dye
moerdenaers bockende en̄ myt groter pynen ende
verdriet mocht hi nauwe zyn̄ adam halen . Ende
die wiuen mitten kinderen en̄ veel ander luden lye-
pen om ihm̄ te sien en̄ spotten mit hem . . ¶ Doe
maria en̄ hoer susteren en̄ iohannes en̄ sommighe
ander vrienden die daer niet comen en dorsten van
den ioden hoerden datmen ihm̄ crucen soude . doe
ghinghen si buten die stat om ihesum te sien Ende
als maria ihesum sach beladen mit dat cruyts doe
creech si groten rouwe . dat si niet een woert spre-
ken en mochte . noch ihesus oeck teghens hoer van
haeste der ioden . Ende doe die bedzoeuete moeder
nae ghinc mit die vrouwen mit bitteren rouwe .
Ende veel ander vrouwen weenden om ihm̄ . En̄
ihesus keerde hem om en̄ leyde . ghij dochtere van
iherusalem en wilt niet screyen op mi . mer screyēt
op v ende op uwe kinderen . of si dit doen in enen
groenen houte . wat zal dan den dorre gheschien .
¶ **Doerwaer** seg ick v . het sullen daghen comen dat
men segghen zal . **Salich** zyn̄ die ondzachtighe dye

niet ghebaert en hebben. en die borsten die niet ghe
soghen en hebben. . Dan sullen si totten berghen
segghen . valt op ons . en totten houelen bedeckt
ons voerden toerne gods Die princen stieten ihm
en seyden tot hem . propheteert ons dyn pijn
Als ihesus aldus ghinck . en soe moede waert dat
hy dat crups niet langher draghen en mochte . doe
viel hi neder ter eerden ende leyde dat crups af . en
sat een luttel op enen steen die inden weggen lach .
mer die pijners en wolden nyet beyden omme dat
si sorghede dat pilatus die sentencie weder roepen
mochte want hy hem node ghedodet hadde . En
die ioden dwonghen een dozpman die simon cyre
neus hiet dat hy ihesus moeste helpen draghen En
doe si quamen totten berch van caluarien doe ver
bliden hem die felle ioden dat si alsoe onreynen ste
de vonden ihm te doden . Doe quamen die pijners
en ontleden ihesum . doe worden die wonden we
der bloeden . want zyn clederen cleueden daer in
en si togghen se hem wredelic wt . En als maria die
bedroeuede moeder godes hoer gheminde kint also
naket sach steen bloeden doe waert si so seer bedro
uet dat si van rouwe meende te steruen dor si hoer
de dat hi so wredelic vanden ioden ghestotē waert
En die ioden meenden dat zy door ghe weest had
de . doe quam maria magdalena en hoer twe suster
ren ende sinte iohannes ende hietten die bedroefde
moeder op vander eerden daer si op lach ¶ Ende

die ioden namen den ghebenediden ihesum en leyden hem opt cruce. Doe waren dye gaten te verre gheboert. en si en hadden gheen reeschap mit hem gebrocht ander gaten mede te boren. Doe namen si ihesum en reeten en toghen hem die handen ende die voeten op dye gaten

Ende die ioden namen plompe naghelen en sloenghen se doer cristus handen en voeten. Doe stont zyn lyf wtgherect datmen zyn lyf ende die ribben tellen mochte. En ihesus en mocht nizerueren dan alleen zyn houet. en als hi dat ruerde. soe durweden hem die scharpe doernen. wantmen dat liden niet wtspreken en mach dat ihus hadde.

Pylatus dede aent cruce setten de saecke zyns doots. Ihesus nazarenius coninc der ioden. En dese tytel screef hi in hebreusch. in griere. ende in latyn. op dat die ghene die totter hoechtijt waren ghecomen den tytel mochten lesen. Doe seyde dye princen. Schryft niet coninc der ioden. mer dat hi seyde ic bin een coninc der ioden. Pylatus seyde. dat ic ghescreuen heb dat is ghescreuen. Doe quamen die ioden en hieffen dat cruce op ende stietent onweerdelic inder eerden tusschen twee moerdensren die oec ghecruyft waren mit ihesum recht of hi hoer gheselle waer. En die ioden bespotten ihm. ende si deden hem alle die pijnen die si ghedencken mochten.

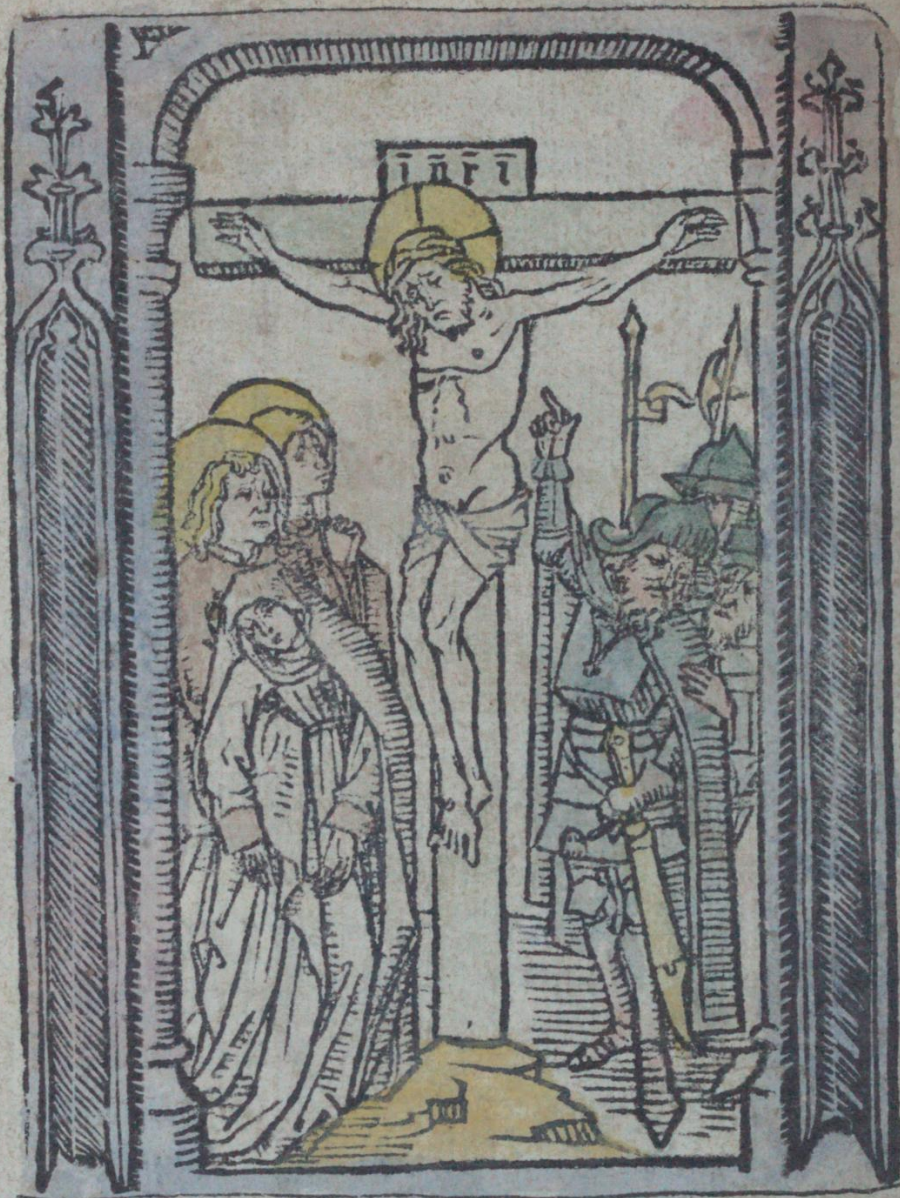
David •

Fodert ma⁹
meas ⁊ pedel
meos •

Hij hebbē do
re ghegrauen
mijn hāde en
mijn voeten.

Men leest in
genesi int xv

capittel. dat abraham god den heer offeren wolde
sinen enighen soen pfaac. Waer bi wi verstaen dē
hemelschen vader die sinē enighen soen ihesum ghe
offert heeft inden cruce.

Ende als die bedroefde moeder oplach. en si
hoer lieue gheminde kint ihesum alsoe seere
verlamdet sach dat si myt gode den almachtighen
here ghemeyne hadde. En horen gheminden sone
en horen god der werlt here dpe een maker en scep

per des hemels en der eerden was ghepinighet en
ghemartelijt van zyns selues creaturen die hi ghe
scapen en ghemaect hadde van sijn der eerden en
mit een ghedachte had hysse moghen doen verinc
ken int afgront der hellen. Hi had soe groten rou
we om die verdoemenisse der ioden de hem niet en
spaerden te pynen.

Doe waert simeons prophete veruult dat
zweert des rouwen sal doer v herte gaen.

dat gheliede doe. en in deser ontsprekeliker pi
nen daer ihesus en die reyue maghet maria zyn lie
ue moeder en zyn ander lieue vrienden in waren so
en lieten die bose ioden nochtans niet af ihesum te
pinen en te bespotten. Want die ioden riepen. du
dwaes ghi seyt dat ghi den tempel breken mochte
ende in dryen daghen weder maeken. maect di sel
uen nu ghelont en ganc vanden cruce wi sullen in
di ghelouen. En des ghelijcs seyden die princen.

Inder luden heeft hi ghelont ghemaect. ende
hem seluen en can hi niet ghelont maken. En veel
ander schempelike woerden die si doe spraken en
mitten werken bewesen. **E**nde die scriben en
die pharizeen seyden ghemeenlick. Is hi die gods
sone soe climme vanden cruce. ende wy ghelouen
dan in hem. Die duuel riet den ioden dit toe seg
ghen. want si saghen die crachten die wt zyn pine
quam die si te voren nyet en gheuoelden.

Men leest datter een duuel op den eenen arme

vanden cruce sat en mercte of ihesus ewighe zunde
ouder hem hadde. En die ridders die ihesum ghe
crupst hadden deylben zyn clederen. En opten on
ghenayden rock die ghebreyt was. worpen si om
mit dobbelstenen wyse hem hebben soude. En een
vanden moerdenaers die daer ghecruyst waren.
blasphameerde ihesum en seyde. **H**istu gods sone
soe make di seluen ghelont. en ons mede. En dye
ander moerdenaer die tot ihesus rechter side hinc.
die seyde. **D**u en onthietste gode niet wantu inder
seluer pinen biste. **W**i ontfanghen loen nae onsen
wercken want dat wi nu liden dat is om ons mis
daet. **M**er deze goede gherechtighe mensche en he
uet niet quaets ghedaen. en hi seyde. **O** ihesus he
re ghedenck myns alstu comste in dyn rycke. **I**he
sus seyde. **D**oerwaer seg ic di huden salstu mit mi
zyn inden paradise

Ende als dit gheschiet was en die vermaledig
de ioden niet of en lieten ihm te pynen myt
woerden en werken. **D**oe seyde ihesus. **V**ader u
gheuet hem want si niet en weren wat si doen. en
maria stont onder den cruce mit iohannes en myt
hoer twee susteren en ander vrouwen die mit mari
en magdalenen ghecomen waren de ihesum mede
pleghen te dienen. **D**oe dese dit onrechte vande io
den saghen dat si ihesum aldus crupsten en pynde
doe worden si soe zeer bedroeft dat si hem niet ont
houden en mochten van tranen en vielen neder tee

eerden. ¶ Die vrouwen stonden op en saghen op maria die bedroefde moeder dye hoer oghe altoes op hoer lieue kint hadde die daer hinc in groter pijnen. si hoerde die woerden die dye ioden tot gode spraken en blasphameerden hem. Ende die pinen diemen ihesus dede die doerghinck hoer herte dat si hoer niet onthouden en conde. Ende doe viel zij mit hoer aensichte opter eerden en hoer ghedachte waren inden hemel. en si bat den vader inder godheyt voer hozen lieuen sone.

Ende ihesus ontfinc dat ghebet in zijn herte en bat sinen vader dat hi zijn moeder woude troelsten en stercken in die crachte hoerre sielen. Johannes en die andere vrienden hieffen die droewighe moeder op vander eerden. en si sach op hoer soen. Doe seyde ihesus **W**ijt siet dinen soen. En iohannes siet dijn moeder de bedroefde zuuer reyne maghet. En van dier vzen voert namse iohannes in zijn behoede. ¶ Ende doe seyde ihesus mit luyder stemmen. **H**ely help lamazababani. Dat is. **M**ijn god mijn god waer omme hebstu mij ghelaten. Ende doe ihesus help riep seyden sommighen vanden ghenen die bijden cruce stonden. **S**iet hij roept helyam. laet sien of helyas comen salende u lossen hem. Ende de dat seyden dat waren romeynen die gheen hebreusche tael en conden **D**oe riep

g ij

ihesus mit een heestche stemme. **M**i dorst. En dat was na salicheyt der menschen. Ihesus hadde na tuerliken dorst. want zyn vleysche ende zyn adere waren verdzoecht van vutstorten des bloets also dat daer luttel vochticheyt in ghebleuen was

¶ Ende als die vermaledijde ioden hoerden dat hem dorsten. doe namen si edick en galle en ruerde dat te gader en dedent in een sponsi en staken dat op een riet en stieten dat ihesum voer sinen mont. soe dat die tonghe die bitterheyt smaken moeste die die soe zeer ghepint was

Der nae seyde ihesus **H**et is al vollenbroche dat van des menschen soen ghelproken is **T**er laetster vren worden duusternissen ouer al dz lant totter neghender vren toe. dat nie en ghesceyde dan doe die zonne liet hoer schijnen. die maene verwandelde. die steernen schoten hoer licht vanden hemel. Die wolken mitten firmamenten ende die crachten der hemelen beroerden. die eerde beuede. de stene scoerden. **V**eel grauen oploken daer de heylighen vut verlesen en openbaerden horen vrieden in iherusalem **¶** Doe **ihus** inder pinen hnick naectent der noenen. en zyn aderen droechden die zene crompen. dat herte begonde te nauwen. Die siele wolde scheyden. en ihesus riep mit luder stemmen en seyde **¶** **V**ader in uwen handen beuele ic minen geest. **D**oe **ihesus** dit sprac gaf hi sine geest al te hantes

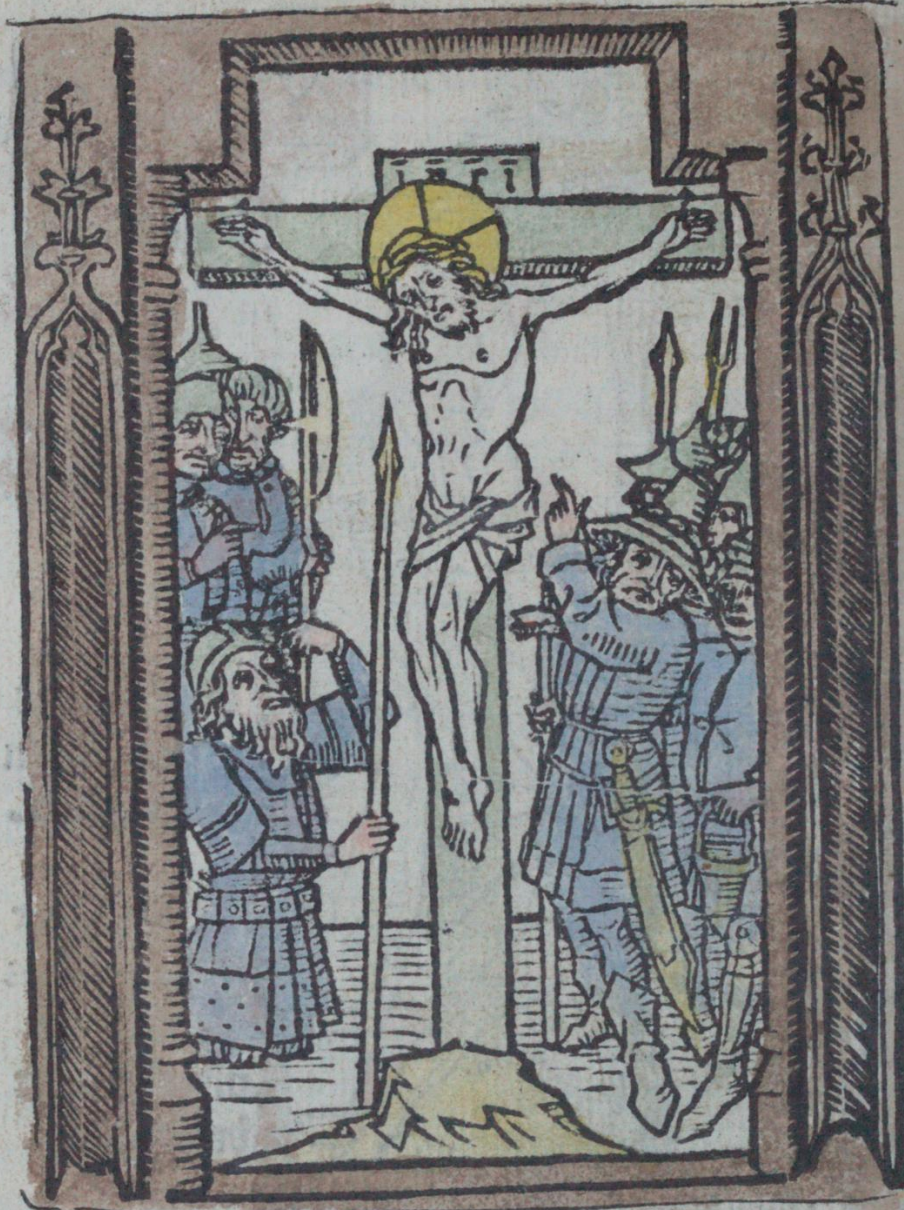

Trenoz .i.

Qui trāsitis
p̄ viam etten
dite ⁊ videte.

Die daer
ghaen byden
weghen aen-
mercket ende
besiet. ⁊ c.

Men leest in
genesi . Dat god een ribbe nam wt des slapenden
adams side en̄ maecten euam . Si desen adam is
beteykent x̄ps wiens side dat gheopent waert en̄
ons daer vut dede vlopen zyn heplighe duerbaer p̄
riose bloet. g ij

Ende die ridder die centurio hiet hoerde mit
ten oren dat ihesus soe sterkelic riep. en hÿ
waert bedroeft inder herten van soe zwaren liden
dat hÿ aen ihesum sach daer omme waert hi ouer
mits dat liden ons liefs heren ihesu cristi bekeert.

eñ seyde. **W**aerlic dit is die sone godes want doe
centurio hoerde dat hi al roepende den gheest gaf.
gheloefde hi in hem. **W**ant ander menschen als si
steruen en moghen niet spreken. **E**nde alsoe als
men seyt soe was dat roepen also groot dat die ge
benedide ihesus riep datmen dat in die helle hoer
den. hemel ende eerde beuede. zonne ende mane eñ
alle die elementen hadden medelijden vanden ster
ken roepen zijns doets. **E**nde dat cleet des tem
pels schoerde van bouen tot beneden eñ veel ander
teykenen gheschieden doe. **E**ñ als alle de dinghen
die gheschieden die onnosel luden saghen die geen
consent tot ihesus doot en gauen die sloegen voer
hoer borsten eñ seyden. **W**aerlick dit was een pro
pheet ende een gherechtich mensche onder die kin
der van israhel. **E**nde die princen der priesteren en
de die scriben. ende die andere ioden die ihesum de
den doden ende consent daer toe gauen wat teyke
nen of wat mirakelen dat si saghen si en gheloefde
niet. mer si bleuen altoes in hoer nidicheyt hoerre
herten. **E**nde als ons lieue vrouwe alle dese won
derlijcke dinghen sach ende hoerden ende si hoers
soens hoeft sach neder hanghende op sine borst eñ
ihesus niet meer en sprac doe ghinc dye rouwe tot
hoerre herten van binnen om dat hi also van hoer
scheyde. eñ si bleef inden dale der tranen. **E**nde si
treech also groten druc dat si niet spreken en moch
te want si veel van binnen leet dat hoer lyue soen

van buten gheleden hadde en si storten neder. En iohannes en maria magdalena en hoer twee suste-
ren die dit saeghen en die andere vrienden die daer
waren en si oeck dat liden van die bedroefde moe-
der saghen die daer lach ende scheen doot te wesen
seyden die vrienden die daer waren. **O** lieue vrou-
we en hebben wij niet lydens ghenoch van dijnes
soens doot du sulste ons oec af steruen. Ende doe
worden si al onydet mit droeuen ghelate van ouer-
uloedighen tranen. Ende doe deden zij ons lieue
vrouwe opfitten en si laten oec bi hoer neder. en sa-
ghen op nae onsen here die daer so onghheert hinc
ouder die ioden. Doe die princen der priesteren en
dat rijste ende dat machtichste volck der ioden sa-
ghen dat hem ihesus niet meer roerde seyden si. hi
is doot. ende sommighe ander seyden hi en is niet
doot. mer hi onthout hem alsoe. Ende sommighe
ander seyden hi is vimmer doot want zijn hoeft is
nu al neder gedaelt. ende zijn andere leden die zijn
hem oeck ontlegghen. **¶** Doe laten die princen en
die ouersten der ouden op hoer peerden ende reden
mit groter blijscappen in iherusalem. En dat ghe-
mene volck ghinc hen en si seyden onderlinge. Dit
was een gherechtich mensche. ende sommighe an-
der quamen al suchtende. ende sloeghen voer hoer
borsten al stilliken om dat die princen vimmer nyet
horen noch sien en solden om dat mensche niet en de-
de te banne. Ende doe die princen in die stat quae

men doe ghinghen si te rade . datmen der gheenre
benen breken soude die ghecruust waren . om dat
men se af mochte doen eer dat hoechtijt aen quam .

Doe seyn den si die ridders die ihesum ghecruust
hadden om hoer benen te breken die ghecruust wa
ren om datmen se afdoen mochte eer die hoechtide
aen quam en begrauen . op dat inden feestdaghen
gheen dode lichamen aenden cruce hanghen en sol
den

Ende doe die ridders quamen volghede hē
veel luden om te besien wat si doen soude
En ons vrouwe mit horen twe susteren en maria
magdalena en iohannes waren seer bedroeft . En
nu worden si veel meer bedroeft doe si die ridders
mitten ioden saghen comen . ¶ Doe quamen de
ioden en vonden ihesum doot en ghinghen doe tot
ten moerdenaers die noch leueden . ende si braken
hoer benen . en si dodense en worpen se in enen put
die si daer ghemaect hadden op dat hoer hoechtijt
niet besaet en worde van verueernissen der doder
lichamen . En die ioden ghinghen weder tot ihm
ende doe si saghen dat hi ummers wel doot was .
Soe en braken si zyn benen niet . Mer een ander rid
der die longinus hiet die doe noch blint was ende
daer nae ons heren orient waert . ende hi stert een
heplich martelaer . Dese ridder nam een speere en
stac ihm onder zyn corste ribben in de side ons herē

¶ En hi raecte dat herte ons lieues heren ihesu
cristi . ende daer liep vut water ende bloet langes
den spere tot op longinus hant . ende hij streec dat
op zyn oghen . ende hi waert siende mitten oghen
van buyten . ende mitter herten van binnen die py
ne ons liefs heren . En doe hij ihesus herte op ghe
daen hadde . dats die duere des leuens doe vloyde
daer vut die sacramenten der heyligher kerken os
tot een grote salicheyt . Dat water om dat doepfel
mede te heylighen . en dat bloet in verlatenisse der
zunden . . **¶** En dese wonden die cristus ihesus
hadde daer solden wi mit onsen ghedachten in ste
ken . en in ons soude vloyen dat water des godlij
ken leuens **¶** Ende longinus dese ridder ghinck
in die stat . ende hij seyde den volcke wat hem van
ihesus den sone gods gheschiet was hoe hij siende
gheworden was Ende doe ioseph van aromathie
dat hoerde want hi ons heren heymelijcke discipel
en iongher was . doe ghinck hi tot pylatum en hi
badt hem omme ihesus lichaem af te doen en te be
grauen . **¶** Pylatus ghehenghede dat . want io
seph een machtich ende een rijck man was . en een
edel ridder en die oeck verbeydende was dat rijcke
godes Ende dese ioseph van aromathien nam een
reyn linnen cleet . Ende een man vanden houe die
gheen consent tot ihesus doot ghegeue en had die
nam instrumente mede om ihesum af te doen . En
een ander die oeck ihesus heymelike iongher was

ende hiet nycodemus die brochte hondert ponden
mirren ende aloes om ihesum mede te begraven .

¶ Ende die moeder ons heren ihesu en hoer twee
susteren ende maria magdalena en iohannes dye
saten onder den cruce ende si waren al te samen se
re bedroeft omme den doot des almachtighen go
des dat si niet en wisten wat te doen . van scrypen
en van wzinghen der handen en groten medelide
dat si hadden **¶** Ende als nycodemus en ioseph
van aromathien ende die man die die instrumente
mede bracht quamen oeck biden cruce ende boghē
si hoer kypen ende si aenbeden onsen here ihesum .

¶ Ende si ghinghen doe ende grueten weerdelij
ken ons lieue vrouwe maria ende die ander vrien
den die daer soe seer bedroeft waren . Ende doe de
mannen op die bedroeftde moeder saghen en opten
anderen vrouwen die daer saten soe en conden zij
hem niet onthouden van oueruloedighen tranen .
Doe seyde nycodemus . O maria . ghij weet wel
dat die goedertieren ihesus behoert te liden . soude
wi mit hem comen in zijn ewighe glorie .

¶ Die moeder en die ander vrouwen waren doe
wat ghetroeft van die voede woerden . Ende si be
gonden doe reescap te maken om ihesum vanden
cruce te doen . .

Ende doemen ihesus af dede ende dye moe
der hem reyke mochte doe ontfinck si den

enen arm en dat hoeft op hoer borsten en si cussede dat mit oueruloedighen tranen. En als dat lichaem neder quam ter eerden doe bewant die bedroef de moeder dat hoeft in hozen schoet. Ende maria magdalena die voeten. si sach op die gaten die van den groten plompen naghelen gheschoert waren. ende si cussede die voetē ende maectense nat mit hoeren tranen.

Ende ioseph van aromathien seyde. In minen houe heb ic een nye graf doen maken. tot mijn begrauiuge en daer wilken wi ihesum in begrauen. Doe bedroefen die vrienden ioseph seer ende die hof was biden cruce alsoe veer als mē werpen mochte mit enen steen. ende daer droeghen zij ihesum. want het naecte die hoechtijt dat men niet wercken en mochte. Ioseph van aromathien bad maria dat si dat lichaem wolde laten begrauen. Die bedroefde moeder seyde. Och mijn lieue vrienden en ontnemet mi mijn lieue kint niet. oft begrauet mi mit hem. Want ick waer doot had ick hem niet. ¶ Nicodemus die seyde. Lieue maget maria sonder hem en mach niemant leuen. Doe worden si al seer bedroeuuet dat si dat dode lichaem nat makeden mit oueruloedicheyt hoerre tranen die si op hem storten. En men seyt dat hoer tranen noch inden steen staen. ¶ Ende als die moeder godes ihesus lichaem alsoe nat sach van hoerre alre tranen. doe nam si hoer hoeft cleet ende droegheden

zijn lichaem en si reynichden zijn aensichte dat dye
ioden ontrepnt hadden mit hozen spekel. dat daer
aen ghedroecht was. Ende als ons lieue vrouwe
dit dede. soe ghinghen alle die wonden ewech dye
ihelus ontfanghen had sonder alleen die vijf won
den. en die sal hi allen menschen tonen in dat laet
ste oerdel. En doe die vzienden dat teyken saghen
verbliden si hem alte samen. en saghen opwaerts
ten hemel om des groten mirakels wille. En als
si weder op hem saghen soe was zijn aensichte soe
claer dat si niet en mochten verzadet werde dat te
sien. nochtans en conde die moeder die pijn niet u
gheten si en bleef eenpaerlic schreyende. omme den
doot hoers kindes

Ende te complete tijt als die auont naecte so
bad iohannes onser lieuer vrouwen dat zij
ihelus lichaem wolde laten begrauen want si niet
laugher beyden en dorsten om anrte der ioden dat
si hem be rispen mochten omme dat si die hoechtijt
niet en vierden die gheboden was te rusten van al
len werken. En maria ghedochte dat si iohan be
uolen was en si was hem ghehoersaem en seyde.
Neent hem en doet alsoe ghi wilt ¶ En si bewon
dent mit costelen crude van mirren ende aloes
En si worden denckende om die soete woerden en
lere en miraculen die si van hem te sien pleghen. en
hoer oghen liepen hem ouer van tranen. alsoe leer
at si niet spreken en conden. En iohannes seyde
h i

Wi sullen ihesum hier nae sien en mit hem vbliden
en die vroude en sal niemant van ons nemen . doe
seyde maria . **O** wat vrouwen had ic in die gruete
des engels **E**n in elizabeths gruete . **E**n in die ghe
boerte mijns lieuen kindes . en vanden herders .
die die enghel tot mi seynde . en van die drie conin
ghen die een sterne leyden vut orienten . om mijn
kint aen te beden en ere te doen . **D**oe seyde nicode
mus . **O** lieue vrouwe ghi hadt oec groten rouwe
doe ghi v lieue kint verlozen hadt . en ghi hem soch
tet onder v maghen en daer nae hadstu grote vrou
de doe ghi hem vont sittende int middel der docto
ren hem vraghende en hozende . **W**i weten dat hij
god is en een troester alre herten . **E**n v droefheyt
sal verwandelen in vrouwen

Canticoꝝ.v.

Ego dormio
et cor meū vi-
gilat

Ick slape
en mijn hert
dat wakket.

Men leest in
ionas boeke
ca. ij. dat io

nas inder zee gheworpen waert. en hem verſlinde
een wal viſch daer hi drie daghen in was **D**eſe
ionas beteykent ons cristus ihelus die drie daghē
begraven was eer hi verrees **h ij**

Ende als ons lieue vrouwe dat hoerde ende
sach dat men hoer lieue gheminde kint van
mers begraven wolde nam si dat hoeft vriendelic
in hozen handen . en maria magdalena die voeten
Ende die ander vriendekens droeghen in die mid

del en leyden hem oetmoedelic in dat graf. Van de
sen graue seyt Beda die leerre datter een ront hol
was ghehouden vut een steruoedle en dat was
also hoghe datmen daer wel in mochte ghaen mit
wtgherecten armen. en het hadde een inghanc ten
oelken. ende enen groten steen lach daer voer meer
dan seuen voeten lauck als die rike ioseph van ara
mathien hadde doen maken. En opten inghanc
van desen graue sat ons lieue vrouwe seer zuchten
de en schreyende van oueruloedighen tranen. En
doe quam iohannes en die ander vrienden en hief
fense op en leyden den groten stene opten inganc
vanden graue.

Ende als maria hoer lieue kint niet meer siē
en mochte doe bughede si hoer knyen. ende
aenbeden hoer kint mit bitteren tranen. Ende alle
die anderen tusten dat graf en ghebenedident om
dat god soe veel gheleden hadde omme des menscē
salicheyt willen. ¶ Ende als ons lieue vrouwe
aldus bedende was ende den auont nakede doe se
de iohannes. dattet goet waer dat si ghinghen in
die stat op dat si niet berispet en wordē vanden io
den dat si yet te langhe merreden. Doe stont ons
lieue vrouwe op. en bi die hulpe hoerre susteren en
der ander vrienden en ghinc hen. Als si biden cruce
te quam viel si neder op horen knyen en gruetent.
ende aenbedent. Ende alsoe als ons vrouwe dye
ierste was die dat cruce aenbede. also was si oeck

h ij

die ierste die ihesum aenbede doe hi was ghebozen
Doe hieffen si ons vrouwe weder op en ghinghen
in die stat. Doe sach ons vrouwe die omme na ho
ren lieuen soen. Doe ghinghen daer veel vrouwen
mede om hoer te troesten. En als si de schone vrou
we alsoe bedroeuuet saghen soe was daer groet ghe
screpe en veel lidens. Ende alle die goede ioden die
daer bi ghinghen die waren beroert totten screpen
toe. Want hoer rouwe was also groet dat si veel
menschen dede mit hoer droeuen. die nauwe hoer
tranen en conden onthouden si en moesten screpen
daer si ghinghen

Aldus waert si al screynde ghelept van screi
ende luden tot dat si quamen in iohannes
huse daermense vriendelick ontfinc. Ende ons lie
ue vrouwe die keerde hoer doe weder omme. ende
neech doe vriendelick en groete die vrouwen. ende
si sprack daer nae ioseph ende nycodemus vriende
lijcken toe ende seyde. Mijn lieue kint moet di dit
in doechden lonen. Nycodemus seyde goede vrou
we v soen is dat loen ende dat goet. Doe seyde io
seph. O lieue vrouwe laet dit zuchten af en dencket
omme die grote glorie ende vroechde ende blijsscap
die wi vererighen sullen ouermits den doot dijns
lieuen kindes. Doe neghen si hoer alle vriendelick
toe en schepden van hoer. ¶ En doe si van daer
ghinghe doe seyden alle die vrouwen Is hoer lieue

soen niet doot hoe soude hi dat ons dan lonen **E**n
nicodemus seyde. **W**i hebben hem begrauen mer
des derden daghes zal hi verrisen vander doot. en
verbliden alle die ghene dye in hem ghelouen.

En die vrouwen seyden. **I**s hy dan een propheet
En nicodemus seyde. **A**l ander propheten hebbe
va hem ghescreuen dat hi een heer der propheten is
Doe sloeghen die vrouwen voer hoer borsten ende
mit groten zuchten ghinghen si hen. **E**n ioseph va
aromathien nam derlof aen nicodemus en si ghin
ghen te huys mit groten rouwe **D**oe ons vrouwe
was gaen sitten inden huse ouerdocht si allen dye
pinen die de bose ioden hoer lieue kint hadden ghe
daen mit woerden ende mit wercken.

V Doe seyde iohannes **L**ieue vrouwe set v herte
te te vreden. **W**atet was alsoe voersien in die ewi
ghe wijscheyt des vaders. **E**n ons lieue vrouwe
seyde. **W**aer is die troest en die vrede. en waer zyn
die zoete woerden des vaders. en dat liefliche aen
sien mijns lieuen kindes? **E**n als iohannes en die
ander vrenden dit ouerdochten doe waert daer ia
merlijck groet ghescreye en wzinghen der handen
en elck als hi stillicke mochte omme der lieuer moe
der willen so gheerne hadden si hoer te rusten en
te vreden ghehadt.

En de als alle dese dinghen ghescheyt waren
quamen die princen der priesteren tot nico
demus en seyden. bistu een meyster d' wet. **W**at be
h ij

dudet dattu ihesum mede begrauen hebste. Nycodemus seyde. **H**ijn doot gheuet leuen en si sullen in der glozien gaen die in hem ghelouen. Die princen seyden. gheloefstu dan in hem. Nycodemus seide Ihesus is die leuende gods sone. Doe seyden die princen. **W**y sullen di meer vraghen als dit hoechtijt ghedaen is. **¶** Doe ghinghen die princen tot ioseph van aromathien en vzaechden hem oft hij ihesum den verleyder hadde begrauen. En ioseph seide. dat beghinne alles leuens leyt doot inder eerde. **M**er des derden dadhes sal hi verrisen vand' doet en verbliden alle die ghene die in hem ghelouen

Ende als die princen dit hoerden en dat longinus siende was ghe worden en allen dat wonder datmen van ihesus seyde. doe worden si denckende dat ihesus gheseyt hadde. Des mensce soen sal drie dagen inder eerden liggen en dan verrisen. alsoe als ionas drie daghen indē waluissche lach en daer wt verrees. En ihesus sal weder comen oerdelen die leuende en die doden

¶ Doe die princen dit ouerdochten. liepen si tot pylatum en seyden. Here ons ghedencket dat dye bedriegher seyde noch leuende dat hi verrisen solde des derden daghes. daer om bidden wi u dat ghi wachters set biden graue op dat zyn iongerē nyet en comen ende stelen hem dan vten graue. en segghen den volcke dat hi verreesen is. ende dan solde

die laetste dwalinghe quader zyn dan die ierlke
Doe antwoerde hem pylatus **S**ettet selue die hoe
ders en wachtet als ghi best moghet. nochtants
sult ghi wel sien wat ghi doet. Die princen der io
den setten vier ridders om te bewaren dat graf. si
teyken den steen ende beuolen den ridders dat
graf te bewaren.

Doe ghinghen die princen weder tot ioseph
van aromathien. En ioseph seyde den iode
Waer om sidi quaet op mi dat ic ihesum heb begr
uen die allen menschen gheuet dat leuen. Ihus sal
vander doot opstaen. en v leuen sal dalen ind doot
omder misdact die ghi ihesum bewesen hebt. Doe
die ioden dat hoerden vinghen si ioseph en sloten
in een camer mit stenen mueren daer gheen lichte
in en quam. Ende doe bezeghelden si den steen en
die sloten. ende si setten vier hoeders voer dye do
re die ioseph wachten souden tot die hoechtijt ghe
leden waer **¶** Daer na ghinc annas en cayphas
te rade mitten pharizeen ende mitten meysters der
ioden die consent tot ihesus doot hadden ghegeue
ende si vzagheden onder malcauderen hoe dat si io
sep van aromathien ter doot mochten brenghen.
als die hoechtijt gheleden waer. . Ende eer ioseph
inden kercker ghinc so badt hi sinen wiue en sinen
sone die hi bi hoer hadde dat si te samen gaen wol
den en besien dat cruce. en dat si dan voert woude
gaen totten graue daer die soen gods in lach. En

si ghinghen en besaghent trups en dat graf en velen neder en aenbeden ihesum inden graue . ende si schreyden bitterlic om die zwaer pinen die hem gedaen waren . Doe keerden si weder in iherusalem en seyden ioseph wat si ghesien hadden . en ioseph sterctese int gheloue . En hi was verbeydende dat rijcke godes nae sinen leuen .

Do behoret dat wi voert spreken vande bedroueder moeder ons heren ihesu cristi . en vanden anderen vrienden dye soe seer bedroeft waren vanden liden hoers scheppers want des morghens vroe des zaterdaghes stonden inden huyse mit befloten dozen ons lieue vrouwe en hoer twe suster en iohannes ende maria magdalena en dye ander vrienden ouerdenckende mit groter droefheyt den vrydach voerleden . Si laten en saghen die een op den anderen als die ghene pleghen te doen die mit groter bedrucknissen des herten veruult zijn . Doe quamen allentelen die iongheren zuchtende . wenende ende schreyende Ende doe beghonden si te spreken van horen here ihesum . ende van horen meyster . en si berispeden hem seluen dat si ihesum also ghelaten hadden . Ende doe vertelden si wat ons here gedaen hadde nu in die ene ende nu in de ander teykenen . ende van dat ouerdencken waert daer iamerlick groot gheschreye Ende die moeder des gheens die hemel ende eerde ghemaect heuet .

en alle creaturen ¶ En dye princen der heyligher
kerken laten mit so groten rouwe myt beslotenen
dozen in een cleyne huysken. Ende opten hoghen
vrydach en wisten si niet te doen dan te spreken en
te dencken omme die woerden en die werken ende
die pijn die onse here ihesus gheleden hadde.

¶ En ons lieue vrouwe die een seker hope hadde
vander verrisenisse ons heren ihesu cristi. Wāt in
hoer tgeloue alre volcomelicsten bleef sonder enich
twiuel in zynre doot en oec opten zaterdach. daer
omme wort hoer den zaterdach toe ghescreuen. en
nochtants en mochte ons lieue vrouwe niet blyde
welen om die pine hoers liefs soens. ¶ En als
die auont quam nader zonnen neder ganck dattet
oerlot was te wercken doe ghinc maria magdale
na en die ander marien en coften duerbaer sperien
om salue te maken. want den zaterdach mostmen
weerdelick vieren van allen vutwendighen saken
van des vridaghes te vespertijt tot des zaterdages
te vespertijt toe. Doe ghinghen die drie goede ma
rien mit gheneychden hoefde als den weduen toe
behoert en quamen weder mit groten haeste ende
bereyden hem die salue te maken. en alden nachte
waren si daer mede onledich. Ende ons lief vrou
we ende die apostelen en die anderen dye dit saghe
die hulpen hem mit rade ende mit wercken al dat
si mochten

David

Cōtruit por-
tas ereas . ⁊
victos ferreos
confregit.

Hi heeft te
wreuen die y-
seren poertē.
en die gebou-
den daer vut
verlost.

Men leest int boec d coninghen ca. xvij. doe dauid
golyath v wonnen hadde sneet hien thoest af. **B**i
dele dauid vstaen wi xpm die dye helle opbrac mit
crachten en verlostē zyn vrienden daer wt

Ende doe ihesus ghecruyft ende ghestoruen
 was eer dat hi begraven was daelde hi ne
 der tottē heplighen vaders .die daer saten int voer
 bozchte der hellen . . Ende doe waren si alle gader
 in groter blyscappē in dat beschouwen hoers scap

pers. **¶** Adam seyde . ic sie die hant die mi waer
te van sijn der eerden . Noe seyde . ick sie den ghe
nen die mij dede maken die arke die ons behielt in
die vloet der deluuen . Doe seyde loth . ic sie den ge
nen die mi hiete ghaen vut zodomā ende gomorra
doe die versoncken . Doe seyde abraham . ic sie den
ghenen die mij hiet gaen vut mijnen maghen ende
hem sacrificie te doen . Doe seyde moyses . ic sie de
vingher die inden stenen tafelen screef die ghebode
en verboden . ende oeck den ghenen die mi spise
de veertich daghen ende veertich nachten mit zyn glo
rie en mit zyn lere . Doe seyde iob . die vianden ha
ten dat lichte nochtans gheuet hem dat lichte dat
leuen . en wi hebben hem voertmeer tot allen tiden
dien name ihesus si ghebenedijt . Die oude simeon
seyde dit is hi die mi louede dat icken sien soude en
ick sach die pijnen die hem ende zynre moeder ghe
schien solden . Doe seyde iohannes baptista dit is
hij die mij verblide eer ick geboren was en die my
verblyde doe ick hem doeyte en die heylighe gheest
op hem dalende was Ende die vader sprac . dit is
mijn ghebenedide soen daer ic mi wel in behaghe .
hoert hem . hij is dat lam dat die zunden der werlt
af doet . **¶** Ende als alle die heylighe vaders dit
saghen ende verblijt waren doe stonden alle de du
uelen van daer . Ende als die heylighe vaders dit
saghen ende bekenden die grote liefde die ons lieue
here hem bewysede dat hi selue tot hem qua . en hi

mochtse vter hellen tot hem doen comen mit ghe-
dachten hadde hi ghewilt . mer die grote liefte die
hi gheopenbaert hadde inder werlt . die bewijfede
hi oer inder hellen . **E**n hi brochte die glorie des he-
mels mit hem . en hi bleef bij hem tot des sonneda-
ghes inder dagheraet . **E**n alle die heylighe vaderen
quamen en aenbeden en loefden hem mit langhe .
en mit blijscappen en mit groter iubilacien des her-
ten . **E**n een grote schare der enghelen die mit ihesu
quamen die stonden eenpaerlick en ghebenedyden
gode mit blider herten . en ihesus sachse al vriende-
lick aen daer si grote vroude af hadden .

¶ Doe nam ons here alle die salighe sielen . ende
brochse inden paradise der weelden . **E**n als hi een
wyle daer ghewest hadde . en mit **E**noch en myt
helas ghelproken hadde die hem mit groter vrou-
den aensaghen en aenbeden . doe seyde ons lieue he-
re . **¶** Die tijt comt dat ic gaen wil en verwecken
mijn lichaem alsoe als van mi ghelproken is ende
vertroesten mijn ander vrienden . **E**nde doe qua-
men alle die salighe sielen ende aenbeden hem myt
groter blijscappen . ende si baden onsen here ihesu
dat hi gheringhe neder quame op dat si zyn glorio-
se lichaem mochten sien en hem daer in verbliden
ende bekenen hoe dat zij inden oerdel glorigeert
sullen werden . en hier af nu mochten verbliden mit
groter blijscappen .

David.

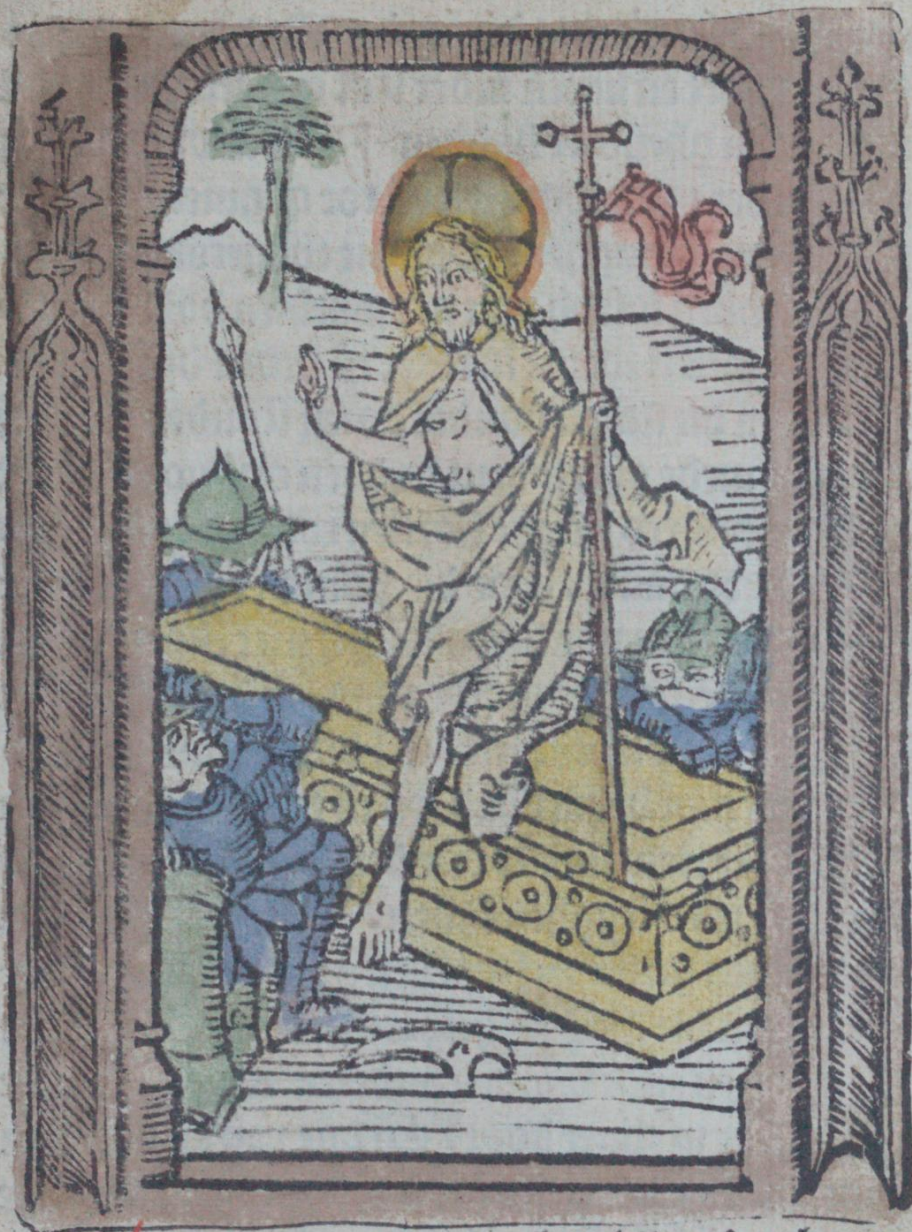
Dicit leo d' tri
bu iuda.

Die leeu van
iuda gellach-
ten heuet ver-
wonnen

Men leest in
ionas boecke
ca. ij. dat io-

nas drie daghen en drie nachten in enen wal visch
was en des derden daghes daer weder vut quam
Bi desen ionas verstaen wi ihesum die des derde
daghes verres vander doot

Ende des zonnendaghes inder dagheraet
 quam ons here te graue mit een grote ma-
 nichte der enghelen. Ende hi nam zyn heylighe pre-
 ciose lichaem aen hem en dat graf bleef ghesloten.
 En hi quam mit zyn godlike crachten vten graue.
 en verrees vander doot Doe waert daer een grote

eertbewinghe als dat die herders des graues worden verueert en liepen inder stat en vertelden dat si ghesien en ghehoet hadden ¶ Dat verhoerden veel goeder ioden daer si ierst toe quamen eer si totten princen ghinghen. Doe die tijt gecomen was dat die ioden ioseph van aromathien doden wou den quamen si totten kercker en deden dye zegelen af die aen die sloten vander dozen stonden daer zij die doze mede gheteykent hadden op auontuer oft yemant anders enighe slotelen totten kercker hadde ghehadt dan si. Doe die princen inden kercker quamen doe en vonden si ioseph niet. daer hem al zeer wonderlic af te moede was. ende si ghinghen wt ende waren bedroeft. En doe quamen die ridders diet graf behoet hadden en seyden totten princen ende totten ouerste vander wet. Hoert alle gader wat wi u segghen sullen. Wi vier ridders laghen biden graue en spraken onderlinghe van vele dinghen die ihesus ghesproken en gedaen hadde in zijn leuen ende vanden anderen wonder datter gheschiede in zijne doot. En doe wij aldus saten ende spraken doe quam daer een grote eertbewinghe en van vresen vielen wi in ontwachren ter eerden. Ende daer nae saghen wi ihesum wanderen ende nochtans bleef dat graf ghesloten. Ende daer na quam een enghel ende wentelde den stien vanden graue ende zijn aensichte blinckede als een blixem. ende zijn cleder waren witter dan die snee. en doe

wi dit wonder saghen en van vresen hen wonden
gaen doe quamen daer die vrouwen wt iherusalē
staende biden graue en brochten zalue ihū mede te
zaluen. En die enghel seyde den vrouwen. Weest
niet verueert ic weet dat ghi ihesum soect. hi en is
hier niet hi is op ghestaen. comt besiet die stede da
er die here lach. Mer ghaet segghet den discipulen
en petro dat hi op ghestaen is en gaet voer v in ga
lileen als hi gheleyt heeft

Doe die princen dit wonder hoerden vande
ridders waren si leer verueert. En si seyde
totten ridders Segtu dan dat ihesus leeft ofte op
ghestaen is vander doot dat en ghelouen wij nyet
Doe seyden dye ridders Dat en is gheen wonder
dat ghij ons niet en ghelouet. ghi en woudet den
ghenen niet ghelouen daer ghi so menich scoen mi
rakel af saghet ende hoerde. ghi hebt hem gedoot
nochtans hebben wi ihesum leuende ghesien. En
wij hebben oeck verstaen dat v ioseph ontuoert is
van ihesu. Doe seyden die princen der ioden. Wij
sullen v ioseph laten sien. moechtu ons ihesum la
ten sien. ¶ Die ridders seyden dat en moghestu
niet doen noch wi oec. want ioseph is in zijne stat
van aromathien. en ihesus is in galileen ¶ Doe
worden die princen leer bedroeuert ende si seyde on
derlinghe. Het en waer gheen wonder quamen de
se reden onder den volcke dat si alle souden ghela
uen in ihesum. Doe ghinghen alle die princen ende

Die meesters vander clercghe te rade. ende si vergaderde veel gheldes en quamen en brochten dat den ridders en seyden en baden hem dat si segghen solden dat ihesus discipulen quamen doe si liepen en stalen hem vten graue. En ist dat v die richter wil misdoen. soe sullen wi hem wel raden en vryen v van alle laste die v daer af comen mach. Die ridders namen dat ghelt en seyden den volke als si gheleert waren vanden onghelouighen ioden. en dye ioden holden noch dese gheloue

Inder selue vzen als ihesus verrees had maria magdalena maria iacobi en maria salome oerloef ghenomen van onser lieue vrouwen. en quamen mit zalve. om dat si ihesus lichaem zaluen wolden. En ons lieue vrouwe sach op hozen knyen in hoer ghebet. En als ons lieue vrouwe aldus bat en hoer tranen vutstozte so oueruloedelike doe quam ons here ihesus in witten clederē die een ghetughenisse waren zynre gloriose verrisenissen mit enen schonen claren aensichte daer alle bliscap vut vlopende was. En ons lief vrouwe stont doe op ende aenbede hem mit een blide herte. En doe laten si te gader neder ende si sach neersteliken zyn schoen aensichte aen. ende dat hoeft daer die troene van doerne op ghestaen hadde En die wonden zynre voeten en zynre handen en zynre siden. ende si vraghede hem of alle pijn van hem gegaen ware.

Doe leyde ihesus dat alle vroude ende blijscap mit hem waer. Ende doe vertelde hi hoer wat hy ghe daen had die wyl dat zyn lichaem inder eerden ge legghen hadde. Ende hoe dat hi die paders wt der hellen verlost hadde. en hoe die enghelen quamen mit hem totten graue. En veel ander dinghen die niet ghescreuen en zyn int euangelio. mer in ande ren legenden. En tis oec te ghelouen dat ihesus si ne moeder ierit troesten. Want si in onuerdraghe liken rouwe was daer omme troeste hise alre ierst. En als ick voerseyt hebbe maria magdalena en de ander marien ghinghen te graue mit duerbaer zal ue. Ende als si quamen buten der stat ouerdochtē si die pijn hoers lieuen meesters. en inden steden daer ihesu yet merckelij gheschiede boghen si hoer knyen ende custen die eerde mit zuchten en mit we nen ende leyden. Hier stonden wi doe ihesus zyne cruce droech. ende doe zyne moeder neder viel als een doot mensche. Ende hier keerde hi hem omme en sprac totten wiuen. hier leyde hi zyn cruce af en sat opten stene. hier stieten hem die felle ioden wre delick omme dat hi niet haetelike en ghinck. hier waert hi outcleet ende ghenaghelt aenden cruce. Ende doe vielen si neder mit wtstortinghe der tra nen ende si custen die eerde die noch root was van sinen ghebenediden bloede dat hi daer op wtgestoz tet hadde.

David.

Letetur cor q̄
rētium domi
ni.

Een herte
dat den here
soect. dat sal
vbligdet wer
den

Men leest in

canticis cap. iij. dat die bruyt hoer ser bedroevende
doe si horen brudegom sochte en niet en vant. **S**i
deser bruyt verstaen wi die drie marien die ihesum
inden graue sochten en niet en vonden

Ende daer nae stonden si op ende ghinghen
 ten graue en seyden **W**ie sal ons afdoen de
 steen van die doze des graues . **E**n si saghen enen
 enghel daer sitten . zyn aensichte was als een blix-
 em en zyn cleder waren witter dan die snee. **E**nde

ouermits vrese van hem waren die vrouwen vueret. Ende die enghel seyde. ontliet v niet want ic weet dat ghi ihesum soect die ghecruust is hi en is hier niet. hi is opghestaen als hi v seyde. comt en besiet die stede daer dye here ghelept was. En gaet haestelick en legghet sinen discipulen en peter. dat hi opghestaen is. en liet hi gaet v voer in galileen. daer suldi hem sien als hi v gheseyt heuet.

Ende doe die vrouwen int graf saghen. en dat lichaem niet en vonden dochten si om die woerden des engels en waren verueert. En al zuchtende keerden si weder totten iongheren ende seyden mit droeuighen stemmen. Dat lichaem ons heren is opghenoert. Doe petrus en iohannes dat hoerden liepen si totten graue. En maria magdalena en onser lieuer vrouwen susteren liepen na en si liepen seer neerstelicken mit groten anrte.

Ende iohannes quam doe eer te graue dan peter. ende doe hi hem neyghede sach hi dat linnen cleet. daer ihesus in ghewonden was aen die een zijde. ende den zweet doeck die op zijn aensichte sach au der anderre siden ghelept. En doe quam petrus ende ghinck inden graue. en sach hoe dat linnen cleet daer lach. Ende doe ghinck die ionghelinck oec in die ierste totten graue quam ende hi sacht. noch en verstonde si niet dat ihesus behoerde vander doot

op te staen ¶ Doe worden si seer bedroeuuet ende
ghinghen van daer bitterlic scrypende. En die drie
marien bleuen biden graue En maria magdalena
neighede hoer hoeft en sach twe enghelen sitten in
den graue al wit ghecleet die een ten hoefden ende
dander ten voeten en seyden. Wat soeckstu. Hi sey
de Och si hebben minen heer hen ghedraghen en ic
en weet niet waer si hem ghelept hebben. Doe ke
reden si hoer omme totten anderen marien ende si
verwonderden alle en en wisten niet wat te doen
Doe saghen si twe mannen wit blinkende bi hem
staen en worden verueert. Die engelen seide Wat
soecti den leuende mitten doden. hi en is hier nyet
hi is verresen. dencket wat hi v seyde noch bi v we
sende. hoe des menschen soen most gheleuert wer
den inder zundaren handen om te cruycen en des
derden daghes te verrisen ¶ Noch en ware dese
marien niet ghetroelt want si en sochten genen en
ghel mer den here der enghelen. Die twee marien
ghinghen om vrese een stuc vanden graue droeueli
ke neder sitten. mer maria magdalena bleef byden
graue staende wt bernende liefte begerende den he
re want si en wist hem anders nergent te soeckē
¶ Dit was die brant der liefden die in hoer was
Want si hadde ghehoert vanden enghel dat ihūs
verresen was nochtans en ghedochte si der woer
den niet. Want si ghedencken noch spreken noch
hozen en mochte anders dan van hozen gheminde

wtuercozen brudegom. **¶** Ende doe si aldus seer
schreyde ende weende ende vanden enghel niet en
mochten ghetroest werden. doe en conde hem ihe
sus niet langher onthouden die godlike liefde dye
dwanck hem daer toe dat hi most comen om hoer
te vertroesten ende te verbliden. Want zij hem soe
seer lief hadde dat hoer herte meende ontwe te bre
ken van bitteren rouwe. **¶** Ende dit seide ihesus
zijne moeder dat maria magdalena soe seer bedro
uet was ende dat hijse vertroesten ende verbliden
wolde. Ende hij gezunde zijn lieue moeder maria
ende hi quam staende bidē graue daer maria mag
dalena was

¶ Ick hebbe den ghenen gheuonden die mijne
sielen behagheden.

Canticor. ij

Tenui eum
nec dimittam.

Ik hebbe hē
gehouden. en
ic en wil hem
niet laten

Men leet in
canticis. ca.
.ij. dat dye
bruyt hoer se

re verbliden doe si horen brudegom vant. Gheliker
wijs dat maria magdalena hoer seer verblide doe
si horen brudegom weder vant die si te vozen verlo-
ren hadde.

Ende als si hoer omme keerde soe openbaer
 de hoer ihesus in eenre ghedaente eens hof
 mans ende seyde. **W**ijf waer om schreystu. wye
 soectstu? **E**n maria magdalena meende dat ihesus
 ten gaerdenier ware. ende dat hij hoven plach toe

bewaren. En daer omme seyde si. hebstu mine he
re wech ghedraghen. soe segt mi waer hebstu hem
ghelept. en ic sal hem soecken. . ¶ Doe seyde ihe
sus tot hoer. Maria. Ende als maria magdalena
dat hoerde doe kende si hem bider spraken. Ende
si keerde hoer omme en seyde. Meyster. of si wou
de segghen. du biste die ghene dye ic soecke. waer
hebstu mi dus langhe verborghen. doe viel si neder
tot zyn voeten omme die te cussen. Doe seyde ons
here. Wilt mi niet rueren want ic en bin noch niet
ghecloamen tot minen vader. dat is du en hebste
mi noch niet volcomelick in dijn herte. wantu me
nestte mi doot te vinden. daer om en bistu niet wer
dich dattu mijn glorigeerde lichaem soldeste tastē
Mer ganc segt minen broederen dat ic climme tot
minen vader en tot uwen vader tot minen god en
uwen god. Maria magdalena sco. t op en sprack
mit hem allen dat ihesus ghelept hadde. Die vrou
wen waren soe seer verblift van cristus vrisenisse
en si waren oec droeuich dat si ihesum niet ghesien
en hadden. Doe ghinghen si van daer tot iherusa
lem om die discipulen te kundighen wat ihesus ge
ghelept hadde

Ende als die drie marien ter stat waert ghin
ghen eer si binnen quamen doe openbaerde
hem ihesus ende seyde. God gruet u. Ende als si
dat hoerden doe waren si meer verblift dan mē wt
spreken ofte segghen mach. ende si vielen neder ter

k i

eerden en bekenden hem mit groter blijfchappen.
¶ Ende ihesus seyde dat si ghaen souden en seg
ghen sinen broederen dat si comen souden in galile
en daer souden si hem sien als hi hem gheleyt had.
Ende maria magdalena en die ander marien dye
ghinghen in die stat en leydent den anderen ionge
ren. Ende als ons here van marien scheyde quam
hi ende openbaerde hem ioseph van aromathien.
die hem begrauen hadde ende daer omme inden zel
uen auonde geuansghen was ende in een camet be
loten was ende toe ghezeghelt ende nae die hoech
tijt meenden si hem te doden. Ende ihesus opēba
rede hem ende droghede zyn oghen en zyn aensicht
vanden tranen en troelste hem cussende en leyde hē
van daer in zyn huys. En die zeghelen daer die due
re mede bezeghelt was bleuen onghequest. Aldus
troest ihesus zyn vriende inder noot

DAer nae openbaerde hem ihesus iacob dye
minre die niet eten en wolde hi en sach ihe
sum ierst verresen. en ihesus sprac hem toe ende de
ghene die bi hem waren en seyde. Decket die tafel
en brenghet hier spijle. Ende ihesus nam broot en
de ghebenedidet ende bract ende ghast hem. ende
seyde mijn lieue broeder neemt ende etet want des
menschen soen is verresen vander doot. Ende ia
cobus at en louede gode. nochtrans en hongherde
hem niet alleen na natuerliken brode. mer nae den

ewighen brode . en van beyden so waert ghi gespi
set . gheuoedet . ghezadet ende ghetroestet
Ihesus gaf hem die benedixie en voer van daer . en
maria magdalena ende die ander marien quamen
ende seyden den iongheren . dat ons here verresen
waer . Doe waert petrus droeuich dat hi ihu niet
ghesien en hadde en mocht van groter blyscappen
niet rusten hij en hadde ihesum ghesien . Ende hij
ghinc vanden anderen discipulen . ende liep weder
ten graue want hi en wist niet waer hien anders
soude vinden . In den weghe quam ihesus tot he .
ende petrus viel achterwaerts neder op die eerde .
en bat ghenade van gode dat hi hem ghelaten had
de ende verzaket ende hi screyde bitterliken . Ende
ons here vergaf hem doe zyn zunden en seyde . ster
ket dijn broeders . Ende doe stont petrus op ende
sprack mit ihesus in groter vrouden . Ende als pe
trus die benedixie van ihesu ontfanghen hadde soe
keerde hi weder tot onser lieuer vrouwen ende tot
den iongheren . en hi vertelde hem alle die dinghen
Ende van dier tyt voert so was hi onsen here ghe
trouwe en hij bleef bi hem tot inder doot . En als
ons here van petro ghescheyden was so quam hij
inden paradise tot den heplighen vaders . dien hij
belouet hadde weder te comen want si en hadden
ihesum niet ghesien sonder doe hij verresen was .
¶ Doe quam ons here mit eenre groter menicht
der enghelen . Ende als die heplighe vaders ihu a
k ij

in so groter glozien saghen quamen mit soe groter
blyscappen van loue ende van sanghe van glozien
vol alre blyscappen diemen dencken mochte. Doe
quamen die heylighe vaders hozen here te ghewoe
te en vielen ter eerden hem louende mit ontsprekeli
ker blyscappen

Ende als die vespertijt ghenaecke seyde ons
here dat hi gaen molte ende vertroesten zijn
ander vrienden. En hij gaf hem alle die benedixie.
en die vaders aenbeden hem doe en ihesus scheyde
van daer. ¶ En des vespertijts ghinghen twee
van ihesus iongheren vut iherusalē. tot een casteel
dat emaus hiet dat lach tselich stadien van iheru
salem. si ghinghen ende spraken onderlinghe van
al datter ghelchiet was. Ende het ghelchiede doe
si hier af spraken dat ihesus selue bi hem quam. en
ghinck mit hem. mer hoer oghen en bekenden hem
doe niet want hi ghinck inder ghedaente eens pel
grims Ende ihesus seyde tot hem. Wat zijn dese
reden die ghi onderlinghe spreket al wandende
ende zyt droeuich? Een van hem luden ghehepten
cleophas die seyde tot hem. Bistu alleyne een pel
legrim in iherusalem. ende en weetstu niet datter
ghelciet is in desen daghen? Ende ihesus vraghe
de hem. Wat is dat? Ende si leyden van ihesu na
zarenō die een machtich propheet was in den wer
ken ende inder leringhe voer gode ende voer allen

menschen. Ende hoe hem ons princen ende dye o
uerste priesteren ouer ghegheuen hebben inder ver
doemenissen des doots en hebben hem ghecruyst.
Ende wi hadden ghehopet dat hij israhel verloest
soude hebben. Ende bouen al ist huyden die derde
dach dat dese dinghen gheschiet zyn. Mer sommighe
ghe van onsen vrouwen hebben ons verueert dye
voer die dagheraet totten graue waren ghegaen.
en doe si zyn lichaem niet en vonden doe quamen
si ende seyden dat si een visioene der enghelen had
den ghesien. en si segghen dat hi noch leeft. Ende
sommighe van onsen mannen ghinghen totte gra
ue en vonden als die wiuen hadden ghelept. mer
ihelus en vonden si niet. ¶ En ihelus seyde tot
hem. O dwale en traghe van herten te ghelouen
alle dinghen die die propheten ghesproken hebben.
En behoerde cristus dit niet te lijden en alsoe in si
ne ewighe glorie te gaen. ¶ En doe begonde hez
ihelus te segghen van moyses. ende van alle den
propheten en hi ontbant hem die woerden in allen
scritturen die van hem ghesproken waren. ¶ En
doe ghenacten si den casteel daer si toe ghinghen.
Ihelus vensede hem ende hi wolde voerbi gaen.
en die iongheren dwonghen hem al smekende. en
al biddende in te gaen en seyden. blijft mit ons he
re wantet ghenaket den auont ende die dach is te
hantes wech ghegaen.

Ende ihelus ghinck mit hoer. Ende het gheschiede doe hi mit hem was gaen sittē. Doe nam ihelus dat broot ende ghebenedidet. ende hij bract ende gact hem. ende der iongheren oghen de zyn op ghedaen. en si bekenden hem inden breken des brodes ende si sagghen seer neersteliken mit vlijticheyt op hem. en hi voer out hozen oghen

¶ Doe seyden si onderlinghe. En was ons herte niet bernende in ons doe hi mit ons sprac inden weghe ende hi ons oploet die scriftuzen dat wij hē doe niet en kenden. Ende si stonden op in die selue vze en ghinghen weder tot iherusalem. en vonden die iongheren mit maria die moeder ons herē myt den ghenen die bi hoer waren. En dye discipulen seiden dat ihelus waerlick verresen waer ende op ghestaen was vander doot. En si verteldent simon peter alsoe alst gheschiet was. en hoe si hem bekenden inden breken des brodes dat also ghelyc was alsment mit enen mes mochte sayden. En de iongheren en dorsten int openbaer niet wanderen vā anrte der ioden. En als petrus dit hoerden seyde hi dat ihelus waerlick verresen waer. en hoe hien ghesien hadde. en hi vertelde die woerden die ihelus tot hem ghesproken hadde. En doe dit geschiede doe waren alle die discipulen daer verghadert. sond' alleen thomas die dydimus hiet die en was doe niet mit hem

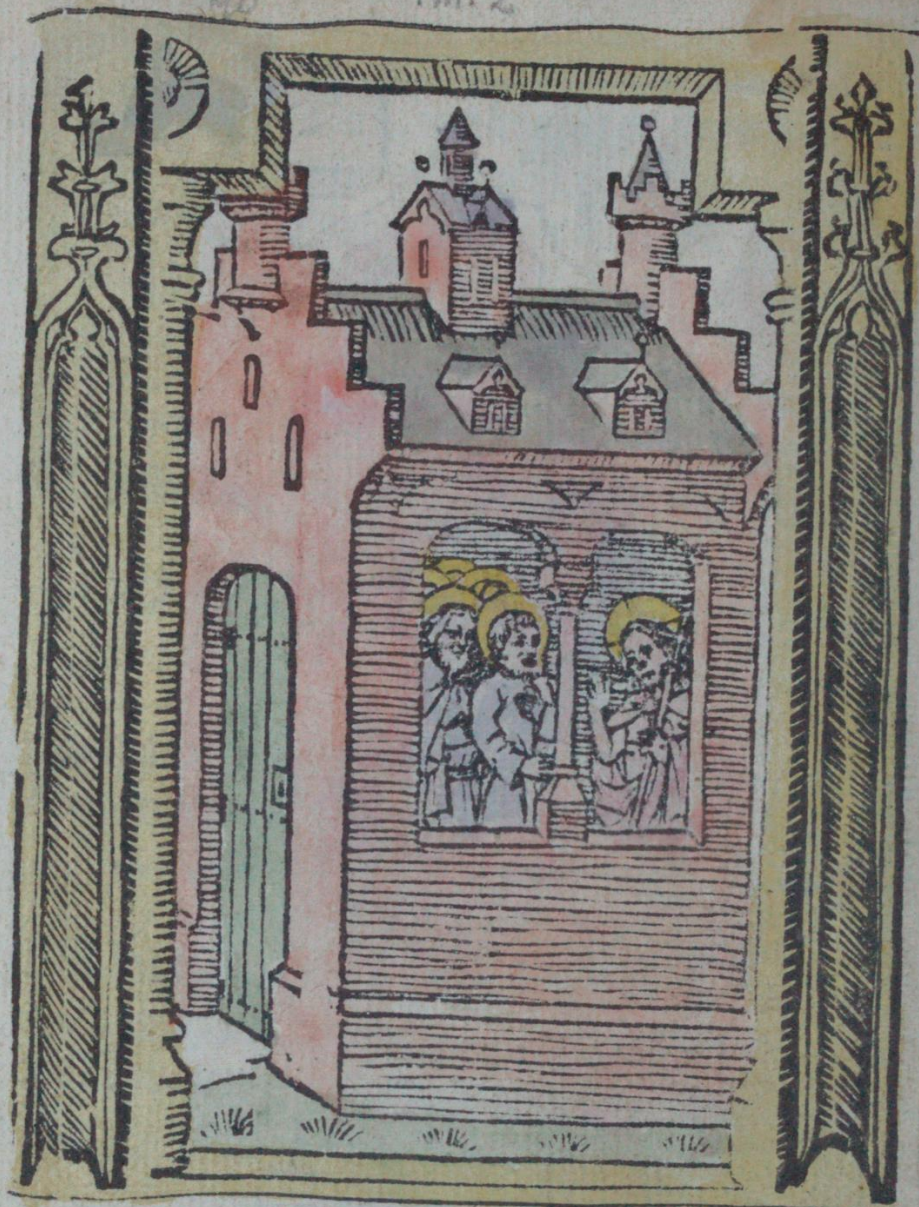

Ezechielis .
xxxij.

Ecce ego ipse
requirā oues
meas . .

Siet ic sal sel
ue mijn scha-
pen wed soec
ken

Men leest in genesi ca. lxx. dat iosep zijn broeders
troest in hoer draefenis en seyde ic bin v broed. en
vrees v niet. Hier bi verstaen wi xpm die tot sinen
jongeren seyde. vrede si mit v en vrees v niet ic bint
k iij

Ende ihesus quam inden huse daer si mit be-
loten doren saten en seyde. Vrede si mit v.
vreeft v niet. Die iongheren waren verueert. ende
meenden een geest ghesien te hebben. Doe seide ihe-
sus Hebt ghi yet datmen eten mach? En doe wor-

den die iongheren seer verblift en brochten hem een
stuk ghebraden vissches en een wenich honichs
Doe si gheeten hadden nam hi datter ouer bleef en
gaf hem en seyde Dit zyn die woerden die ick tot
u sprac doe ic noch bi u was . Doe blies hi op dye
iongheren en hi loet hoer sinnen op dat si die schrif
ten verstonden ende seyde . Alsoe ist ghescreuen en
het behoerde cristum te lijden . ende des derden da
ghes te verrisen vander doot . en in allen menschen
gheprediket te werden penitencie toe doen in verla
tenisse der zunden. ¶ Die iongheren die te voren
dzoewich en verueert waren . worden doe verblift
mit groter blijscappen . hoe gheerne si hem die spy
se brochten en hem dyenden . hoe vriendelic si hem
aen saghen ende die ouerghebleuen spyse van hem
namen . hoe seer lief dat si hem hadde dat en mocht
te gheen herte bedencken En ons here gaf hem die
benedixie en voer wt hozen oghen. ¶ Doe quam
ihesus tot die heylighe vaders dye in grote vroude
waren . en die engelē quamen tot hem inden para
dise mit groten langhe ende iubilacien van loue en
van alle melodye diemen bedencken mach
¶ Ende doe die heylighe vaders dat eerlyke aen
schijn hoers sheppers saghen ende bekenden myt
alle hoer crachten . die liefte en die doghede die on
se lieue here hem had bewesen . doe vielen si ned en
aenbeden hem mit outsprekelike vroude van lange
ende van loue .

Matye . xxxi .

Cōuerte me
et reuertaz qz
tu dñs deus
meus .

Bekeert
mij en ick sa
wed om kerē
want du bil
te mijn heere
mijn god

Men leest in iudicū ca . vi . dat die engel gods
gedeon stercte int gheloue . **B**i desen gedeon ver
staen wi sinte thomas die van gode ghesterct wa
ert so dat hi volcomelic in cristo gheloefden

Ende daer nae opten achtienden dach doe
 quam thomas die dydimus hiet. **E**n dye
 iongheren seyden. wi hebben den here ghesien. en
 hi is waerlic verresen vander doot. **E**n thomas

seyde. Ten si dat ic die gaten sie en mijn vingherē
steke in die gaten daer die naghelen doer ghinghen
en mijn hant steke in zijn side anders en gheloue ic
niet. Si laten mit besloten dozen en ihelus quam
staen in dat middel van hem allen en seyde. **O**rede
si mit v.

Ende hi seyde. **T**homa neem dinen vingher
en steect hem in die gaten mijne handen en
mijne siden. en wilt niet onghelouich wesen mer
ghelouich. ¶ **T**homas antwoerde hem en seyde.
Mijn here mijn god. Ihelus seyde hem. **T**homa
wantu mi ghesien hebste soe gheloefstu. salich zijn
si die mi niet ghesien en hebben ende ghelouen
En ihelus seyde hem allen veel goeder leren vande
rijcke godes. Ende die iongheren hoerden gheer-
ne van ihesu die lieflicke soete woerden ende zij sa-
ghen op zijn schoen claer aensichte en si waren ver-
blijt mit outsprekeliker vrouden. ¶ Ende hi sey-
de tot sinen iongheren. ghaet in galileen opten ber-
ghe van thabor daer sal ic comen ende ghi sult mit
mi verbliden. En ihelus blies op hem ende seyde.
Den ghi die zunden ontbint die zijne ontbonden.
En dien ghise bindet of ophoudet dyen zijne ghe-
bonden. ¶ En hi troestete ende ghat hem dye be-
nedixie ende hi voer tot hoeren oghen. En die ion-
gheren worden starcker en waren seer verbljdet.
Ende daer nae ghinghen de vrienden opten berch

van thabor. en daer quam ons here tot hem en seyde. Alle mogentheyt is mi ghegeuen inden hemel en inder eerden. gaet ende leert allen menschen en doopse inden name des vaders. en des soens. en des heylighen geestes. leert hem te holden dat ick gheboden hebbe. en stercke int gheloue. want ick bin mit v al totter werlt eynde toe. En watstu de vader bidt in minen name dat sal hi v gheuen
Doe aenbeden hem die iongheren mit groter blijscappen. en ihesus gaf hem die benedixie en hi voert wt hozen oghen. ende dye iongheren bleuen noch in galileen

Ende doe ihesus een wyle van hem bleef doe keerden si weder tot hantwerken om noet dzuchticheyt. En si ghinghen op een tijt visschen op die zee van tyberien haerre seuen. ende dat waren simonpetrus. thomas die dydimus hiet. ende nathanael van chana galileen en twee van zebedeus kinderen. ende twe ander van sinen iongheren en de petrus seyde. ic gae visschen. en die ander discipulen seyden. wi ghaen oeck mit di. . **¶** Ende si ghinghen en clommen in een scheepken. ende in al den nacht en vinghen si niet. Ende des morghes vroe doe stont ihesus byder zee opten oeuver. en hij seyde. Hebt ghi yet gheuanghe. Die iongeren seyden. neen wi. En si en wisten niet dattet ihesus was. En ihesus seyde. Kinder en hebt ghi gheen

pottagie: Ende si antwoerden . neen wi. Ihesus seyde . schiet wt dat nette der rechter siden vanden schepe en̄ ghi sult vanghen . En̄ doe schoten si dat nette wt en̄ si en mochten niet wttrecken vander veelheyt der visschen . Ende die iongher die ihesus lief hadde seyde . het is die here . ¶ Als petrus dat hoerde dattet die here was so ommegeorde hi hem mit enen rock want hi binae naect was en̄ h̄ liet hem int meere . mer d̄ye ander iongheren quamen mitten schepe . want si en waren niet veer vanden lande . mer op twe hondert cubitus nae ende si toghen dat nette nae hem . Doe si te lande quamen laghen si colen gheleyt en̄ visschen daer op

¶ Ihesus seyde . brenckt van uwen visschen die ghi nu gheuanghen hebbet . Petrus clam op ende toech dat net te lande myt groten visschen hondert drie en̄ twintich . en̄ al waren daer alsoe veel noch tans en̄ is dat nette niet gheschoert . Ihesus seide comt eten . en̄ hi namt broot en̄ bract en̄ gaff hem . en̄ vanden visschen des ghelyckes . Ende niemant en vzaghe hem wie bistu . want si wisten al wel dattet die here was . En̄ doe si ghegheten hadden seyde ihesus Peter hebstu mi lief: Peter seyde . here du weetste dat ic di lief heb . Hoe hoede mijn lameren . En̄ anderwerue seyde ihesus Simonpeter hebstu mi lief: hi seyde ia ic here du weetste dat ick di lief heb . Doe seyde ihesus derdewerue . Simon iohannis hebstu mi lief meer dan deze . Doe waert

petrus veruereert omme dat hi derde werue dat vraghe
de en seyde. **H**eer du weetste alle dinck en du weet
ste dat ic di lief hebbe. **I**hesus seyde. soe hoede mi
ne schapen. **D**oerwaer leg ic di doe du ionc waer
ste doe ghordestu di seluen. mer alstu out biste dan
sal di een ander gorden. en dyn handen wt recken
ende leyden di daerstu niet en wilste. **E**n dat seide
ihesus op dat petrus weten soude mit wat doden
hi gode behaghelic soude wesen. **E**n petrus kee
de hem omme en sach den iongher volghen die ihe
sus lief hadde en seyde. **H**ere wat doct salmen de
sen aen doen? **I**hesus seyde. ic wil dat hi bliue toe
ic come wat gaet di dat aen. volcht ghi mi. **D**oe
meenden die iongheren dat ihesus ghemeent had.
dat iohannes niet steruen en soude. en si waren al
verblgt mit ontsprekeliker vrouden. **E**n **i**hesus gaf
hem de benedixie en voer wt horen oghen en quam
totten vaders inden paradise die alle in grote vrou
de waren. **E**nde die discipulen waren oeck seer v
blgt ende si keerden weder in iherusalem. ende sey
dent den anderen discipulen die oeck seer verblgde
waren.

Der nae openbaerde hem ihesus meer dan
vnt hondert broeders die al in ihesum ghe
loefden en verlangheden nae dat rijcke gods. **E**n
dese waren vergadert om anxe d ioden. **M**er op
wat stede dit gheschiede en weet ic niet mer ihesus
troestdese ende leerdese vanden rijcke gods.

Deze broeders hadden onsen here vriendelick ghe
mint mit groter begeerten daer om en mocht hem
ihesus niet onthouden dese te verbliden mit onspre
kelijker vrouwen

Hier zijn vier miraculen die inden euangelio
niet ghescreuen en staen. Mer paulus ende
iheronimus ende nycodemus dye hebben se bescre
uen. En noch zijnder veel te scriuen die goet te ghe
louen zijn. Want ihesus quam dicwyl tot zijn iye
ue moeder ende to sinen iongheren en totten vrou
wen die hem sochten vlitelick. en tot alle dye vrien
den die van zijnre passyen bedroeuert waren. die en
liet hi niet onghetroest. want hi zijn wanderinge
dicwyl mit hem waecte. ende dan ghinc hi weder
tot adam ende abraham moyses ende dauid. ende
alle die die heylighe vaders ende wtuercozen vrien
den die hi verlost had mit sinen duerbaren bloede.
¶ En al dese wonderlike teykenen ende mirake
len heeft ihesus ghedaen omme dat wij niet twiue
len en souden inden gheloue. Ende daer omme so
verrees hi openbaerlick vander doot. en wander
de ende hi at ende dranck en hij was veertich dage
mit sinen vrienden eer hi te hemel voer

¶ Ende alle die vroude die die salighe vrienden
hadden die souden ons geschien waert dat wi hē
vlitelic mit al onsen ghedachten aenbeden en soch
uoldich daer omme waren dach en nacht hem toe
louen en te eren in allen tiden

Ende opten .xl. dach nae dat hi was verre
len soe wolde hi zyn vrienden verbliden.
en varen weder tot sinen vader. en hy nam mit he
vten paradise die heylighe vaders hi beual Enoch
en helyas daer te bliuen inden lichame. tot die tijt
toe dat antekerst regneren sal en dan solden si vut
comen ende prediken teghen antekerst. dan soude
hyse doen doden. ende niemant en solde hoer licha
men moeten begrauen. Ende des verden daghes
souden si verrisen vander doot en openbaerlycken
te hemel waert varen. en omme des teykens wille
souden dan alle menschen in ihesum ghelouen.

¶ En ons here ihesus ghat hem die benedixie. en
hi scheyde van daer mitten anderen vrienden en hi
quam tot zynre lieuer moeder ende tot sinen ionge
ren ende tot veel anderen goeden menschen die op
die tijt mit hem waren anden berch van sion daer
die coninc dauid een pallaes had doen maken En
dat was die ghestroyde camer daer ihus dat paef
lam at mit sinen iongheren **¶** Ende daer waren
die iongheren mit onser lieuer vrouwen en hoer sul
teren en mit maria magdalena en mitten anderen
vrienden die daer te gader laten ende aten. Ende
ihesus quam sitten in dat middel ende seyde Vrede
si mit v. en hy nam die spyle ende ghebenedidenle
ende at mit hem. ende si waren verblit van sinen
soeten woerden ende van zyn lieflyc aensichte En
ihesus seyde het is tijt dat ic weder here totten ghe

nen die mi ghesent heuet. en als ick gheueren bin
opwaert tot minen hemelschen vader. dan comet
hier weder in deze stede hent totter tijt toe dat ghij
vervult sult werden van bouen vanden troester de
heylighen geest mijns hemelschen vaders die inde
hemel is

Ende als ihesus dit gheseyt hadde soe beris-
pede hijse vander onghelouen en herdicheit
hoers herten. Dit seyde ihesus daer omme wat si
die engelen nyet en ghelofden en seiden dat hi niet
verrisen en souden. Ende dit seyde ihesus oec me-
de daer omme op dat dye iongheren vanners hoer
eyghen ghebreken bekenen souden. dat si den na-
me ihesu souden prediken ende leren. dat si dan he-
zeluen souden verdoetmoedighen ende hoers selues
ghebreken souden bekenen. Ende anderen men-
schen ghebreken te bet souden straffen. ende hem
luden troesten ende liefhebben.

I Ende als die iongheren dit hoerden. soe wor-
den si verblijt en aten en droncken en si namen dye
spijs mit vrouden van ihesu en nochtan bedroefde
si hem van zyn wech varen. En ons here troesten
se en seyde. O herte is bedroeuert. ontfiet v niet ick
en zal v gheen weesen laten. Want die vader sal v
senden den heylighen geest. En wat ghi hem bide
in minen name dat sal hi v gheuen. Want altoes
zijn wi mit v sonder eynde.

Ilayas
die stede

Ick sal voergaen ende bereyden v

Ende ihesus seyde. gaet totten berghe van olyueten daer sulstu mi sien opusere tot wy nen hemelschen vader. en hi ghebenedidese en voer wt horen oghen. ¶ En die moeder ons heren en hoer susteren en maria magdalena ende die ander vrouwen en die vrienden die daer waren ghinghe wt iherusalem totten berghe van olyueten dye op een mile bi iherusalem is. En ihesus quam daer en brocht mit hem alle die heylighe vaders die salighe sielen die hi vter hellen verlost hadde. en een grote schare der engelen die tot horen schepper quamen. ¶ Ende als die salighe sielen ende die heylige va

1 y

ders op ons lieue vrouwe saghen en opten ghenen
die si ter werlt ghebrocht hadden en die hoer noch
tans ghemaect hadde so en conden si hem niet ont
houden van ontsprekelike vroude. en vielen neder
en aenbeden den leuendighen god

Ende sommighe dye daer gheromen waren
vraechden ihelum. Here sulstu in corter tijt
dat rike van israhel weder gheuen. Alzulcke onbe
kende discipulen hadde ihesus doe dye nae tijtlike
dinghen vraechden. om datter een vzeemat coninck
van israhel was en doe ihesus verlesen was men
den si dat hij hoer coninc gheweelt soude hebben.
daer om vraechden si van dat wedergheuen des ri
kes. Ander luden die wiser waren vraechden nae
dat rike godes en nae eendrachticheyt der kercken
Ander vraechden na volcomen gheloue en naeden
eynde der werlt. Ihesus seyde. Ten is v niet toe
weten die vze die die vader in zyn mogentheyt ghe
set heuet. **M**er dat v toe behoert daer weelt sozch
uoudich in want ghi sult die cracht des heylighen
geest ontfanghen en sult tughen wijn verrisenisse.
in iherusalem en in iudea en in allen landen.
Die iongheren deden also en si begonden in iheru
salem. mer doe sinte steuen ghesteent was en sinte
iacob ghedoot was mitten zweerde. **V** Doe ghin
ghen si wt iherusalem predicken tot inden eynden
vander werlt.

Michee . ij .

Ascendit iter
pandens ante
eos

Hij is opghe
clommē omē
hem ludē dē
wech te berei
den

Men leest in

genesi dat **E**noch god behaghede . en hij heeft hem
opghehaelt inden paradise . **B**i dese opuoderinghe
van **E**noch is beteykent die hemeluaert ons liefs
heren die sinen vader behaghede

l ij

Ende als alle dese dinghen veruullet waren
 ende het quam ter laetster vzen soe begonde
 ons lieue here mit zyn eyghen crachten te verrisen
 vander eerden en soetelic op te varen totten hemel
 Ende als die moeder ons heren dat sach ende

alle die end
 si meder ter
 dighen tra
 vrellyc ve
 saghi te h
 die moede
 die ender
 met hi lie
 loue te m
 ihelne h
 nen glar
 darr be
 wery a
 hrr vol
 vore be
 ghem h
 te ghe
 v
 vertel
 len en
 ghem
 ons h
 troch
 die h
 nae

alle die ander vrienden die hi hoer stonden. so viele
si neder ter eerden. en aenbeden hem mit oueruloe
dighen tranen. Nochtants waren si int herte seer
verblift van de grote glorie daer si hozen here mede
saghē te hemel varen. ¶ Och hoe gheerne hadde
die moeder mede gheuaren. also hadden oeck alle
die ander haddet onsen here behaghelick ghr werck
mer hi liet se hier een wyl tijts bliuen omme dat ge
loue te meerderen en mede te stercken. En ons here
ihesus sat bouen hem en vblidese mit een claer sco
nen gloziosen aensichte. En hi ghebenedidense die
daer bleuen. en voer te hemel en openbaerden den
wech als die propheet mycheas gheseyt had. Die
here vol glozien claer en root blinkende dye ghinc
voer hem allen en wisede hem den wech en si ghin
ghen blidelic nae hem

Ende als die enghelen ihesum aensagen qua
men hem daer alle die scharen der enghelen
te ghemoete mit grote ontsprekelicke vroude.

¶ Wie mocht den lauck dye blyscap en melodye
vertellen die dye heylighe vaders en dye salighe sie
len ende die enghelen hadden. doe si malcanderē te
ghemoete quamen. Ende aldus openbaerlic voer
ons here ihesus mit dese glorie te hemel omme den
troest zynre moeder ende alle die anderen vrienden
die hier bleuen. En dye vrienden stonden en saghe
nae ihesus alsoe langhe als si hem sien mochten.

¶ Ende doe ontfinghen hem die wolken vā ho.

ren oghen ¶ Eñ op die stede waert een kerke ge
maect. Ende die stede daer ihesus op stont doe hy
ta hemel voer fietmen dat noch die voetstappē staē
diemen niet bedecken en mach mit stenen want de
stenen spronghen hem in hoer aensichten diet daer
begonden te bedecken.

Ende als ihesus inden tempel was en zyn lie
ue moeder mitten anderen opwaerts sagē
na horen schepper doe quamen daer twee enghelen
ende seyden. Ghi mannen van galileen wat staet
ghi aldus siende inden hemel. Deze ihesus die van
v hier opgheuaeren is die is nu waerlic indē hemel
Ende hi sal alsoe weder comen als ghij hem saget
op varen inden hemel. daer omme keert weder in
die stat ende verbeydet als hij v gheseyt heeft.

¶ Eñ si waren verblift omme dat ihesus den en
ghel daer seynde omme zyn vrienden te troelsten
Ende doe die enghelen wech waren ghegaen doe
ghinghen si vanden berghe ende si ghinghen in die
stadt ende si verwachteden die tijt dat ihesus ghe
seyt hadde. Ende nye en was allulcke blijfchap
ghehoert als doe was doe ihesus mitten heiligen
vaders ende mitten salighen sielen quam inden he
melrijcke. en nu noch nummermeer en lasse v min
dert weerden. mer altoes vermeerderen tot inden
laetsten oerdel als al die glorieiceerde sielen daer co
men sullen. dan sullen alle die blijfscappen veruul
let werden. nochtans is si sonder eynden. Want

Dulent iser van dier glorige is min verdriets . dan
een vze van datstu ghisteren hadste in groter vrou-
den want die vroude vermeerdert altoes. ¶ Die
enghelen inden hemel die zijn ghemact om god te
louen ende den menschen te dienen . op dat wij go-
de te gader mochten louen ende der enghelen valle
veruult mochte werden

¶ Want nu in desen daghe ons here soe menich
dulent sielen te hemel heeft gheuoert so laetten os
eren . want hi is een vanden vier hoechtiden . Het
is oec onser vrouwen en allen discipulen . want si
te samen ihesum te hemel saghen varen . Het is oec
huden onser alre dach want die menschelike natu-
re nu verheuen is bouen alle chozen der engelen
Hier om sullen hem alle menscen vbliden.

Sapientie i.

Spūs dñi
repleuit orbē
terrarum

Dye gheeste
des heren he
uet al die wo
relt veruult.

Men leest in
den boecke r

odo. ca. xxxij. dat god moyses seyde dat hi gode ũ
wachten soude op enen berch die hi hem wisede.
Hi moyses verstaen wi die vrienden criski die den
heylighen geest verwachtende waren

Ende des pinxter daghes .dat was den vijf
richsten dach na ons lieues heren verrisenis
se . ende den tienden dach in zyn hemelusert .
Doe dede ons here als hy sinen iongheren belouet
hadde . Ende dye vader ende die soen die seyden

Den heylighen geest te gader neder hier inder eerde
daer de discipulen vergadert waren in dat cenakel
dat dauid hadde doen maken . of in d'yer cameren
daer ihesus mit sinen iongheren dat paestche laet
at inden auontmael. ¶ In dese stat waren der
iongheren vergadert hondert ende twintich . myt
ghetale onser lieuer vrouwen . en mit anderen goe
den vrouwen die ihesum plaghen te dienen

Ende deze vrienden waren verbeydende in stady
ghen ghebeden en si hoepden van gode ghetroest te
worden . Doe quam daer een gherufte inder lucht
oft een wint gheweest hadde ende daelden op dat
huys daer die vrienden gods in laten orame anrte
der ioden en si worden al veruult die daer laten in
ghedaente van vuerighen tongen . dats te vstaen
het waren radpen van vuer ghescapen als tonghe

¶ Ende dat vuer stont op hoerre alre hoefden in
ghedaente der tonghen . op dat si souden werden
ghestercket en ghetroestet ende veruullet ende ghe
leert in wysheyt en in allen consten diemen bedenc
ken mochte . want die ioden plaghen hoer kinderē
veel maniren van spraken te leren . . En veel ioden
die vierderhande spraken condē van sommyghē
diemen bi iherusalem sprack d'ye waren alle totten
feestdaghe ghecomen . Deze quamen mit veel ludē
daer die discipulen alle vergadert waren want zj
saghen een gheruft van winde comen vter luchten
ende het daelde inden huysē mit groten gheluyde .

mit menigerhande maniere van spraken . en̄ sagen
den brant gheschapien als vuerighe tonghen .

Doe quamen daer veel ioden dit grote won
der te sien . Ende doe die discipulen hoerde
dat die ioden voer dat huys waren daer si wt god
liker liefden alsoe veel vzouden hadden . wāt si wa
ren begauet mitten heylighen geest . en̄ daer omme
en ontsaghen si hem niet wt te comen ende woldē
die ioden dat heylighe kercken gheloue leren

Doe die ioden dye menigerhande sprake hoerden
verwonderden hem die meesters der ioden . want
si hoerden dat sise veel bet condē dan si deden . en̄
nochtans hieten si daer grote meesters in te zyn .

Hyer omme worden die meesters toernich op
die discipulen . ende seyden dat si droncken waren
van nyen wijn . En̄ aldus bespotten die meesters
die discipulen omme dat si bekenden dattet plomp
pe luden en̄ visschers waren . en̄ si en wouden van
die discipulen niet gheleert wesen . want si hieten
zelue meesters der ioden te wesen . daer om scaem
den si hem vanden discipulen gheleert te werden .
nochtans hoerden si wel dat si hem luden veel goe
der leren condichden . mer si seyden altoes dat dye
discipulen droncken waren . Doe quam peter tot
ten ioden wt en̄ seyde . Broeders en wilt niet vre
moeden dat wi droncken zyn van onsoberheyden
der spysen of van enighen dranck . mer wij kundy

ghen v dat ihelus cristus die leuende gods soen is
opghestaen vander doot. en hi is opgheuren tot
sinen hemelschen vader. En hi heuet ons sinen heylighen
geest gheseynt op dat wi den menschen sou
den prediken mit allen tonghen. ¶ Hier om wilt
in ihelum den zoen gods ghelouen en laet v dopen
en doet penitencie voer v zunden. op dat ghij wer
det kinderen godes

Mer watmen den ioden leerde oft wat si ho
reden si seyden nochtants dat die discipule
droncken waren. Si seyden die waerheyt. mer si
meenden ghelogen te hebben. Wat si waren drōe
ken van die liefde godes en vol vanden nyen wijn
des heylighen geestes. En dor waren si ghetroest
ghesterket en gheleert en in wyscheyden verlichtet
mit allen doechden. en si hadden grote blyscap in
gode. Doe en had petrus die apostel ghenen anxt
noch vrese noch enighe pijn. Noch hi en ontsach
die ioden niet. ende des ghelekes soe deden alle die
discipulen ende die ander vrienden want si en had
den anrte noch vrese van enighe pinen diemen hem
doen mochte. Mer si ghingen doe coenlycke ende
leerden alle menschen. soe dat si veel lantscheyden
in dat kersten gheloue brochten. Ende hier omme
waren die princen seer verbolghen. en seyden den
discipulen menighe loghen op. op dat si hadden
moghen begripen in woerden of in wercken. mer

die heylighe geest had die discipulen so gheleert als
dat se die ioden mit ghenen reden en mochte begryp
pen. Aldus leerden die discipulen ouer alle daer si
quamen en leyden hoer handen op die siecken. en
daer volchden teykenen nae

Hier nae ghinghen vier priesters vten lande
van galileen en quamen tot iherusalem tot
den pharizeen. Dese ghinghen te samen totten prin
ten der priesteren en totten meesters der wet ende
seyden. Wi leggen v voerwaer dat die ghecruste
ihesus noch leuet. Men seyt ons dat hi opgestaen
is vander doot en wi hebben hem selue ghesien op
den berch van oliueten. Ende daer saghen wi hem
openbaerlic te hemel varen. en hi seyde sinen disci
pulen veel dinghen. ¶ Doe die princen dat hoerde
doe ghinghen zij te rade mitten pharizeen en mitten
meesters vander wet. En si ghinghen mit die vier
priesters inden tempel en seyden. Wij bezweren v
biden leuendighen god van israhel datstu ons seg
ste die rechte waerheyt dat wi v vraghen sullen.
Hebstu ihesum leuende ghesien sint dat hi gecrust
was en begrauen. Doe antwoerden die vier prief
ters alle vut enen monde en seyden. Dat ken god
die een heer is van israhel. wat hi een leuende god
is onser vaderen abraham ysaac en iacob. daer om
roepen wi hem tot enen ghetuyghe. dat si ons oer
delen alsoe als wi te rechte tughen. Doe wi noch
m ij

inden lande van galileen waren. doe hoerden wy
segghen dat ihesus ghecrucst was en daer na sey-
demen ons dat hi opghestaen was vander doot.
doe wouden wy comen omme dat wonder toe be-
sien. en als wy opten berch van olyueten quamen
saghen wi veel van ihesus vrienden. en wi saghen
ihesum in dat middelt van hem staen ende leerden
sinen discipulen veel goeder leren. Daer nae saghe
wi hem opuaren te hemel. en wi keerde weder in
galileen. mer zyn discipulen ghinghen te iherusalē
En wi hozen segghen dat die discipulen veel mani-
ren van spraken kunnen. Wi daden zunde seyden
wi dit niet voert. daer wi aldus veel wonders van
ihesum saghen en hoerden.

Doe stonden die princen der priesteren op en
ghinghen mitten pharizeen en mitten meyl-
ters vander wort te rade. En si quamen weder en
bezworenen die vier priesters bij die wet godes dat
si die dinghen niet meer en souden segghen. Want
het waer hem wt fantesien gheschiet. En die prin-
cen seyden den priesters waert dat si dese dinghen
tot enigher tijt meer seyden so souden sise te banne
doen ende onteeren. ende vter sinagogen werpen
ende onteruense van hoer priesterschappe
¶ Ende op dat si der princen lere te bet ontholde
souden so gauen si hem veel gheldes en si hiet en hoer
gheboden holden. Doe deden sise buten der stat

leyden. Die priesters namen dat gelt vanden prin-
ten en keerden weder in galileen en deden als si ge-
leert waren vanden princen.

DAer na vergaderden die princen der prieste-
ren mitten pharizeen. en den meesters der
wet. en die ouden des volkes quamen te gader en
leyden. Wat mach dit wonder beduden dat hyer
van ihus gheschiet is en dat nu hier vanden discipu-
len gheschiet: Doe leyden sommighe vanden iode
Sonder laken en mach aldus groot wonder niet
gheschien **¶** Doe leyden annas en cayphas. En
wilt vimmer niet op deze grote dwalinghe achten.
Al segghen dye vier priesters dat ihesus noch leuet
en opgheuren is te hemel dat en is van aenbegin-
ne der werlt niet gheschiet noch ghesien. Noch en
wilt dien ridders oec niet ghelouen al seiden si dat
ihesus bij hem zeluen opstont vander doot. dat is
vimmer onmoghelick te gheschien. Daer omme en
wilt vimmer des niet gelouen. bi auontuer ihesus
discipulen hebben hem oec ghelt ghegheuen op dat
si ihm worden graue mochten nemen ende segghen
den volcke dat hij opghestaen waer vander doot.
want si hebben van ons gelt ghenomen dat si seg-
ghen souden dat wij hem leyden leerden. Hier om-
me en wilt die ridders niet ghelouen. want si heb-
ben van ons ende vanden discipulen ghelt ghenom-
men. Ende en wilt oeck niet die vier priesters ghe-
m ij

louen. Want het is hem allen van crancheit hoere
re sinnen ghecomen. of wt fantesien hoerre memo
rien. of ihesus heefse die wile dat hij leuede mit to
uerpen bedzoghē. oft si hebben in galileen vandē
discipulen ghelt ghenomen dat si ons deze boesheit
souden kundighen. Hij hebben ons gelt ghenomē
dat si segghen souden als wi hem leerden Hier om
en wilt die ridders of die priesters niet ghelouen.
het zyn al ghelt begherrers en laten hem verleyden
om ghelt te hebben

Als nycodemus dese woerden hoerde stont
hi onder hem en seyde. Waer omme segget
ghi dat: Want ghij hebt wel verstaen die woerde
die v die priesters seyden ende bezwoeren dij bider
wet dat si ihesum saghen opten berch van olyuete
sprecken mit sinen discipulen. en hem daer openba
relie op saghen te hemel varen. ¶ Ende des ghe
lykes hebt ghi oeck ghehoert van veel mannen die
grote teykenen doen. Ende si kunnen alle die spra
ken d' werlt. wie machse anders leren dan god
¶ Doe stonden daer twaelf goeder ioden op en
seyden. Nycodemus raet ons dat wij sommighen
van onsen mannen die de alre waerachtichste zyn
seinden in galileen totten discipulen om te vragen
waer ihesus is ofmen hem yet vinden mochte. op
dat wi penitencie deden van die grote misdaet dye
wi hem deden. Desen raet ghenoechde hem allen

ende si ordineerden daer mannen toe die ih̄m socht
ten . mer si quamen weder en̄ en vonden nyet
Ende si seyden totten princen . Wij hebben ioseph
gheuonden die gheuanghen was en̄ van ih̄elu ge
uoert waert in zyn stat van aromathien . Doe die
die goede ioden hoerden die gheru consente tot ihe
sus doot en gauen dancten si gode en̄ seyden . Wi
moeten ioseph vimmers vzaeghen hoe hi vten kerc
ker quam .

Doe screuen die ioden enen brief en̄ seyden
ioseph en̄ dat ghescrijte was aldus Ioseph
lieue vrient vrede si mit v ende mit uwen ghesinde .
wi kennen dat wi quaet dadich zyn teghen god en̄
v . wi bidden v dat ghi v gheweerdighen willet bi
ous te comen . Want ons seer verwondert van v
verlossinghe . wi kennen dat wi ons beluet hebbē
in v . ende weet dattet ons lief is dat die here v ver
lost heuet . wanttu biste eersamich ende oec meelke
van alle die luden ghemint . Vrede si mit di . Dezen
brief gauen si seuen mannen te dzagen dat iosephs
alder ghetrouwste ende liefste vziende waren

17 Doe ioseph den brief gesien had seyde hi . Ghe
benedijt si die here dye mi verlost vanden handē d̄
princen der ioden . en̄ hi ontfinc die vzienden blyde
lick in sinen huse . Daer nae quam ioseph in iheru
salem . ende die ioden seyden . vrede si mit v . Ende
nycodemus ontfincse weerdelic in zyn huys .
Daer na ghingen ioseph en̄ nycodemus indē tem.

pel. en annas en caphas quamen tot ioseph ende
seyden

Wij bezweren di hi die wet godes dattu ons
legghes dat wi di vraghen sullen. Wij be-
sloten v in den kerker om dat ghi ihu begrauē had-
deste en ghi quaemt daer wt. en die ca mer bleef ge-
sloten dat verwondert ons zere. Josph seyde. ic
lach in minen ghebeden doe cristus verlesen was.
en tot mi quamen vier engelen en openden die mu-
ren vanden kercker daer ic lach. en doe lach ic ihu
blincken als een blixem. doe waert ic van die clær-
heyt verueert. en viel neder ter eerden. En ihelus
nam mi bider hant. en mitten water des douwes
dat ic schreyde wiestte hi mi mede en hief mi op. en
droghede mijn oghen en culste mi en seyde. Josph
broeder du biste gereynicht mitten water des ghe-
loues al dijn zunden zyn di vergheuen. Weest niet
verueert besiet want ic bint. Doe ick hem lach sey-
de ic. Here bistu helpas? hi seyde. ic bin ihus wes
lichame du begrauen hebste. Doe seyde ic. Wijst
mi dan dat graf daer ic v in groef. Doe nam hi mi
bider hant en leyde mi totten graue daer ic hem in
gheleyt hadde. Ende daer toende hij mij dat wit-
te cleet daer ic zyn hoeft inghewonden had. en doe
gheloefde ic volcomelic dattet ihus was Ende ick
viel neder ende aenbede hem en seyde. Gebenedijge
moestu wesen. want du biste mijn here ende mijn

god. ende du hebste dijn vrienden verlost vten han-
den hoerre vianden. Doe nam mi ihūs byd hant
en hi leyde mi in mijn stat van aromathien binnen
minen huse mit beslotenen dozen. Ende ihesus de
blies op mi en seyde. Vrede si mit di. En ganc niet
wt dinen huse binnen elc daghen Want die ioden
sullen mijn vyzenden grote persecucie doen. Ende
ick ghae tot mijnen discipulen op dat si mi sien mo-
ghen en dat ic mit hem spreken mach vand glozien
mijns vaders.

Doe die princen der ioden dit hoerden vielen
si neder ter eerden van wonder en seyden.
Sach ye mensche dultanich wonder als hier ghe-
schiet is inden lande van israhel van ihesu dye om
mer een mensche was Want wi kenden iosep die
timmerman sinen vader en maria zijn moeder. en
alle zijn maghen. Wat willen wij hier toe segghē
Doe sprac daer een hyet leui. Ic heb ihesus magē
oec meest ghekent en si waren altoes mitten ghenē
die gode outslaghen. want ic heb dic inden tempel
gheweest als si hoer offerhande deden. Ende ick
was mede biden priester simeon doe hij ihesum ot
finc inden tempel ende hi seyde. Nu laet here dinen
knecht nae dinen woerden in vreden. En doe ghe-
benedide simeon mariam ihesus moeder. ende sey-
de. Ick seg di dat dijn kint hier gheset is tot enen
groten val en tot een verrisenisse veelre menschen.

eñ tot enen teyken dat wederghesproken sal wer-
den eñ dat zweert des rouwen zal dñn siel doersui-
den. Doe dit die. xij. goede ioden hoerden seyde si
tot nyrodemus **l**aet ons seynden totten priesters
die wi bezwoeren. si hebben ghetughet dat ihesus
verrelen is eñ laet ons die waerheyt vernemen na
dat ioseph gheleyt heeft.

Doe seyde annas eñ cayphas **W**at souden
wi die vier priesters ontbieden wi hebben
van hem allen gehoert. Eñ ioseph van aromathie
tughet oec. eñ hi seyt dat hi van ihesus verloft is.
eñ dat hem ihesus voerde in zyn stat. **D**it is won-
derlic in onsen oghen. want wi weten dat ihesus
een mensce was **M**er enoch was een vrient gods
eñ waert gheuoert inden hemel. **M**oyse's scart eñ
zyn graf en conde nye mensche vinden. **M**er ihus
is ghecruust ghestozuen eñ begrauen. eñ nyemant
van ons en mach hem vinden. eñ dit duncket os
groet wonder. Doe seyde ioseph van aromathia
Ten is gheen wonder dat ihesus verrelen is **M**er
tis meer wond dat alsoe veel doder lichaemen mit
ihesu verrelen die ghi onghelouighe luden niet sien
en mocht. **W**ant ghi en moghet dye waerheyt eñ
rechtueerdicheyt niet horen. **G**hi hebt oec wel ghe-
hoert dat cristus veel doder lichaemen verwerkede
vander doot. als bi namen leutius ende carinus.
ghi en wilt ons woerde nyet gelouē. mer gaet toe

haerre beyd grauen . en̄ ghi sultse niet vinden wāt
ic weet wel dat si in mijn stat zyn van aromathpē
daer ligghen si te gader op hozen knyen in hoze ge
beden en̄ si en willen niemant toe spreken . **W**ilstu
die waerheyt weten van ihesus verzisenisse en̄ van
hoers selues en̄ van die p̄huen der hellen soe doetse
tot v comen

Doe die ghoede ioden dit hoerden waren si
seer blide . en̄ ghinghen tot hoerre beyd gra
uen en̄ si en vonden daer niet in . doe seynde si vier
mannen tot aromathien dat .xl. milen van iherusa
lem lach . en̄ daer vantmense knyelende en̄ ligghen
in hozen g hebeden . **D**oe traden si in en̄ gruetense
en̄ si quamen te gader in iherusalem . **A**nnas ende
cayphas leydense inden tempel . en̄ sloten die doze
toe . **E**n̄ si dedense zweren bi moyses gheboden en̄
gauense hem inder hant . en̄ bezwoerense bij gode
van israhel die doer den propheten heeft ghesprokē
datstu ons die waerheyt seggeste ofstu gheloueste
dat ihesus verresen is en̄ v dede verrisen . **D**oe cari
nus en̄ lentius die bezweringhe hoerden wordē si
beuende en̄ zuchtende vā al hoerre herten en̄ sagen
op totten hemel waert . si maecten een cruce op ho
ren tonghen en̄ seyde . geest ons reescap in te scrij
uen . en̄ also sullen wi v beduden wat wij ghesien
hebben ende gehoert . **V** Doe gafmen een yeghe
lic reescap daer elc in screef alleens ludende . Here

ihesu waerachtich god. du biste een verrisenisse en
een leuen der ghelouigher menschen. wilt ons ghe
henghen te openbaren die verborghen heymelijcke
wijshheit der godliker mogentheit. want wij zyn
ghelont gheworden mitten doot dñs cruce. en
dat wi bi v bezwozen zyn soe verlicht ons sinnen.
want de engel beual ons dat te kundighē als ment
ons vzaechden. en alle dingen te openbaren die op
ter eerden gheschieden en inden hemel en int para
dise. Al dat wonder dat si saghen hebben si bescre
uen elck in een sunderlinghe boec. En meest al dat
si screuen van dat si saghen en segghelic was. dat
is ghescreuen in desen boec inder historien. na dat
ons here ghecruust wes. carinus ende lentius be
scriuent. En dit is daer af wt ghescreuen mit den
corziken hoe die ioden worden verwecket doe ihus
riep. Vader in dinen handen beuele ic minē geest.

Ende doe ihesus daelde ter hellen en die heyl
lighe vaders daer wt nam. Ende hoe dye
heylighe vaders ihesum ghebenediden doe si hem
saghen comen mit een ontsprekelick ghetal der en
ghelen en mit onghetelder glozen. Ende hoe dye
vaders ihesum loueden en elck bisonder ¶ Adam
sach die handē die hem ghemaect hadden. Also sey
den alle die heylighe vaders als voerschreuen is.
Noe. loth. abraham moyses iob simon iohannes.
En noch veel ander propheten die niet ghescreuen

en zyn omme coztheit des boets . Ende als alle de
ze voerghenoemde punten ghescreuen waren . doe
gaf carinus sinen brief annas en caphas En len-
cius gaf sinen brief leui en nicodemus inder hant .
Ende doe lasen si die brieuen ende si waren beyde
alleens En die twe broeders worden opgenomen
en voeren wt hozen oghen . En si en worden daer
niet meer ghesien . En nicodemus en leui en ioseph
van aromathien ghinghen vten tempel en loefden
gode mit groten verwonderen . mer wat teykenen
dat die andere bose ioden saghen . si en gheloefden
niet . Ende deze voerghenoemde goede ioden ghin-
ghen totten apostelen . ende si seyden hem alle deze
dinghen ende si gheloefden in gode .

¶ Doe ghinghen si coenlick prediken en leerden
dat volc soe dattet werck en die vruchte die daer af
quam die broeders sterck maecten . Want nae die
tijt dat si begauet waren mitten heylighen geeste .
doe en ontslaghen si heette noch roude . hongher of
dorst . gheluc noch ongheluc . wedeestoet noch ver-
dziet . sorghe noch onruste . screpen noch droefheit
arbeyt noch sieccte . vanckenisse noch elleynde . sme-
ken noch dreyghen . noch gheen pinen . Wat wat
pinen datmen hem voerleyde si en waren niet van
die liefde gods te brenghen . Bij dochten dat dezen
arbeyt cozt is . ende dat loen nae dit bedroefde leue
is ewich en vol glorien . **¶** O mijn lieue vrienden
mochten wi ouerdencken in ons herten wat ihus

omme onsen wille gheleden heuet. en een deel van
ons heren liden dat in dit boec gescreuen is. want
die dinghen die hier gheschreuen zyn die sullen alle
menschen in hoer herten bedencken die mit gode ve
nicht willen werden want wie alle die pijn ouer
denct die ihesus omme onsen wille gheleden heuet
die en mach hem niet onthouden van tranen. Dye
gheen versteent herte en heuet. Nochtantes en sal
nummermeer mensche weten alle die pinen die ihe
sus leet. anders dan ten vtersten daghe int laetste
oerdel. Daer sullen die bose ioden selue openbaren
wat si ihesum deden in woerden en in werken

In grimmende ghelate. in verueerliken ghesichte
Hoe wie ouerdencket van beghin der passyen tot
ten eynde toe mit medeliden zyns herten rechte oft
hi daer gheweest hadde die sal enen salighen doot
steruen.

Onte bernardus hadde ihesum in sinen ghe
dachten. en hi docht altoes op ihesus verri
tenisse en op zyn opuarighe. ende op zyn weder
comen ten oerdel. En hi had den soeten name ihe
sus in zyn ghedachten. want die honichuloyende
leerre sinte bernardus seyt aldus. Ist dat ick lese
of schriue of spreke of studere of disputere. ende lu
det ihesus daer niet in soe ist mi al niet. Ihesus is
een waerachtige blyscap der herten. en bouen ho
nich en alle maniere van sperien soe is soete sine be
geerlike tegenwoerdicheyt. Ihus is een hope der

gheentre die in penitencien leuen. Hoe goedertieren
is hij den ghenen die hem soecken. hoe salich zijn si
die zijne leringhe nauolghen. en zijn gheboden wil
lichlijcken holden. want die sal hi vriendelic ontfā
ghen. Ihesus is een soeticheyt des herten een licht
der sielen. een waerachtighe vroude der enghelen.
ende een blijscap der heylighen. Ihesum sal ick soe
ken heymelick en openbaer in die camer mijns her
ten. des morgens mit droeuigher herten ende bege
render liefden. nyet mit outwendicheyt der oghen
Mer mit maria totten graue mit rechter innicheyt
des herten. Ihesus is begrauen. mer doet af den
steen mit zuchtender herten. Ihesus is opgestaen
mer liet inden graue waer die cleder ligghen bloe
dich daer die here in ghewonden was. Wasce die
cleder en maecte nat mit innighen tranen

¶ En al ist dat die enghelen troesten. en latet dij
nochtans niet ghenoeghen du en hebste dinē here
ghewonden. Ihesus sal tot v comen daer omme
bereypt v. Valt neder voer des heren voeten mit bit
teren berouwe. Ihesus comt di te ghemoete. valt
neder ende aenbedet den zegheuechter ende den co
ninc der glozien. Ihesus de coninc comt tot di als
een lam ende hi gaet mit v inden weghe. Ende hi
openbaert di die prophetien ende die wijscheyt der
scritturen. Bidde den here dat hij mede in comet
in dat casteel dijner sielen. Spreket of dencket mit
innigher begeerten. blijft mit ons lieue here. want

n ij

het naket den auont lieue here blijft mit ons **S**itte
neder bij hem in die maeltijt en voedet die armen.
ende die here sal dij breken dat broot der leringhe.
en dijn oghen sullen werden opghedaen. **B**elijde
dijn zunden en spreke **E**n bernden ons herten niet
in ons dat wij hem niet en kenden inden weghe.
loept haestelic en boetscap dit den iongheren. dat
die here waerlic verresen is

Ihesus zal vrede segghen dijne sielen. hebt.
stu gheen twiuel inder ghelouen. **I**hesus
comt. befiet zijn handen en voeten. steke dijn lyef
te in zijn side. **E**n wilt niet onghelouich zijn. mer
ghetrouwe. **E**n spreekt mitter herten. **M**ijn here
mijn god dijn lichte verdriuet de duusterheyt mijn
re herten. **O** ihesu starcke mi mit dijne liefden die
crachtigher is dan wi bedencken moghen. **D**ie dz
beuonden hebben wetent wattet is ihesum lief toe
hebben. **I**hesus is een lief hebber der goedertieren
heyt. een hope alre vrouwen. een fonteyn alre gra
cien. een weelde alre herten diet al verblift die in hē
hopen. die van ihesu droncken is bekent hoe de he
re smaect. die hem vint die en wil noch en begeert
niet anders **O** ihesu wanneer suldi comen. wan
neer suldi mi verzaden mit dijne liefden. **I**hus is
een honich vlietende ende een ewighe vzoechde der
weelden des ewighen leuens **I**hesus is een won

derlike vroude des herten . en een hope der zuchten
der sielen en der carmender ghedachten en der inni
gher tranen . Ic begheer mynen here in wat stede
dat ic bin . Ihesus begheer ic mit mij te hebben
Hoe blide bin ic als ic hem vinde . hoe salich bin ick
als ic hem houde . en hoe alre salichte zyn si dye in
cristo ghelouen en zyn leringhe houden Ihesus is
een lustich zanc en een barnende bigheerte der kele
en een volcomen verlichtenisse van allen pynen
Ihesus is een liefhebber des vaders . des soens . en
des heylighen geestes Ihesus is die ghene die ons
liet ghehadt heuet . en daer omme soudon wi hem
weder liet hebben Ihesus die godes zone als hij al
dus liefghehadt wort in die sielen der mensche mit
bernende begeerte . soe en wort die liefste niet wtge
daen . noch si en lauwet niet noch si en sterft nyet
mer si wast en wort meerder . en wordt ontsteken
inder herten mit volcomenre liefden . Ihesus is een
fonteyne vol van oetmoedicheyt ende reynicheyt .
Die reynicheyt zyns lichaems heeft lief alle maghe
den Ihesus is een lof der engelen een salicheyt der
heylighen . Ihesus is claerre dan die zonne . soeter
dan balsem wes swake oneyndelike soete is .
¶ O ihesu du bist schoen ghenoechlic en liefliker
dan alle kinderen der menschen . du bist een vrolic
heyt des herten . een salicheyt der sielen . een glorie
des hemels . ¶ O ihesu du biste voer mij ghegaen
in die bitterheyt des doots . ende ick begere di nae

n ij

te volghen soe waer datstu gaetste du en mogeste
mij mit dijner liefden niet ontgaen. Ende behoude
ick dijn liefde. soe en moghestu mij niet ontnomen
worden. ¶ O ihesu mijn wtuercozen here seynde
in mi die wijscheyt des vaders beghaet mi mit di
ne liefde. wanttu hebste mijne vianden godertier
lic ghespaert omme dat wij souden ghebruken dat
rike der hemelen

O Hij hemelsche borghers doet op v herten de
ouersten coninck een gheuer der gracen en
ghenaden. ihesus is een waerlic lichte des vaders
hi verdriuet die doncker wolken der zunden. Ihe
sus is een fonteyne daermen wt scheppet dat lich
te der glorien en der godertierenheyt en der weten
heyt in allen creatueren. Ihesus is oeck die ghene
die die werlt vloent heeft. Ihus is een soete weel
de des ewighen loues. Ihesus is een wonderlike
vroude des herten. Ihus is een vrolicheyt der be
droefder sielen. Ihus is oeck een hope der saligher
sielen. ende een blyscap der beernender herten. en
die innighe deuote tranen der sielen zyn god een be
quame offerhande. Hier omme begheer ic ihesum
in wat stede dat ic bin. Hoe blide mach die mensce
zyn die ihesum gheuonden heuet. Ende oec die ihe
sum lief heuet. en zyn leringhe houdt. en dat myt
bernender lysten volbrenghet. Want ihus is een
heplich brant der sielen. Ihus is een bernende be

geerte der sielen. Ihūs is een verlichtenisse der pijnen. Ihesus is een woert der ewiger wijscheyt. Ihesus is een zoen des almachtighen vaders Ihesus is die liefte des heylighen geestes. En hier om heeft hi dat leuen der sielen lief ghehad. ¶ **O** edel siele siet dat ghi ihesum weder lief hebt. O mensche hebt ihesum in uwer sielen. bekiet wat liefden dat hi u bewelen heuet. Wie ihesum niet lief en heuet. die hatet hem seluen en verdruiet leuen en brenct sine siele inder doot. Wie hem seluen lief heuet. dye moet god lief hebben want hy heeft zyn leuen van gode. ¶ Wie wil dat hem een ander lief hebbe. die moet gode lief hebben bouen al dat inder werlt is. want men is sculdich ihesum lief te hebben

¶ **H**ier om laet ons ihesus verdiensten an sien en hem lief hebben bouen al. soe sal hi ons weder lief hebben. want ihesus is die liefte des ewighen vaders die ons allen ghemaect heuet. Hier omme soe laet ons ihesum mit alle onser herten vlytelicke lief hebben. want hy ons mit sinen duerberen bloede verlost heuet omme dat wi hem mit alle onser herten souden lief hebben. want hi is een wortel alre liefden ende alre dogheden..

Als ihesus die ghebentdyde godes sone al dus dan lief ghehadt wordet en men ihesum inder sielen sochtuoldelyke bewaert mit rech

ter inigher begeerten des herten. dan en mach mē
ihesum niet wt doen. noch ihesus liefte en lauwet
niet noch en steruet deck in dezen menschen niet
Mer ihesus liefte leuet en wort groter in hem ende
hi wordet inder herten van ihesus liefte ontfeken
en bernt daer in. **W**ie aldus mit ihesus liefden ont
feken is die sal lopen tot die fonteyne der ontferm
herticheyt. en scheppen daer coel water der gracie
en der ghenaden

O Goede ihesu du biste voer mi ghegaen in de
bitter doot. **O** goede ihesu waer du gaeste
daer begheer ic na di te gaen. **O** ihesu mit dijn goe
de exempelen soe moghestu mi ontgaen. want ick
cranc ende teder bin in dat wederstaen ende in dat
nauolghen der zunden. **V** Hier omme machmen
ihem mit doechden ontgaen. mer mit zynre liefden
en machments niet ontgaen. **W**ant ihesus is dye
liefste zyns ewighen vaders daer om en machmen
ihesum niet haten. **B**ehoude ick dye liefte van ihe
su in mi soe en mach mi ihesus nummermeer wer
den genomen **V** **O** honichulopende ihesu wtuer
cozen here sende dijn liefte in mi. **O** ewyge woert
en wyscheyt des ewigē vaders begaue mijn woer
den mit wyscheyden. en vertroeste ons mit dijnre
liefden des heylighen gheestes. **H**elpt ons o goede
ihesu in desen dale der tranen. wantu hebste dijn
vianden goedertierlycke ghelspaert omme dat wij
verghenouwen souden alle den ghenen die teghen ons

mildoen op dat wi te gader dat rijke der hemelen
moghen besitten ¶ **O** wi arme wormen en onsa-
lighe menschen dat wij alsoe node willen lyden en
verdraghen . en ihesus die lydsamighe here also ve-
le gheleden heeft en verdraghen . Siet doch aen de
lydsamen coninc der glozen . volcht doch ihesus
exempelen nae in woerden en werken soe sal v ihe-
sus erfghenamen maken van zyn ewighe ryc

¶ **O** ghi broeders luket op v oghen en oren dyn-
re herten om ihesum te volghen . **Want ihesus is**
een vroude en die glorie der hemelen . **Ihus is** een
gheuer der gracen ende der ghenaden . **Ihesus is**
een waerachtich licht des vaders **Ihesus** verdrift
mit sinen liden van ons die donckere wolcken der
zunden . **Ihesus** is een fonteyne daermen alle dpe
doechden vut scheppen mach . ende daer mede ver-
righen dat lichte en die glorie der hemelen

¶ **Dit gheschiet ons wt ihesus voersienige wijf-**
heyt . Daer omme louden wi dochtsamelicken le-
uen en alle menschen goedertieren zyn **Want hi is**
dat lam dat voer de zunden der werlt gheoffert is
Ihesus heeft ons ghecoft mit sinen duerbare bloe-
de . ende vanden ewighen doot verloest teghents
sinen hemelschen vader . **Want ouermidts ihesus**
verdiensten verbliden hem die choren der engelen .
ende alle salighe sielen vertellen ihesus glorie . ende
zyn lof . **Want ihesus is gheuaren tot sinen vader .**

inden hemel. en ihesus gheuet zyn rike der hemelē
sinen vrienden die hijt van aenbeghinne der werlt
bereypt heuet omme dat si sinen sone ghehoerlaem
en onderdanich zyn souden. Ihesus gheuet sinen
vrienden alle die rijkheyden der hemelen en die gro
te glozie zyns vaders. wāt allezoude des hemels
zyn ihesum onderdanich. ¶ Hier omme laet ons
ihesum vlitelic louen en aenbeden want sonder hē
en moghen wi niet salich werden. Latet ons daer
omme ihesu dancken van die grote doechde die hij
ons bewijst heuet de hi tot ons arme zunders had
en heeft hi niet enen dropel bloets in zynen lichaem
beholden mer hi heuet willichliken voer ons allen
wtghehortet

Hier omme laet ons ihesum lief hebbē ende
louen. want ihesus is meer weerdich dan
enich lof dat wij hem bewisen moghen. want wi
en moghen ihesum niet te vollen louen en dancken
van die grote doechde die hi ons bewijst heuet. en
ist dat wi ihesum lief hebben en aenbeden en louen
en dancken en wi oeck hier zyn gheboden houden
en sine leringhe houden en nauolghen so sullen wi
in ihesum den sone godes verbliden. Ende wij sul
len ihesum aenbeden in dat binnenste onser herten
mit groter deuocien ende mit innighen tranen der
begheerten. op dat ihesus ons arme menscen wil

ontfanghen ende tot hem wil nemen in dat rijke
zijns vaders dat vol van vrouden ende van glorie
is . ende die blijfchap en sal nummermeer vermin-
dert werden . **M**er si sal altoes vernyewet en ver-
meerdert werden van daghe te daghen . ende van
ewicheyt tot ewicheyden . laet ons daer omme ihe-
sum lief hebben in desen elleyndighen dale der tra-
nen . op dat ons die goedertieren ihesus ouermits
dat ouerdencken zijre passyen en zijns bitteren lij-
dens brenghen wil in zijn ewighe glorie **¶** Daer
ons toe wil brenghen die almachtighe vader . dye
goedertieren soen . ende die troester des heylighen
geestes . **A M E N .**

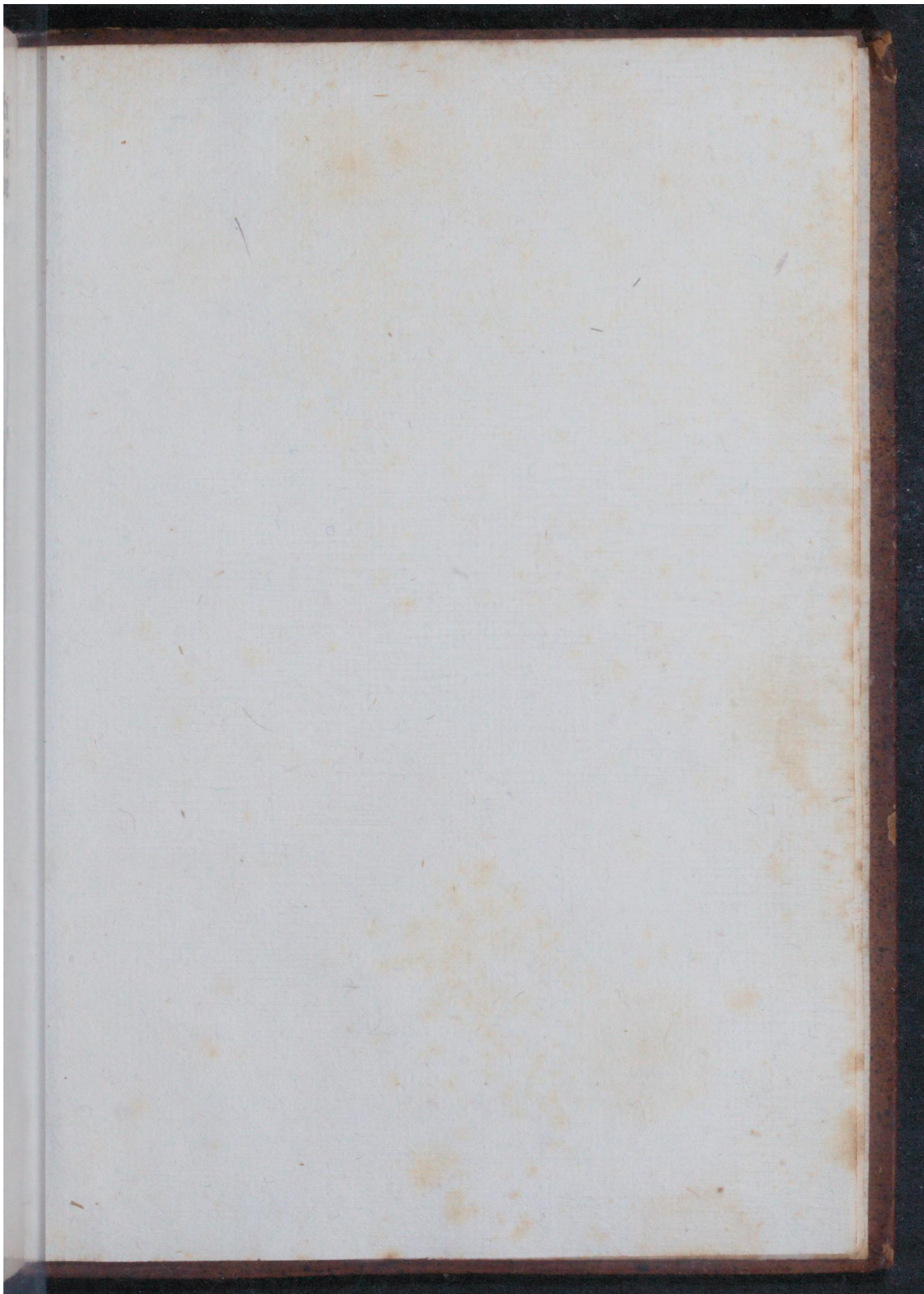
¶ Dit teghenwoerdighe boec is voleynt te zwol
inden stichte van utrecht . bi mi **P**eter van os **I**nt
iaer ons heren **M . cccc . lxxxix .** op sinte peters auōt
Ad cathedram .

1489.

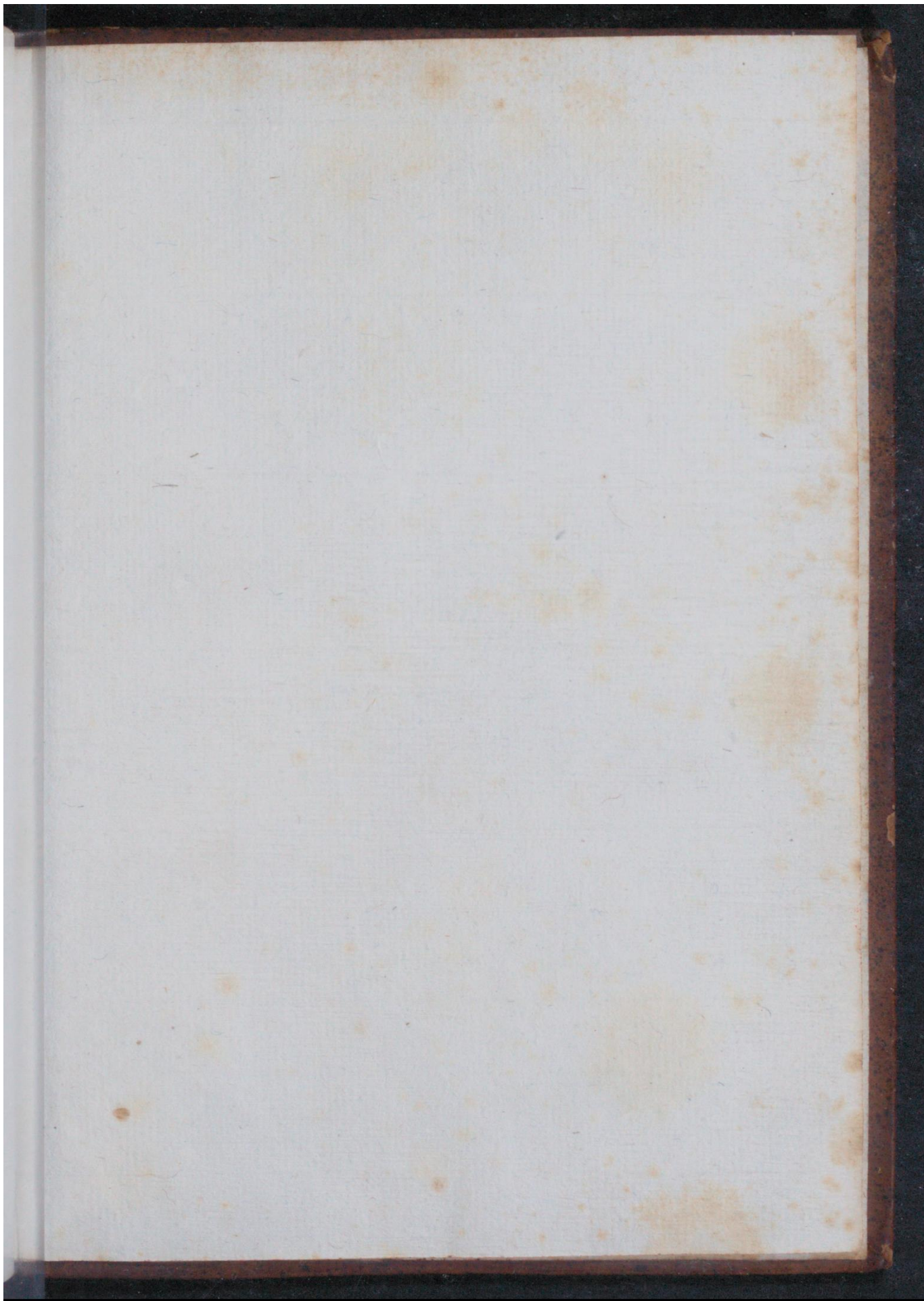

V Die passye en dat liden ons heren ihesu cristi
mitten figuren En mit seer veel schonen propheciē
ghenomen vten olden testamente. concenterende
mitten figuren op dat nye testamente.

- / 5-10-